

**STRATEŠKI PROGRAM ISTRAŽIVANJA
FILOZOFSKOGA FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU – REVIZIJA**

Zagreb, rujan 2021. godine

Sadržaj

III. Prioritetne znanstvene teme	5
3.1. Interdisciplinarne prioritetne teme	5
3.2. Prioritetne teme na razini znanstvenih polja	11
ZNANSTVENO PODRUČJE – DRUŠTVENE ZNANOSTI (5)	11
POLJE INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI (5.04)	11
POLJE SOCIOLOGIJA (5.05).....	15
POLJE PSIHOLOGIJA (5.06)	17
POLJE PEDAGOGIJA (5.07)	23
POLJE INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE ZNANOSTI (5.14)	27
ZNANSTVENO PODRUČJE – HUMANISTIČKE ZNANOSTI (6)	30
POLJE FILOZOFIJA (6.01)	30
POLJE FILOLOGIJA (6.03)	35
POLJE POVIJEST (6.04)	50
POLJE POVIJEST UMJETNOSTI (6.05)	56
POLJE ARHEOLOGIJA (6.07)	62
POLJE ETNOLOGIJA I ANTROPOLOGIJA (6.08).....	71
POLJE ZNANOST O UMJETNOSTI (6.06)	74

III. PRIORITETNE ZNANSTVENE TEME

3.1. INTERDISCIPLINARNE PRIORITETNE TEME

1. IZAZOVI OBRAZOVANJA U DRUŠTVENOME, TEHNOLOŠKOME I KULTURNOME KONTEKSTU

Područje obrazovanja u samim je temeljima istraživačke djelatnosti Filozofskoga fakulteta, gotovo od njegova osnutka kao marmoderne visokoobrazovne i znanstvene ustanove. Istraživanje različitih aspekata obrazovnog procesa, učinaka i posljedica obrazovanja čini temeljne istraživačke teme više znanstvenih polja, kao što su pedagogija, psihologija, sociologija, filozofija i filologija. Ujedno, kao ustanova koja obrazuje budući nastavni kadar, istraživači i nastavnici Filozofskoga fakulteta kontinuirano rade na usavršavanju metodičkih pristupa i tehnika u gotovo svim područjima koja su zastupljena na Fakultetu. Stoga područje obrazovanja nužno predstavlja integrativnu točku oko koje se mogu okupiti istraživači iz gotovo svih znanstvenih polja.

Osim duge istraživačke tradicije te intrizičnoga interesa za područje obrazovanja, ova tema ima izrazitu društvenu relevantnost. Područje obrazovanja se i prije pandemije bolesti COVID-19 nalazilo u procesu značajne transformacije zbog tehnoloških promjena i inovacija. Nastavni proces u online okruženju tijekom izvanrednih okolnosti otvorio je i otvara nove mogućnosti, no također predstavlja niz složenih socijalno-psiholoških izazova i može značajno izmijeniti ulogu obrazovnih ustanova i obrazovnih profesionalaca (odgojitelji, učitelji, nastavnici, profesori). Osim tehnoloških i socijalno-psiholoških aspekata sustav obrazovanja je pod pritiskom prilagodbe promjenjivim potrebama tržišta rada. U Republici Hrvatskoj vode se političke i društvene polemike o reformama obrazovanja na svim razinama, a područje obrazovanja sve više postaje poprište intenzivnih političkih i ideoloških sukobljavanja. U tom kontekstu Filozofski fakultet mora preuzeti odgovornost uključivanja u aktualne javne rasprave i reformske procese provedbom istraživanja koja mogu poslužiti kao kvalitetna osnova za provedbu reformi obrazovanja koje su utemeljene na znanstvenim spoznajama i činjenicama.

Doprinos Filozofskoga fakulteta u ovome interdisciplinarnom području ostvarit će se istraživanjima u više znanstvenih polja, a posebice ostvarivanjem ciljeva i provedbom aktivnosti u sljedećim prioritetnim temama na razini znanstvenih polja.

U polju Informacijske i komunikacijske znanosti: 1. *Istraživanje informacijskih tehnologija u poboljšanju kvalitete i metoda obrazovanja. Digitalni obrazovni materijali i repozitoriji nastavnog materijala.*

U polju Psihologija: 3. *Istraživanje kognitivnih, emocionalno-motivacijskih i kontekstualnih odrednica obrazovnih ishoda u klasičnome poučavanju i poučavanju u internetskome okruženju.*

U polju Pedagogija: 3. *Istraživanje didaktičke kulture u odgojno-obrazovnim ustanovama* i 4. *Interkulturalni kurikulum i europske vrijednosti.*

U polju Interdisciplinarne društvene znanosti: 1. *Istraživanje karijernoga ponašanja mile-nijske generacije – karijernih potreba, motivacijskih prediktora karijernih odluka, obrazovnih i organizacijskih prediktora radne dobrobiti.*

U polju Filozofija: 3. *Integrativna bioetika* i 5. *Filozofija kulture, umjetnosti, odgoja i sporta.*

U polju Filologija: 6. *Pedagogija književnosti* i 10. *Izazovi višejezičnosti: prevođenje i poučavanje jezika..*

U polju Povijest umjetnosti: 5. *Istraživanje mogućnosti implementacije suvremenih obrazovnih strategija na učenje i poučavanje povijesti umjetnosti na srednjoškolskoj i visokoškolskoj obrazovnoj razini u Hrvatskoj.*

2. SJEĆANJE, BAŠTINA I KULTURNA PROMJENA

Pamćenje i sjećanje, kao i zaborav, kompleksni su procesi koji su u bitnoj mjeri određeni potrebama sadašnjega trenutka i projekcijama razvoja pojedinca i kolektiva u budućnosti. Kao kolektivni i individualni procesi oni su također u bitnoj mjeri pod utjecajem društvenoga trenutka koji određuje sadržaj sjećanja: premda je uvijek pojedinac taj koji se sjeća, njegovo je sjećanje pod utjecajem perspektive grupe (M. Halbwachs). Kulturna baština – materijalna (fizička, "opipljiva") i nematerijalna (običaji, vrijednosti, tradicije, kulturne i društvene prakse, poput komemorativnih svečanosti, praznika i proslava, potom jezik/književnost i drugi oblici izražavanja/umjetnosti), znanstvena i filozofska – ključna su skladišta kulturnoga pamćenja i sjećanja ("mjesta sjećanja" P. Nora) te često središnji faktor u artikulaciji i očuvanju kulturnoga identiteta pojedinca i zajednice, kao i međukulturne razmjene.

Filozofski fakultet kao znanstveno-nastavna ustanova koja okuplja društvene i humanističke znanosti predviđa važnu ulogu u osiguranju održivosti kulturne baštine, što uključuje i kontinuiran rad na promjeni određenih paradigmi shvaćanja kulture i baštine u Republici Hrvatskoj. Tema podrazumijeva istraživanja na temelju terenskih, bibliotečnih, arhivskih i drugih proučavanja, a u kontekstu međusobno povezanih društvenih, političkih, religijskih i kulturnih aspekata. Konkretnije, istraživanja se odnose na: a) sustavan kritički rad na kreiranju i upravljanju baštinom; b) proučavanje transfera i aproprijacije načina na koje se ona interpretira i rabi u različitim segmentima života – društvenom, političkom, ekonomskom i obrazovnom – od drevnosti do suvremenosti; c) istraživanje, promišljanje i revitalizaciju baštine; d) očitavanje procesa koji su doveli do općega prihvaćanja određenoga kanona u hrvatskoj i europskoj umjetnosti i društvu, s naglaskom na formativnoj ulozi koju su u njima odigrale umjetnine i književna kultura hrvatskih povijesnih zemalja, odnosno na migracijskoj putanji znanja, ljudi i umjetnina; e) povezivanje znanstvenika i građanskih inicijativa, s primjenom i promicanjem znanstvenih ideja u javnosti. Tema predviđa bavljenje spomenutom problematikom posebice u dijakronijskoj perspektivi, a s obzirom na dinamične recentne kulturne promjene na svim razinama (društvenoj, tehnološkoj, političkoj, komunikacijskoj itd.).

Sustavnim radom na ovoj temi Filozofski fakultet održava važnu ulogu u promicanju kulturnih vrijednosti Republike Hrvatske, jačanju tolerantnosti i međukulturnog dijaloga. Nova otkrića, spoznaje i kritički pristup primjenjivat će se za dublje razumijevanje procesa i konflikata u suvremenom društvu te tako repositionirati naš znanstveni, kulturni i društveni kapital u europskome kontekstu. Vrijedi naglasiti da je tema jedna od središnjih i u okvirima strukturalnih fondova Europske unije: Obzor 2020, program Europske unije za istraživanje i inovacije od 2014. do 2020., ulogu društvenih i humanističkih znanosti vidi, između ostalog, u istraživanju Europe u promjenjivom svijetu, što uključuje istraživanja europske kulturne baštine, povijesti, kulture i identiteta. S obzirom na dugu povijest međuetničkih sukoba na prostoru jugoistočne Europe, Filozofski fakultet mora (i) kroz konceptualnu regionalnu perspektivu istražiti regionalne kulturne i društvene procese. Tim se aspektom tema usko isprepleće s prioritetnom fakultetskom temom *Različitosti, identiteti i društvene nejednakosti*.

Osim uobičajenim sredstvima znanstvenoga diskurza (publikacije, znanstvene konferencije, predavanja, nastavnički kolegiji i moduli), rezultati istraživanja diseminirat će se digitalnim medijima kao što su internetske baze, aplikacije za pametne telefone te vizualizacije i rekonstrukcije istraživanih fenomena, čime spomenuta tema doprinosi prioritetnoj fakultetskoj temi *Digitalna transformacija i digitalne humanističke znanosti*.

Premda se veliki broj tema na razini polja u bitnoj mjeri bavi sjećanjem i kulturnim kapitalom u promjenjivom svijetu, izravno će se tema *Sjećanja, baština i kulturna promjena* istražiti kroz sljedeće prioritete znanstvene teme.

U polju Informacijske i komunikacijske znanosti: 1. *Istraživanje baštinskih institucija i digitalizacija baštine u kontekstu promjena koje je donijela tehnologija, te istraživanja korisnika i njihovih potreba u promijenjenome medijskome i informacijskome okruženju. Poseban interes odsjeka za informacijske znanosti je i digitalizacija jezične i povijesne kulturne baštine te zaštita i dostupnost baštine u internetskome okruženju.*

U polju Filozofija: 1. *Povijest filozofije; 4. Suvremeni socijalni i politički identiteti čovjeka; 5. Filozofija kulture, umjetnosti, odgoja i sporta.*

U polju Filologija: 1. *Tekstovi u kontekstu – međunacionalni kontakti i nadnacionalni okviri; 3. Književnost, izvanknjiževni mediji i izvedbene umjetnosti; 8. Izazovi i perspektive nacionalne filologije; 11. Sociolingvistika: kulture, raznolikost, kontakti, naslijeđa i identiteti.*

U polju Povijest: 4. *Kulturne politike i baština na hrvatskom povijesnom prostoru.*

U polju Povijest umjetnosti: 1. *Transformacije kulturnog pejzaža istočnojadranske obale i otoka u dugome trajanju; 2. Umjetnička baština Hrvatske u srednjemu i novome vijeku – srednjoeuropske i mediteranske perspektive; 3. Kulturna baština Hrvatske, identiteti i ustanove u europskome kontekstu.*

U polju Arheologija: 2. *Materijalna i duhovna kultura istočnoga Sredozemlja u brončanome dobu, Grka u domovini i Sredozemlju i Rimljana u Rimu i Italiji; 3. Arheološka istraživanja materijalne i duhovne kulture te društvenih procesa u rimsko doba na području Hrvatske u kontekstu Mediterana i Dunava; 5. Istraživanje područja Vučedola; 6. Krajolici u prošlosti – multidisciplinarnе analize prostora i pokretne građe.*

U polju Etnologija i antropologija: 3. *Baština i sjećanje.*

U polju Znanost o umjetnosti: 2. *Povijest filma, kazališta i novih medija. Filmografska, bibliografska i teatrografska obrada hrvatske filmske i kazališne baštine.*

3. RAZLIČITOSTI, IDENTITETI I DRUŠTVENE NEJEDNAKOSTI

Suvremena društva postaju sve kompleksnija i heterogenija u strukturnom i kulturnom smislu, što je posljedica niza različitih, ali međusobno isprepletenih procesa. Migracijska kretanja dovode do povećanja heterogenosti u kulturnome i jezičnome smislu. Istovremeno ekonomski i tehnološki procesi doveli su do fragmentacije socijalne strukture kakva je uspostavljena u većini europskih društava nakon Drugoga svjetskog rata. Kulturne promjene dovele su do slabljenja pripisanih identiteta, odnosno značajnoga povećanja fluidnosti identiteta, višestrukih identiteta i većega subjektiviteta pojedinca u odabiru i oblikovanju vlastitoga identiteta, a onda i identiteta skupina. Različitosti (etničke, vjerske, jezične, rodne, klasne, statusne itd.) i identiteti sve su češće u središtu političkih rasprava i sukobljavanja. Istovremeno, dolazi do transformacije društvenih nejednakosti, odnosno pojave novih oblika društvene isključenosti.

U hrvatskom kontekstu ova tema ima posebnu društvenu i kulturnu relevantnost s obzirom na značajne regionalne identitetske i jezične razlike, narušene međuetničke odnose kao posljedice Domovinskoga rata te s obzirom na intenziviranje javnih rasprava o položaju i pravima pojedinim manjinskih i marginaliziranih društvenih skupina.

Izvanredne okolnosti koje dubinski mijenjaju odnos prema stvarnosti, poput pandemije bolesti COVID-19 i razornih potresa, utjecale su na povećanje postojećih i stvaranje novih heterogenosti u društvu. Od društvenih i humanističkih znanosti očekuje se da identificiraju i objasne te procese, kao i da nas pripreme na promijenjeni svijet.

Gotovo sve navedene teme u središtu su zanimanja istraživača Filozofskoga fakulteta duži niz godina. Identificiranjem ove teme kao jedne od prioritarnih interdisciplinarnih tema žele se potaknuti daljnji istraživački naponi u ovome području te potaknuti suradnja među istraživačima iz različitih znanstvenih polja i područja.

Doprinos Filozofskoga fakulteta u okviru ove teme ostvarit će se kroz istraživanja u okviru sljedećih prioritarnih tema na razini znanstvenih polja.

U polju Sociologija: 1. *Istraživanje društvenih nejednakosti.*

U polju Psihologija: 5. *Izazovi konstrukcije identiteta, interpersonalni i međugrupni odnosi u promjenjivim kontekstima hrvatskoga društva.*

U polju Pedagogija: 2. *LGBT (ne)vidljivost u školi: perspektiva odgojno-obrazovnih djelatnika, učenika i roditelja.*

U polju Filozofija: 4. *Suvremeni socijalni i politički identiteti čovjeka.*

U polju Filologija: 2. *Kultura, književnost i teorije interpretacije, 11. Sociolingvistika: kulture, raznolikost, kontakti, naslijeđa i identiteti i 14. Književnost i društvo.*

U polju Etnologija i antropologija: 4. *Kultura i identitet – izazovi inkluzivnosti.*

U polju Znanost o umjetnosti: 1. *Suvremene teorije filma i izvedbenih umjetnosti. Konteksti, reprezentacije, identiteti i politike.*

4. KONTINUITET I PROMJENE U NACIONALNOJ KULTURI I JEZIKU

Filozofski je fakultet od svoga osnutka središnje mjesto za istraživanje tema vezanih uz nacionalnu kulturu i jezik. Jedina smo institucija koja ima tako dugi kontinuitet, tradiciju, brojnost istraživača i spektar disciplina (od etnologije i kulturne antropologije, filologije, povijesti, povijesti umjetnosti, arheologije do sociologije i filozofije) koje se bave tim temama u Republici Hrvatskoj. Gotovo sve ključne spoznaje, teorije i kapitalna djela koja se odnose na nacionalnu kulturu i jezik objavili su istraživači i nastavnici s Filozofskoga fakulteta. Drugim riječima, Filozofski je fakultet bio ključni sudionik svih procesa artikulacije nacionalnih pozicija u domeni jezične i kulturne politike u različitim političkim režimima. U idućemu razdoblju Filozofski fakultet će nastaviti djelovati na tom tragu, prepoznajući svoju odgovornost za adekvatnu znanstvenu obradu hrvatskih jezičnih i kulturnih tema sukladno najsuvremenijim metodološkim i teorijskim tokovima.

Kao središnje mjesto koje nudi institucijski okvir za definiranje i kritičko propitivanje nedovoljno zastupljenih ili zastarjelo obrađenih tema povezanih s nacionalnom kulturom i jezikom, Filozofski fakultet prihvaća odgovornost prema prikupljanju, kategorizaciji, stručnoj obradi (npr. transliteracijama, raščlambama, digitalizaciji), pripremi kritičkih i znanstvenih izdanja, kako tiskanih, tako i digitalnih, očuvanju te kritičkom i komparativnom vrednovanju dinamičnoga nacionalnog korpusa. Prepoznavanje neuralgičnih i preskočenih točaka u istraživanjima nacionalne kulture i jezika u prošlosti i sadašnjosti naša je znanstvena i društvena odgovornost, ali i komparativna prednost.

Premda se tema odnosi prvenstveno na istraživanja povezana s domicilnom problematikom, ona prije svega promatra hrvatsku kulturu i jezik u višekulturnoj perspektivi i dinamici, odnosno kontekstualno u široj perspektivi: u nama (lokalno) nesumnjivo se ogledaju globalni problemi i trendovi, ali naš prostor ukazuje i na određene, u globalnom kontekstu, slabo vidljive ili potisnute probleme i trendove. Također sklop problema povezanih s našim kulturnim poljem često obilježava i druga kulturna polja - kritička analiza sličnosti i razlika u nacionalnome iskustvu može doprinijeti razumijevanju širih kulturnih procesa. Heterogenost, mnoštvenost i raznolikost nacionalne kulture, shvaćene ne samo u etničkom nego i političkom ključu, što uključuje i kulture nacionalnih manjina, istodobno su prednost i izazov ne samo u kulturno-povijesnome smislu nego i istraživačkome.

S obzirom na to da Filozofski fakultet nudi najkompetentnija znanja u nacionalnoj filologiji svih područja, primarno na Odsjeku za kroatistiku ali i na nizu katedri i zavoda na drugim odsjecima, tema uključuje kritičke analize, temeljna i primijenjena istraživanja disciplinarno užega opsega, primjerice proučavanje nacionalnoga kulturnog pejzaža pitanjima povezanim s (dis)kontinuitetom standardizacije jezika, jezičnopovijesnom i onomastičkom baštinom, hrvatskom leksikografijom, hrvatskim književnim kanonom itd. U širem kulturno-povijesnome smislu, tema se odnosi na učinke dinamičnih tranzicijskih povijesnih procesa na umjetničke i društvene prakse, nacionalnu baštinu te nacionalni identitet, pa tema promatra kulturne, vjerske, idejne i ideološke utjecaje s obzirom na posebnosti nacionalnoga geopolitičkog prostora (Mletačka Republika, Osmansko Carstvo, Austro-Ugarska, Jugoslavija, Europska unija...). U tome se aspektu tema usko isprepleće sa *Sjećanjem, baštinom i kulturnom promjenom* te u nekim odvojcima s temom *Različitosti, identiteti i društvene nejednakosti*.

Doprinos Filozofskoga fakulteta u okviru ove teme ostvarit će se istraživanjima u okviru ovih prioriteta tema na razini znanstvenih polja:

U polju Filologija kroz niz prioriteta tema, a posebice kroz ciljeve i aktivnosti u ovim prioriteta temama: 1. *Tekstovi u kontekstu – međunacionalni kontakti i nadnacionalni okviri*; 2. *Kultura, književnost i teorije interpretacije*; 8. *Izazovi i perspektive nacionalne filologije*; 11. *Sociolingvistika: kulture, raznolikost, kontakti, naslijeđa i identiteti*.

U polju Povijest posebice kroz prioriteta teme 1. *Povijest mreža, razmjena i mobilnosti* i 4. *Kulturne politike i baština na hrvatskome povijesnom prostoru*.

U polju Povijest umjetnosti posebice kroz teme 2. *Umjetnička baština Hrvatske u srednjemu i novome vijeku – srednjoeuropske i mediteranske perspektive* i 3. *Kulturna baština Hrvatske, identiteti i ustanove u europskome kontekstu*.

U polju Arheologija kroz ostvarivanje aktivnosti i ciljeva predviđenih temom 4. *Procesi u srednjemu vijeku kroz istraživanja naselja, crkvene arhitekture i grobalja*.

U polju Etnologija i antropologija posebice kroz dvije prioriteta teme: 3. *Baština i sjećanje*; 4. *Kultura i identitet – izazovi inkluzivnosti*.

5. DIGITALNA TRANSFORMACIJA I DIGITALNE HUMANISTIČKE ZNANOSTI

Proces digitalizacije uključuje transformaciju različitih oblika informacija u digitalni oblik. Implikacije ove naizgled banalne činjenice dalekosežne su jer proces digitalizacije oslobađa podatke od njihove inicijalne svrhe. Tako oslobođen podatak postaje izložen gotovo neograničenoj vrsti matematičkih transformacija, bez obzira na prirodu i porijeklo podatka. Zbog toga je digitalizacija davno nadrasla sebe kao tehnološku inovaciju i postala je proces kreiranja medija u kojima se ogledaju nove dimenzije postojanja i odnosa – ona je postala sredstvo transformacije svijeta u kojemu postojimo. Utjecaj ovoga procesa na čovjeka i društvo postao je važniji od procesa samoga, pa je obaveza društvenih i humanističkih znanosti analizirati, razumjeti i anticipirati svijet koji digitalizacijom stvaramo. Drugim riječima, društvene i humanističke znanosti imaju zadatak ne samo služiti se digitalnim transformacijama (sa svrhom čuvanja, stvaranja i analize podataka) već i proučavati posljedice primjene procesa digitalizacije.

Društvene i humanističke znanosti posebno su zainteresirane za primjenu i analizu digitalnih transformacija u: filologiji i kulturi (digitalna humanistika, novi uvidi u poznate podatke, očuvanje ugroženih jezika, govorna estetika i autentičnost, utjecaj neograničenoga pohranjivanja na kulturu sjećanja i slično), povijesti (*data-driven history*), sociologiji i psihologiji (preispitivanje odnosa javnoga i privatnoga, povezivanje osoba i skupina, redefiniranje sudjelovanja u političkom životu i slično), komunikacijskim znanostima i medijima (digitalizacija zvuka, slike i teksta nije samo donijela promjene odnosa ekonomske moći, već je promijenila

odnos sadržaja i medija kojima se sadržaj prenosi) i obrazovanju (digitalizacija nastavnoga sadržaja, mjesta učenja i vremena u kojemu se uči smanjuje neke stare nejednakosti, ali i stvara uvjete za otvaranje novih). Specifični i nepredvidivi uvjeti uzrokovani pandemijom COVID-19 prenijeli su znatne dijelove svakodnevnoga života u digitalnu i virtualnu dimenziju, što je proizvelo izazove u svim prethodno spomenutim područjima. Stoga se ova tema nameće kao strateški važna interdisciplinarna istraživačka teme na razini cijeloga Filozofskog fakulteta.

Digitalne transformacije i digitalne humanističke znanosti istražiti će se kroz sljedeće prioritetne znanstvene teme.

U polju Informacijske i komunikacijske znanosti: 2. *Istraživanje baštinskih institucija i digitalizacija baštine*; 3. *Istraživanje tema vezanih za digitalne interakcije, informacijsku i medijsku pismenost*.

U polju Sociologija: 3. *Istraživanje utjecaja digitalne transformacije na društvene promjene*.

U polju Psihologija: 4. *Internet, razvoj i zdravlje u redovitim i kriznim situacijama*.

U polju Pedagogija: 1. *Problem praktičkog konstituiranja pedagoškog subjekta, s posebnim obzirom na njegovu medijsku posredovanost*.

U polju Filologija: 3. *Književnost, izvanknjiževni mediji i izvedbene umjetnosti*, 9. *Jezične tehnologije, repozitoriji, infrastrukture i digitalne humanističke znanosti*, 10. *Izazovi višejezičnosti: prevođenje i poučavanje jezika*; 12. *Govorna varijabilnost i govorne tehnologije*, 13. *Jezik, spoznaja i komunikacija: psiholingvistička, kognitivnolingvistička i neurolingvistička istraživanja*.

U polju Povijest: 3. *Povijest naselja, prostora i okoliša*.

U polju Povijest umjetnosti: 5. *Istraživanje mogućnosti implementacije suvremenih obrazovnih strategija na učenje i poučavanje povijesti umjetnosti na srednjoškolskoj i visokoškolskoj obrazovnoj razini u Hrvatskoj*.

U polju Arheologija: 2. *Materijalna i duhovna kultura istočnoga Sredozemlja u brončano doba, Grka u domovini i Sredozemlju i Rimljana u Rimu i Italiji*; 3. *Arheološka istraživanja materijalne i duhovne kulture te društvenih procesa u rimsko doba na području Hrvatske u kontekstu Mediterana i Dunava*; 6. *Krajolici u prošlosti - multidisciplinarnе analize prostora i pokretne građe*.

U polju Znanosti o umjetnosti: 5. *Materijalni uvjeti nastanka i recepcije kazališne predstave i filmskoga djela. Kazališne i filmske publike. Izvedbeni prostori. Stvaralački procesi*.

6. METODOLOŠKI I EPISTEMOLOŠKI IZAZOVI SUVREMENE ZNANOSTI

U predznanstveno doba nerijetko se događalo da važne spoznaje koje nose transformacijski potencijal dugo ostanu nezamijećene i da se njihov potencijal ne realizira. Stoga se u devetnaestome stoljeću razvila znanost kao profesija. U dvadesetome stoljeću jasno formirane znanstvene discipline nerijetko su se suočavale s novim izazovom – vlastitom neadekvatnošću u rješavanju složenih i višedimenzionalnih problema koje pred njih stavlja sve zahtjevniji svijet. Na rubove tradicionalnih disciplina, a posebice na mjesta preklapanja više disciplina, guraju se nevoljko rješavani složeni problemi, pa rubovi i prostori preklapanja tradicionalnih disciplina ubrzo postaju repozitoriji najuzbudljivijih teorijskih i eksperimentalnih izazova. Jedan od uobičajenih obrazaca za pristup problemima na sučeljima tradicionalnih disciplina postao je interdisciplinarnost. Kreiranje znanstvenih modela koji premošćuju različite discipline postao je ključni oblik proizvodnje znanja. Taj oblik sve je složeniji u vremenu kompleksnih izazova. Zahtjevi za uključivanjem sve raznorodnijih disciplina pojačavaju se,

a proporcionalno s raznovrsnošću integriranih disciplina povećava se potreba za preispitivanjem uobičajenih metodoloških postupaka. Nadalje, uspjeh svakoga istraživanja, kako u takozvanim „mekim“, tako i u „tvrdim“ znanostima, sve se češće mjeri konačnim utjecajem znanstvenih postignuća na čovjeka i društvo, što mijenja neke epistemološke i ontološke pretpostavke samih istraživačkih pitanja. Stoga implikacije ove teme sežu izvan granica društvenih i humanističkih znanosti.

Filozofski fakultet u ovome procesu prepoznaje svoju odgovornu ulogu. Jačajući znanstvenu suradnju unutar društvenoga i humanističkoga područja, otvara mogućnosti stvaranja rigoroznijih metodoloških postupaka i otvaranje novih područja djelovanja (npr. rodni studiji). S druge strane intenzivnije otvaranje društvenih i humanističkih znanosti prema ostalim znanostima ključni je zahtjev u rješavanju mnogih složenih problema današnjega svijeta (npr. klimatske promjene i okoliš). Taj zahtjev moguće je ispuniti boljim razumijevanjem epistemoloških posebnosti i metodoloških karakteristika u društvenim i humanističkim znanostima.

Jedan primjer dobre prakse u ovom kontekstu svakako je Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku, a ostali primjeri dobit će jaku podlogu ostvarivanjem prioritarnih znanstvenih tema u ovome tematskom okviru.

Premda se većina prioritarnih tema u većoj ili manjoj mjeri bavi i metodološkim te epistemološkim izazovima u pojedinačnim istraživanjima, sljedeće teme najizravnije se referiraju na spomenutu problematiku.

U polju Psihologija: 2. *Primjena psihometrijske teorije u konstruktnoj i pragmatičkoj validaciji suvremenih psihologijskih mjernih instrumenata.*

U polju Filozofija: 1. *Povijest filozofije; 2. Logika, epistemologija i filozofija znanosti.; 3. Integrativna bioetika.*

U polju Filologija: 2. *Kultura, književnost i teorije interpretacije; 7. Institucionalna pozicioniranost i infrastrukturna opremljenost (južno)slavističkih studija u Hrvatskoj; 10. Izazovi višejezičnosti: prevođenje i poučavanje jezika.*

U polju Povijest: 2. *Historiografija i drugi oblici posredovanja i recepcije povijesti; 3. Povijest naselja, prostora i okoliša.*

U polju Povijest umjetnosti: 1. *Teorijski diskursi kulturne produkcije u kontekstu kulturnih studija.*

U polju Arheologija: 1. *Interdisciplinarna istraživanja prapovijesnih zajednica, njihove društvene strukture i okoliša na području Hrvatske; 3. Arheološka istraživanja materijalne i duhovne kulture te društvenih procesa u rimsko doba na području Hrvatske u kontekstu Mediterana i Dunava; 6. Krajolici u prošlosti - multidisciplinarnе analize prostora i pokretne građe.*

3.2. PRIORITETNE TEME NA RAZINI ZNANSTVENIH POLJA

ZNANSTVENO PODRUČJE – DRUŠTVENE ZNANOSTI (5)

POLJE INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI (5.04)

1. ISTRAŽIVANJE INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA U POBOLJŠANJU KVALITETE I METODA OBRAZOVANJA. DIGITALNI OBRAZOVNI MATERIJALI I REPOZITORIJI NASTAVNOG MATERIJALA

Informacijske znanosti su od svojih početaka fokusirane na ulogu ICT u obrazovanju i promjene koje donosi informacijsko društvo. Istraživanje e-učenja i tehnološke transformacije medija i izvora informacija i znanja povezane su s informacijskom revolucijom i promjena-

ma koje su jedan od značajnih interesa i istraživačkih tema kojima se odsjek za informacijske znanosti bavi, a isto tako određene su i društvenom pripadnošću informacijskih i komunikacijskih znanosti području društvenih znanosti.

Ciljevi:

1. Istražiti utjecaj ICT u obrazovanju, robotike, umjetne inteligencije i digitalne transformacije izvora za učenje na poboljšanje kvalitete obrazovanja uopće. Ponuditi kroz istraživanja programe za učenje i osobama s posebnim potrebama. (tri istraživanja)
2. Raditi na digitalizaciji i digitalnoj transformaciji medija.
3. Istražiti odnose digitalizacije i e-učenja.
4. Istražiti utjecaj digitalne uključenosti/isključenosti na obrazovanje.

Aktivnosti:

1. Održavati serije gostujućih predavanja i radionica o temi - tehnološkim mogućnostima i primjerima dobre prakse.
2. Objaviti najmanje pet znanstvenih radova na temelju istraživanja provedenih u ovom području.
3. Prijavljivati projekte na natječaje za financiranje istraživanja (od prve do treće godine).
4. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu.
5. Organizirati jednu znanstvenu konferenciju koja će se baviti pitanjima i temama iz ovoga područja ili predložiti okrugli stol za razgovor o temama prava na znanje i obrazovanje osobama s posebnim potrebama i mogućnostima ICT-a.

2. ISTRAŽIVANJE BAŠTINSKIH INSTITUCIJA I DIGITALIZACIJA BAŠTINE

Istraživanje ove teme podrazumijeva kontekst promjena koje je donijela tehnologija te istraživanja korisnika i njihovih potreba u promijenjenome medijskom i informacijskom okruženju. Poseban interes odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti je digitalizacija kulturne baštine te zaštita i dostupnost baštine u internetskom okruženju.

Prioritetna tema ima za cilj istražiti utjecaj i relevantnost baštine u suvremenome društvu, uključujući sve šire i uže shvaćene društvene procese povezane uz ideju/fenomen baštine u fizičkom (stvarnom) i digitalnom (virtualnom) okruženju. Proučavat će se načini na koje se od ukupnosti kulturnih pojava oblikuje koncept ili koncepti baštine, te kako se isti percipiraju, interpretiraju i upotrebljavaju unutar različitih sfera i unutar različito oblikovanih diskursa - društveno-političkih, ekonomsko-razvojnih i obrazovnih. Fokus se usmjerava na cjelokupni raspon diskursa koji postoje u području kreiranja i upravljanja baštinom, od onih koji se stvaraju na najvišim instancama (kulturne politike, regulatorne zakonske osnove i prakse zaštite i upravljanja) preko djelovanja samih kulturnih/baštinskih institucija (tzv. GLAM sektor, institucionalni baštinski lokaliteti, hibridne baštinske institucije i pojave) do raznovrsnih oblika društvene/građanske participativnosti i uključenosti (udruženja, civilni angažman, specifične baštinske zajednice).

Istraživačke teme: uloga baštine u kompleksnome društvenom okruženju (kritički pristup); razvoj modela upravljanja baštinom relevantnih za društveni razvoj; značenje i uloga kulturnih politika u oblikovanju nacionalnog i ostalih identiteta; nova paradigma fizičke zaštite kulturne i prirodne baštine u izazovima globalizacije; uloga baštinskih institucija (GLAM - Galleries, Libraries, Archives, Museums) u digitalnoj transformaciji društva te oblici stvara-

nja znanja u diskurzivnome djelovanju baštinskih institucija. Informacijske i komunikacijske znanosti kao aktivni sudionici u društvenim promjenama koje prolaze baštinske institucije u vremenu jakih tehnoloških promjena i virtualnoga svijeta u kojemu institucije sa svim svojim resursima i promjenama ulaze, istraživačke su teme kojima se Odsjek bavi. Istraživačke teme koje kroz razvoj i primjene alata za digitalnu humanistiku omogućuju inteligentno pretraživanje i uvid u velike količine baštinski relevantnih (tekstnih i ostalih) podataka priskrbljenih digitalizacijom, kao i onih pohranjenih u digitalnim repozitorijima baštinskih i AKM ustanova.

Ciljevi:

1. Istražiti društvenu relevantnost baštine sukladno zadanim istraživačkim temama (četiri istraživanja, od toga jedno potpomognuto sredstvima Europske unije).
2. Istražiti utjecaj baštine, te (računalnih) jezičnih resursa i alata za digitalnu humanistiku na gospodarstvo, javnu upravu i razvoj društvene zajednice, arhiva, knjižnica i muzeja (tri istraživanja).
3. Analizirati potrebe gospodarstva i javne uprave za razvojem jezičnih resursa i alata za hrvatski jezik (jedno istraživanje).

Aktivnosti:

1. Kontinuirano održavati gostujuća predavanja i radionice.
2. Objaviti najmanje pet znanstvenih radova temeljem istraživanja provedenih u navedenom području.
3. Kontinuirano prijavljivati projekte na natječaje za financiranje istraživanja.
4. Provoditi kvalitativna i kvantitativna istraživanja (od druge do pete godine).
5. Kontinuirano surađivati s ključnim tijelima državne i lokalne uprave, međunarodnim i nacionalnim profesionalnim udruženjima te gospodarskim subjektima vezano uz definiranje kulturnih politika, modela upravljanja baštinom te oblika zaštite kulturne i prirodne baštine, ali i ostalih istraživačkih tema.
6. Planirati i programirati Muzej Sveučilišta u Zagrebu (druga godina).
7. Pripremati i organizirati znanstvene konferencije (peta godina).

3. ISTRAŽIVANJE TEMA VEZANIH ZA DIGITALNE INTERAKCIJE, INFORMACIJSKU I MEDIJSKU PISMENOST

Ove teme, koje danas uključuju i socijalne interakcije, zasnovane su na algoritmima čije je djelovanje iz perspektive pojedinca nevidljivo i netransparentno. Digitalni alati se danas mogu koristiti s lakoćom, uz minimalno uložena kognitivnog napora, što potiče, kao što to pokazuju brojne studije i istraživanja, nerefleksivne interakcije te brza/instant rješenja, uz pasivizaciju kritičkoga potencijala digitalnih okruženja.

U tom kontekstu Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti provodit će interdisciplinarna istraživanja u kojima će se propitivati brojni postulati informacijskog društva, od dominantnih struktura i mehanizama stvaranja i tijekom informacija u digitalnim prostorima do kritičkoga propitivanja fenomena i čimbenika poput digitalnoga nadzora, (ne)transparentnosti, komodifikacije informacijskih interakcija, internetskoga identiteta i privatnosti, vjerodostojnosti i novih heuristika vrednovanja koji definiraju potencijale i ograničenja tehnologije u pristupu znanju i razumijevanju stvarnosti.

Istražiti i kritički pristupiti konceptima vezanim uz primjenu i razvoj digitalne humanistike. Nužno je istražiti i razviti niz kompleksnih metoda, koje kreću od upravljanja zbirkama digitali-

zirane i digitalno rođene građe (tekst, vizualni izvori, zvučni i video zapisi, 3D modeli objekata i prostora) koje omogućuju dugoročno očuvanje objekata i informacija te njihovu analizu i interpretaciju, zatim obuhvaćaju standardizaciju shema metapodataka i implementaciju viših razina otvorenosti podataka (RDF, otvoreni povezani podaci) te razvoj formalnih ontologija kao pretpostavke za ostvarivanje funkcionalnosti semantičkoga weba.

Standardizirano upravljanje velikim količinama podataka (stvorenih dominantno postupcima digitalizacije) pretpostavka je za analizu, vizualizaciju te interpretaciju podataka. Nadalje, dodatno strukturirani i semantički obogaćeni podaci omogućuju implementaciju semantičkih tehnologija prilikom izvođenja novih informacija i znanja. Ujedno je potrebno i kritički pristupiti digitalnoj humanistici te preispitati različite koncepte i mehanizme (netransparentnost pojedinih metoda, nedostatak kulturne kritike, izostanak pedagoških pristupa i sl.).

U okviru digitalne humanistike omogućeni su i različiti oblici komuniciranja digitalnih humanističkih sadržaja (hipertekst, virtualne izložbe, digitalno pripovijedanje i sl.). Kako bi se osigurala društvena relevantnost znanosti, posebno je važno osigurati mehanizme participacije korisnika odnosno šire javnosti putem informacijskih sustava i platformi potpomognutih radom mnoštva (engl. *crowdsourcing*) te projekata građanske znanosti (engl. *citizen science*) te društveno korisnoga učenja (eng. *community-engaged learning*).

Ciljevi:

1. Provesti najmanje tri istraživanja koja će obuhvatiti različite aspekte u problemskom prostoru suvremenih kompleksnih informacijskih interakcija.
2. Provesti šire istraživanje utjecaja digitalne humanistike na vezane znanstvene discipline, te na društvo u cjelini.

Aktivnosti:

1. Suradivati s ključnim dionicima uključenim u digitalnu humanistiku (baštinske ustanove, akademska zajednica, društvo).
2. Objaviti najmanje osam znanstvenih radova.
3. Kontinuirano održavati serije gostujućih predavanja o trendovima u području digitalne humanistike.
4. Održavati međunarodne radionice (druga i treća godina).
5. Održavati međunarodne znanstvene konferencije te posebne sesije i panele.
6. Prijavljivati projekte na natječaje za financiranje istraživanja (trajna aktivnost).
7. Kontinuirano mentorirati doktorske radove.
8. Kontinuirano istraživati literaturu, norme i implementacije vezane uz digitalnu humanistiku.

4. ISTRAŽIVANJE I PRIMJENA TEHNOLOGIJE U ISTRAŽIVANJU I RJEŠAVANJU PROBLEMA POSEBNIH SKUPINA KAO ŠTO SU GLUHONIJE I SLABOVIDNI

I do sada je navedena tematika bila u fokusu istraživača Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti. U idućemu razdoblju Odsjek želi dati svoj doprinos u istraživanju programa recentnih tehnoloških i s njima povezanih mogućnosti u zadovoljavanju prava na informaciju i znanje. Time želimo povećati relevantnost istraživanja, a ujedno i promovirati svoj program.

Ciljevi:

1. Istražiti primjenu i utjecaj robotike, umjetne inteligencije i digitalne transformacije izvora informacija i znanja posebno u pogledu promjene u društvenoj strukturi i društvenim nejednakostima te vrijednostima (tri istraživanja).
2. Istražiti utjecaj digitalne uključenosti/isključenosti na dinamiku društvenih nejednakosti.

Aktivnosti:

1. Održavati gostujuća predavanja i radionice (2. i 4. godina).
2. Objaviti najmanje pet znanstvenih radova na temelju istraživanja provedenih u ovom području.
3. Prijavljivati projekte na natječaje za financiranje istraživanja (od prve do treće godine).
4. Pripremanje i organiziranje konferencije (peta godina).
5. Kontinuirano nabavljanje relevantne literature.

POLJE SOCIOLOGIJA (5.05)

1. ISTRAŽIVANJE DRUŠTVENIH NEJEDNAKOSTI

Društvene nejednakosti jedna su od ključnih tema socioloških istraživanja. U polju sociologije u Hrvatskoj i na Filozofskome fakultetu pitanje nejednakosti je tradicionalno zastupljeno u različitim istraživanjima i istraživačkim grupama. U sljedećemu razdoblju nastojat će se povezati različite istraživačke tradicije i uspostaviti bolja suradnja istraživačkih timova kako bi se postigli sinergijski učinci te istražilo procese koji čine zajednički temelj promjenama u društvenoj stratifikaciji i nejednakostima u različitim područjima. Ovom temom objedinjuju se do sada nedovoljno povezana istraživanja rodne nejednakosti, nejednakosti u pristupu obrazovanju i socijalnim uslugama, nejednakosti u političkoj participaciji, reprodukciji društvenih nejednakosti u urbanome prostoru i području stanovanja te istraživanja kolektivnoga djelovanja na ispravljanju društvenih nejednakosti.

Ciljevi:

1. Provesti barem dva empirijska istraživanja iz područja društvenih nejednakosti.
2. Objaviti najmanje pet koautorskih znanstvenih radova iz ovoga područja.
3. Organizirati znanstvenu radionicu s međunarodnim sudjelovanjem na temu društvenoga djelovanja na ispravljanju društvenih nejednakosti.

Aktivnosti:

1. Održati barem jednu znanstvenu radionicu sa sudjelovanjem stranih istraživača (druga godina).
2. Organizirati gostujuće predavanje stranoga istraživača (treća godina).
3. Pripremiti barem tri projektne prijave za znanstvena istraživanja (od prve do treće godine).
4. Prezentirati barem pet radova na međunarodnim konferencijama (od druge do četvrte godine).

5. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu.
6. Kontinuirano pripremati znanstvenih radova u suautorstvu za publiciranje.

2. ISTRAŽIVANJE ODRŽIVOSTI DRUŠTVENE ZAJEDNICE, SIGURNOSTI I DRUŠTVENE KOHEZIJE

Procesi globalnoga restrukturiranja značajno su promijenili oblike društvenoga djelovanja i društvenih institucija te polje upravljanja društvenim procesima. Ovom temom se nastoje obuhvatiti istraživanja različitih oblika građanskoga udruživanja, istraživanja novih praksi i modela participacije u polju ekonomije, politike i kulture, promjene društvenih vrijednosti i identiteta te transformacija polja sigurnosti i društvenoga rizika.

Ciljevi:

1. Provesti dva empirijska istraživanja društvenih vrijednosti, novih oblika društvenoga djelovanja i modela društvene participacije.
2. Objaviti najmanje pet znanstvenih radova iz ovoga područja istraživanja.

Aktivnosti:

1. Održati barem jednu znanstvenu radionicu (druga godina).
2. Organizirati gostujuće predavanje stranoga istraživača (treća godina).
3. Pripremiti barem tri projektne prijave za znanstvena istraživanja (od prve do treće godine).
4. Prezentirati barem pet radova na međunarodnim konferencijama. (od druge do četvrte godine).
5. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu.
6. Kontinuirano pripremati znanstvene radove u suautorstvu za publiciranje.

3. ISTRAŽIVANJE UTJECAJA DIGITALNE TRANSFORMACIJE NA DRUŠTVENE PROMJENE

Utjecaj novih tehnologija na društvo područje je trajnog interesa u sociologiji. Promjene u društvenim odnosima značajno su obilježene mogućnostima i uporabom novih tehnoloških rješenja i novim medijima. Digitalna transformacija mijenja postojeće oblike društvenosti, društvene vrijednosti i norme. Izdvajanjem ovoga tematskog područja usmjeravaju se istraživački napor na sustavno proučavanje društvenih poveznica novih tehnologija.

Ciljevi:

1. Provesti dva empirijska istraživanja o utjecaju digitalne transformacije i novih medija na promjene u društvenim odnosima.
2. Objaviti najmanje pet znanstvenih radova iz ovoga područja istraživanja.
3. Organizirati jednu međunarodnu znanstvenu konferenciju na temu digitalne transformacije, komunikacije i medija.

Aktivnosti:

1. Kontinuirano organizirati gostujuća predavanja iz područja digitalne transformacije i utjecaja novih medija na društvene odnose i društveno djelovanje.

2. Organizirati barem jedno gostujuće predavanje međunarodno priznatoga istraživača iz područja primjene novih medija u novim oblicima društvenoga djelovanja (druga godina).
3. Organizirati međunarodnu znanstvenu konferenciju (treća godina).
4. Prijaviti barem tri istraživačka projekta (prva i druga godina).
5. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu.
6. Provoditi kvantitativno istraživanje povezanosti korištenja novih medija i promjena u društvenim odnosima (treća i četvrta godina).
7. Kontinuirano pripremati znanstvene radove u suautorstvu za publiciranje.

POLJE PSIHOLOGIJA (5.06)

1. STRUKTURA I ETIOLOGIJA INDIVIDUALNIH RAZLIKA U LIČNOSTI, MOTIVACIJI I SPOSOBNOSTIMA

Cilj istraživanja unutar ove teme bio bi istražiti izvore individualnih razlika u različitim psihološkim konstruktima, odnosno ispitati kako biološki i socijalni čimbenici doprinose razvoju ličnosti i sposobnosti te kako odnosom dispozicija i različitih životnih ishoda utječu na područje obrazovanja, osobnoga rasta i razvoja odnosno dobrobiti te socijalno relevantnih ponašanja i stavova. Ovoj istraživačkoj problematici može se pristupiti iz nekoliko metodoloških i sadržajnih osnova. Jedna je u okviru metodologije genetičkih istraživanja gdje bi se podaci prikupljali na genetički informativnim populacijama (istraživanja blizanaca i obiteljska istraživanja), a moguće je koristiti i podatke iz javne domene koji su prikupljeni u okviru međunarodnih projekata u kojima su sudjelovali članovi Odsjeka za psihologiju. Druga je evolucijski kontekst koji naglašava postavke evolucijske biologije o uspješnosti prilagodbe određenom interakcijom genetskih, morfoloških, fizioloških i ponašajnih činitelja u određenome socijalnom okruženju. Treća se temelji na provjeri učinkovitosti kognitivnog treninga tj. strukturiranih vježbi usmjerenih na različite aspekte kognitivnog funkcioniranja, utemeljena na ideji kognitivne plastičnosti i reorganizacije mozga. Neuspjela prilagodba može dovesti do nastanka bolesti u užem smislu odnosno do lošije prilagodbe i snižene kvalitete života pojedinca, a ključno je pitanje koji činitelji do toga dovode. Posebno se namjeravamo usmjeriti na one teorijske okvire i konstrukte o kojima u području istraživanja etiologije individualnih razlika nema mnogo podataka (primjerice HEXACO model u području ličnosti ili istraživanje obrazovnih ishoda u funkciji genetskih čimbenika, ličnosti i sposobnosti i sl.). Nadalje, naglasak će biti i na afektivnoj dimenziji kognitivnog funkcioniranja posebno u svjetlu nalaza o zajedničkoj frontoparijetalnoj osnovi afektivne kontrole i radnog pamćenja (RP) što ujedno predstavlja i moguću neuralnu osnovu transfera kognitivnog treninga u domenu regulacije emocija. Svakako treba uzeti u obzir svojstva pojedinca poput anksioznosti, depresivnosti i načina suočavanja te osobine temperamenta/ličnosti, prvenstveno one koje se iskazuju u povećanoj aktivnosti sustava inhibicije odnosno sustava aktivacije, socijalne činitelje te obrasce partnerskih i obiteljskih odnosa. Budući da je jedna od temeljnih metoda provjere evolucijskih hipoteza testiranje univerzalnosti određenih oblika ponašanja, dio postavki bit će provjeren međukulturalno.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje četiri istraživanja, od čega jedno međukulturalno.

Aktivnosti:

1. Prikupljati nove podatke (druga i treća godina).
2. Prijaviti projekte na natječaje za financiranje istraživanja.
3. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu.
4. Nabavljanje laboratorijske opreme za registriranje fizioloških parametara (puls, tlak, EDR, temperatura, disanje i sl.).
5. Kontinuirana edukacija članova istraživačkoga tima.
6. Kontinuirana medijska prisutnost s ciljem popularizacije nalaza istraživanja.
7. Kontinuirano sudjelovanje na jednoj do dvije međunarodne znanstvene konferencije godišnje.
8. Objavljivanje rezultata istraživanja u relevantnim međunarodnim časopisima (minimalno 6 znanstvenih radova).
9. Razvoj interdisciplinarne suradnje s istraživačima u području biomedicinskih i tehničkih znanosti, te ostalih društvenih i humanističkih znanosti.

**2. PRIMJENA PSIHOMETRIJSKE TEORIJE U KONSTRUKTNOJ I PRAGMATIČKOJ VALIDACIJI
SUVREMENIH PSIHOLGIJSKIH MJERNIH INSTRUMENTATA**

Psihometrijska teorija i specifični modeli u suvremenoj teoriji testova nude precizan kvantitativni okvir i cjelovit metodološki aparat za provjeru hipoteza o strukturi, stabilnosti i izvorima inter- i intraindividualnoga varijabiliteta u mjerama psiholoških konstrukata razvijenih unutar svih domena znanstvene psihologije. Takvi psihometrijski modeli i pripadna multivarijatna metodologija predstavljaju pritom nužan temelj za evaluaciju kvalitete izvedenih operacionalizacija u psihologiji, ali i društvenim znanostima općenito. Intenzivan tehnološki razvoj doveo je do sve masovnije računalne primjene psiholoških mjernih instrumenata i primjene putem interneta, što zahtijeva određene prilagodbe i temeljite validacije ishoda tako provedenih mjerenja.

Predložena istraživačka tema uključuje validacijske postupke koji se odnose kako na modele za analizu i integraciju različitih mjera uratka dostupnih putem računalne primjene testova, tako i na ispitivanje specifičnih izvora individualnih razlika u testovnim rezultatima, kao što su osobine ličnosti, varijacije u nekim biološkim faktorima i strategije ispitanika pri rješavanju testova. Posebna pažnja bit će posvećena primjeni ovih modela i specifične metodologije na područje mjerenja ličnosti u organizacijskome kontekstu. Istraživanja će se tako usmjeriti na provjere povezanosti osobina ličnosti odmjerenih klasičnim i suvremenim pristupima s različitim vrstama radnoga ponašanja (uspjeh u osnovnim radnim zadacima, nepoželjno organizacijsko ponašanje, odgovorno organizacijsko ponašanje te uspjeh u rukovoditeljskoj ulozi), čime bi se postavio temelj i za razvoj praktično primjenjivoga sustava za odabir i razvoj zaposlenika. Stoga bi istraživački nalazi prikupljeni u okviru ove znanstvene teme, uz očekivane metodološka unaprjeđenja, kao i psihometrijskoteorijske doprinose, mogli ponuditi i korisna praktična rješenja, potencijalno upotrebljiva i važna osobito u domeni upravljanja ljudskim potencijalima i očuvanja radne dobrobiti.

Ciljevi:

1. Provesti istraživanja koja će se baviti provjerama hipoteza o strukturi, invarijantnosti i izvorima intraindividualnoga varijabiliteta u mjerama emocionalnoga i interpersonalnoga funkcioniranja.
2. Analizirati međuodnos klasičnih i suvremenih metoda za procjenu ličnosti.

3. Istražiti mehanizme kojima ličnost utječe na radno ponašanje.
4. Razviti komercijalni sustav za odabir i razvoj zaposlenika.

Aktivnosti:

1. Prijavljivanje na kompetitivne natječaje za istraživačke projekte čija su tema psihometrijske karakteristike suvremenih metoda za procjenu individualnih razlika te odnos ličnosti i radnoga ponašanja.
2. Razvijanje međunarodne suradnje s vodećim istraživačima i institucijama u području te sudjelovanje u međukulturalnim istraživanjima.
3. Organizacija simpozija te manjih konferencija s temama iz psihometrije i psihologijske selekcije.
4. Publiciranje znanstvenih radova u časopisima visoke znanstvene izvrsnosti (Q1 i Q2 u području).
5. Publiciranje znanstvenih i stručnih radova u domaćim časopisima u svrhu razvoja znanstvenoga nazivlja te informiranja znanstvene i stručne javnosti.
6. Povezivanje sa stručnjacima zaposlenima u području upravljanja ljudskim potencijalima putem organizacije radionica i okruglih stolova.

3. ISTRAŽIVANJE KOGNITIVNIH, EMOCIONALNO-MOTIVACIJSKIH I KONTEKSTUALNIH ODREDNICA OBRAZOVNIH ISHODA U KLASIČNOME POUČAVANJU I POUČAVANJU U INTERNETSKOME OKRUŽENJU

Psihološke karakteristike pojedinaca od velike su važnosti u ostvarivanju i predviđanju ishoda u obrazovnome procesu. Te se karakteristike mogu podijeliti u kognitivne i emocionalno-motivacijske. Od motivacijskih čimbenika najistaknutiji su stavovi prema predmetu poučavanja, očekivanja uspjeha u procesu poučavanja te subjektivne vrijednosti ishoda učenja u pojedinom tematskom području. Od kognitivnih su najistaknutiji opći kognitivni status, radno pamćenje, dugoročno pamćenje te s njima povezani procesi pažnje i percepcije. Područje međudnosa kognitivnih, emocionalno-motivacijskih i kontekstualnih odrednica obrazovnih ishoda u poučavanju sadržaja kako iz prirodnih tako i društvenih predmeta još uvijek nije dovoljno istraženo. Osim toga, u dosadašnjim istraživanjima zanemareni su nastavnici i odnos njihovih kognitivnih i emocionalno-motivacijskih procesa sa njihovom radnom uspješnošću. Ovo je dodatno važno u kontekstu sve raširenijega načina poučavanja u internetskome okruženju koje postaje sve učestalije. Stoga je potrebno istražiti kako navedene varijable mogu doprinijeti što boljem predviđanju i ostvarivanju planiranih ishoda učenja.

Osim provjere teorijskih modela spoznaje dobivene na temelju ovih istraživanja pomoći će u preporukama za buduću obrazovnu praksu i moguće intervencije, poput kreiranja što učinkovitijega sustava e-učenja i e-testiranja. Usto spoznaje se planiraju koristiti za osmišljavanje kognitivnih treninga koji uglavnom počivaju na osnaživanju sposobnosti radnoga pamćenja kod različitih populacija (od hiperaktivnosti kod djece preko osnaživanja pažnje i multitaskinga kod odraslih), a primarno su posljedica razumijevanja prirode i strukture kognitivnih procesa u ishodima poučavanja.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje tri istraživanja uloge motivacijskih i kontekstualnih odrednica učeničkoga postignuća u području matematike i prirodnih znanosti te pozitivne školske klime.

2. Provesti najmanje tri istraživanja uloge kognitivnih čimbenika iz područja pamćenja i radnoga pamćenja u efikasnosti poučavanja u internetskom okruženju.
3. Istraživanje mogućnosti e-testiranja i analiza mogućnosti personalizacije internetskog obrazovnog procesa na temelju testiranja.

Aktivnosti:

1. Prijava projekata na natječaj za financiranje istraživanja (od 1. do 3. godine).
2. Provođenje kvalitativnoga istraživanja na temu nastavničkih stilova motiviranja u područjima matematike, fizike, biologije i kemije (1. godina).
3. Istraživanje kognitivnih procesa u ICT okruženju i mogućnosti primjene rezultata na sustav za internetsko obrazovanje.
4. Istraživanje mogućnosti e-testiranja i analiza mogućnosti personalizacije internetskoga obrazovnog procesa na temelju testiranja.
5. Prezentacija rezultata istraživanja na relevantnim znanstvenim i stručnim konferencijama te okruglim stolovima (kontinuirano).
6. Pisanje znanstvenih radova i njihova objava u međunarodnim renomiranim časopisima iz područja (minimalno pet znanstvenih radova), (kontinuirano, posebno tijekom četvrte i pete godine).
7. Nabava relevantne literature i opreme (kontinuirano).

4. INTERNET, RAZVOJ I ZDRAVLJE U REDOVITIM I KRIZNIM SITUACIJAMA

Internet je nesumnjivo stvorio sasvim novi informacijski krajolik koji oblikuje društvenu stvarnost i to u širokome rasponu ponašanja i doživljavanja ljudi. U području zdravlja oblikuje vjerovanja o uzrocima smetnji i poremećaja, njihovoj pojavnosti i načinima liječenja. Nedavno istraživanje Europske komisije (2015) pokazalo je da više od 59% građana pretražuje internet kako bi dobili informacije o zdravlju, te da ga mladi ljudi pretražuju značajno češće od starijih. Iako samo internetsko pretraživanje zdravstvenih informacija može biti korisno, istraživanja pokazuju da ono ima i brojne negativne posljedice.

Internetske stranice koje korisnici smatraju vjerodostojnima uglavnom sadrže mnogo netočnih i nepotpunih informacija. One često navode na samodijagnosticiranje i samostalno liječenje, što je rizično zbog ograničenih medicinskih znanja većine ljudi. Istraživanja pokazuju da kod jedne trećine pojedinaca dolazi do izrazitoga povišenja anksioznosti nakon pretraživanja o zdravlju, stanja koje se popularno naziva cyberhondrijom.

Korištenje interneta danas je i važna domena kada se radi o psihofizičkom razvoju djece i mladih. Utjecaj medija i tehnologije na razvojne procese i ishode sve je izraženiji. Istodobno se javljaju dvije suprotne zabrinutosti: da mediji i tehnologija štete ljudskom razvoju kakvoga do sada poznajemo, a druga da će osobe koje u suvremenome društvu nemaju privilegiju korištenja novih tehnologija i medija biti na neki način zaključane u svome razvoju te se neće moći prilagoditi suvremenomu digitaliziranom društvu. Digitalno doba koje snažno mijenja sve aspekte života nužno se odražava na razvoj pojedinca, no svi aspekti toga utjecaja, kao primjerice mehanizmi tih utjecaja, još nisu dovoljno poznati.

Ovo istraživačko područje počinje biti u fokusu i velikoga broja kako razvojnih tako i zdravstvenih psihologa. Iznimno značajni pozitivan ali i negativan utjecaj Interneta na razvoj i zdravlje pojedinaca pojavio se tijekom pandemije koronavirusa.

Cilj planiranih istraživanja bio bi ispitivanje demografskih, dispozicijskih i ponašajnih rizičnih čimbenika koji bi objašnjavali interindividualne razlike u reakcijama na pretraživanje

zdravstvenih informacija na internetu. Dodatno, potrebno je doći do spoznaja o učincima digitalnih tehnologija na različite aspekte razvoja pojedinaca u svim razvojnim razdobljima (djetinjstvo, adolescencija, odrasla i starija dob). Istraživanje uloge interneta u razvoju i zdravlju kako pojedinaca tako i šire zajednice povećat će širu društvenu relevantnost rezultata istraživanja iz kojih bi mogle proizaći preporuke za odgoj i obrazovanje te šire socijalne i zdravstvene politike kako u redovitim okolnostima tako i u okolnostima pandemije koronavirusa.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje pet istraživanja o prediktorima cyberhondrije s posebnim naglaskom na specifičnosti informacija koje se pretražuju i uloga iz kojih se pretražuje (roditelji, pretraživanje pojmova vezanih uz psihičke i/ili tjelesne bolesti).
2. Provesti najmanje dva istraživanja o čimbenicima i posljedicama korištenja digitalnih tehnologija na razvoj pojedinca u redovitim uvjetima i uvjetima pandemije koronavirusa, kao i na promjene u odnosima i procesima unutar razvojno relevantnih ekoloških sustava, posebice obitelji i roditeljstva, vršnjaka i obrazovnog sustava.
3. Provesti barem jedno istraživanje o komunikaciji o kriznim situacijama, tj. specifičnije o jezičnim obrascima koji se koriste u komunikaciji (npr. upotreba metafora o pandemiji/krizi) i učincima koje oni mogu imati na doživljavanje i ponašanje.

Aktivnosti:

1. Održavanje jednog gostujućeg predavanja međunarodno priznatog istraživača koji se bavi psihološkim posljedicama korištenja interneta za pretraživanje zdravstvenih informacija, te uloge interneta u razvojnom procesu pojedinca.
2. Umrežavanje s međunarodnim istraživačima koji se bave ovom znanstvenom temom.
3. Objaviti najmanje 10 znanstvenih radova utemeljenih na rezultatima istraživanja provedenih u ovom području.
4. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (od 1. do 3. godine).
5. Organizacija simpozija na relevantnoj međunarodnoj konferenciji.
6. Nabava relevantne literature (kontinuirano).

5. IZAZOVI KONSTRUKCIJE IDENTITETA, INTERPERSONALNI I MEĐUGRUPNI ODNOSI U PROMJENJIVIM KONTEKSTIMA HRVATSKOGA DRUŠTVA

Predložena tema predstavlja operacionalizaciju strateškoga istraživačkoga cilja broj 2 Odsjeka za psihologiju, koji je definiran kao istraživanja unaprjeđenja interpersonalnih i međugrupnih odnosa (vidjeti dokument *Samoanaliza preddiplomskog i diplomskog studija psihologije u razdoblju od 2008. do 2013.*). Tijekom prethodnih godina ekstenzivno su istraživane determinante interpersonalnih i međugrupnih odnosa, no uglavnom u kontekstu narušenih socijalnih odnosa. Nova istraživačka strategija predviđa razvoj projektnih prijedloga i istraživačkih nacrti usmjerenih na utvrđivanje determinanti koje pridonose pozitivnim socijalnim odnosima u kontekstu razvoja višestrukih identiteta kao indikatora zdravoga psihosocijalnog razvoja pojedinca i zajednica. Ova je orijentacija u skladu sa suvremenim trendovima u području društvenih znanosti, posebno psihologije, koja se usmjerava više na razvoj pozitivnih odnosa, a ne samo na „popravljanje“ narušenih. Istraživački program će tako uključiti istraživanja koja će nastaviti postojeće istraživačke programe integracijskih procesa većine i manjine u etnički mješovitim zajednicama, s ciljem utvrđivanja faktora koji pridonose izgradnji

stabilnih funkcionalnih zajednica. U tome će se kontekstu posebna pozornost posvetiti školi kao sustavu koji može pridonijeti pozitivnim integracijskim procesima. Očekuje se da će ovi istraživački napor omogućiti odgovor i na pitanja integracije imigranata, što je ključan društveni izazov u zemljama Europske unije u godinama koje dolaze. Također će se istraživati razvoj višestrukih identiteta različitih manjinskih skupina (etničke, rodne, seksualne manjine) i njegov doprinos uspješnoj psihosocijalnoj prilagodbi. Posebna će se pozornost posvetiti obiteljskim utjecajima u razvoju stabilnih višestrukih identiteta, pa će se u tom kontekstu ispitivati faktori koji pridonose razvoju i održavanju uspješnih partnerskih veza, te utjecaju stabilnih roditeljskih veza na razvojne ishode djece. U kontekstu novih pandemijskih okolnosti istražiti će se odrednice suočavanja i oporavka pojedinaca, grupa, zajednica i društva s posljedicama pandemije koronavirusa.

Očekuje se da se iz postojećih istraživačkih programa razviju nova istraživačka pitanja i programi, uz umrežavanje s domaćim znanstvenicima iz srodnih disciplina, kao i s istaknutim znanstvenicima iz inozemstva.

Ciljevi:

1. Provesti i dovršiti postojeće projekte i programe HRZZ-a, British Councila, bilateralne projekte MZO-a te istraživanja financirana iz godišnjih potpora Sveučilišta u Zagrebu.
2. Provesti seriju kvalitativnih istraživanja sadržaja integracijskih procesa s različitim manjinskim i većinskim grupama.
3. Istražiti odrednice suočavanja i oporavka pojedinaca i zajednica s posljedicama pandemije koronavirusa.
4. Istražiti odnos znanstvene pismenosti i povjerenja u znanost s donošenjem odluka o ponašanju u krizi uzrokovanoj pandemijom.

Aktivnosti:

1. Organizirati gostujuća predavanja međunarodno priznatih istraživača.
2. Poticati i organizirati odlazna gostovanja članova projektnih timova.
3. Kontinuirano nabavljati recentnu literaturu u području.
4. Prijaviti najmanje jedan novi projekt na domaće i/ili međunarodne kompetitivne natječaje.
5. Organizirati projektne sastanke postojećih timova s ciljem njihova umrežavanja.
6. Organizirati 2 konferencije o rezultatima projektnih istraživanja, organizirati nekoliko međunarodnih sastanaka s ciljem umrežavanja i prijave novih projekata, organizirati tematske simpozije i okrugle stolove u okviru značajnih domaćih i međunarodnih konferencija s ciljem povećavanja vidljivosti domaćih istraživača.
7. Provesti najmanje dva ekstenzivna kvantitativna istraživanja s različitim manjinskim i većinskim grupama te najmanje jedno istraživanje longitudinalnog praćenja suočavanja i oporavka pojedinaca i zajednica s posljedicama pandemije koronavirusa.
8. Mentoriranje i izrada doktorskih radova (kontinuirano).
9. Sudjelovanje na kongresima i organizacija tematskih simpozija.
10. Organizirati metodološke radionice za doktorande i projektne timove.
11. Pisanje i objava znanstvenih radova u relevantnim domaćim i međunarodnim časopisima.

POLJE PEDAGOGIJA (5.07)

1. PROBLEM PRAKTIČKOGA KONSTITUIRANJA PEDAGOGIJSKOGA SUBJEKTA, S POSEBNIM OBZIROM NA NJEGOVU MEDIJSKU POSREDOVANOST

Istraživanje principa i sistematskoga ustroja pedagogije kao znanosti, specifičnosti njezine perspektive te specifičnoga pojavljivanja njezinoga predmeta dotičnoj perspektivi, još uvijek je nedostatan kako u okvirima Hrvatske, tako i na svjetskoj razini. Tema je postavljena s dotičnom dubinskom intencijom, a konkretizirana na osnovi modernoga pojma prakse uspostavljenoga mišljenjem Immanuela Kanta, a koji se proteže preko cijele klasične njemačke filozofije, Karla Marxa i kritičke teorije. Pritom se praksa misli kao samo-postavljajuća djelatnost samo-transformativnoga subjekta, a ne kao "profesionalna" i "stručna" praksa u nekome već zadanome okviru. Iako je takav pojam prakse implicitno pedagoški, još uvijek ga je potrebno specifično konkretizirati u polju pedagogije te posebice odrediti upravo *pedagogijski* specifikum takvoga praktičkog bivanja u okviru pedagoškoga odnosa. U ovome kontekstu potrebno je i pojačati komunikaciju s relevantnom svjetskom literaturom, pogotovo onom s njemačkoga govornog područja.

Poseban aspekt teme jest refleksija i istraživanje utjecaja medijskoga posredovanja ovakvoga pedagoškog subjekta, pri čemu mediji nisu uzeti tek kao "neutralni prijenosnici sadržaja", već kao materijalni konstituensi specifičnih oblika prakse, koji implicitno svojom formom neke oblike bivanja i djelovanja o(ne)mogućuju. Usto diskurzivne karakteristike medija i njihova praktičko-formativna logika namjeravaju se egzemplificirati kvalitativnim pedagoškim istraživanjem specifičnoga područja komercijalnih kompjuterskih igara.

Ciljevi:

1. Istraživanje pedagogije kao sistematske znanosti sa stajališta praktičkoga konstituiranja pedagoškog subjekta i pedagoško istraživanje medija kao materijalnih konstituenta specifičnih oblika bivanja i prakse, sa specifičnim naglaskom na medij kompjuterskih igara.
2. Jačanje međunarodne suradnje unutar područja kritičko-praktičkoga konstituiranja pedagogije te pedagoškog istraživanja medija.
3. Osnaživanje komunikacije s relevantnom svjetskom (posebice njemačkom) literaturom u području sistematskoga ustroja pedagogije kao znanosti.

Aktivnosti:

1. Objaviti dvije knjige.
2. Objaviti barem tri članka na temu sistematskog utemeljenja pedagogije kao znanosti, s ishodištem u modernome pojmu prakse (od 1. do 3. godine).
3. Sudjelovati na četiri međunarodna skupa (od 1. do 4. godine).
4. Kontinuirano objavljivati u popularnome internetskom okruženju barem deset kvalitativnih analiza kompjuterskih igara s obzirom na njihovu praktičko-formativnu logiku, s posebnim ciljem promoviranja refleksivnosti u pristupu medijima.
5. Kontinuirano nabavljati literaturu.
6. Prevesti barem tri ključne novije knjige s njemačkoga govornoga područja na temu sistematskoga ustroja pedagogije kao znanosti.

2. LGBT (NE)VIDLJIVOST U ŠKOLI: PERSPEKTIVA ODGOJNO-OBRAZOVNIH DJELATNIKA, UČENIKA I RODITELJA

Rezultati istraživanja koja se na posredan način bave LGBT problematikom ukazuju na zabrinjavajuću razinu homofobije u hrvatskome društvu, pri čemu osobito problematičnim vidimo stavove učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika prema seksualnim i rodnim manjinama. U fokusu dosadašnjih istraživanja bili su uglavnom LGBT učenici, u manjoj mjeri LGBT roditelji, dok su LGBT odgojno-obrazovni djelatnici dosad ostajali isključeni. Ispitivanja prepoznavanja i doživljavanja LGBT sadržaja u kurikulumu i LGBT sudionika odgojno-obrazovnoga procesa od strane odgojno-obrazovnih djelatnika iz odabrane su kritičko-pedagogijske perspektive izrazito važna jer ulogu nastavnika percipiramo kao onu transformativnoga intelektualca, što podrazumijeva aktivno pozicioniranje nastavnika kao onoga koji je svjestan svoje moći i odgovornosti, koji je usmjeren prema promoviranju pravde i jednakosti, koji se aktivno opire svim oblicima opresije i nastoji transformirati i vlastitu praksu i društvo u cjelini. Iz tako shvaćene uloge odgojno-obrazovnoga djelatnika ova se tema nameće kao istraživačko polje kojemu je iz kritičko-pedagogijske perspektive nužno posvetiti pažnju, zbog čega se u istraživanje LGBT (ne)vidljivosti u školi kreće upravo iz njihove perspektive. Međutim praksa odgojno-obrazovnih djelatnika ne zahvaća totalitet odgojno-obrazovnoga procesa pa će, u skladu sa spomenutom kritičko-pedagogijskom perspektivom koja apostrofira važnost holističkoga pristupanja bitno različitim iskustvima koje različiti dionici procesa mogu imati, dodatni fokusi ove teme istraživanja biti usmjereni prema perspektivi učenika i njihovih roditelja. Ovakvo se istraživanje direktno nastavlja na postojeće istraživačke projekte na Odsjeku za pedagogiju.

Ciljevi:

1. Analizirati postojeća srodna teorijska i empirijska istraživanja te izraditi teorijske okvire i nacрте istraživanja.
2. Oblikovati smjernice za unapređenje vidljivosti i položaja LGBT sadržaja i osoba u odgojno-obrazovnome procesu.
3. Provoditi superviziju rada odgojno-obrazovnih djelatnika sa svrhom promicanja LGBT inkluzivnosti škola.
4. U suradnji s partnerskim organizacijama iz civilnoga sektora kontinuirano raditi na promicanju LGBT inkluzivnosti društva.
5. U suradnji s inozemnim partnerima planirati održivost istraživačke teme.

Aktivnosti:

1. Kontinuirana nabava relevantne literature i stvaranje istraživačke baze podataka.
2. Provesti seriju terenskih istraživanja s različitim sudionicima istraživanja (odgojno-obrazovni djelatnici, učenici, roditelji).
3. Diseminirati rezultate istraživanja sudjelovanjem istraživača na barem pet međunarodnih znanstvenih konferencija i objavljivanjem barem pet znanstvenih radova u časopisima s međunarodnom vidljivošću.
4. Izdavanje priručnika za odgojno-obrazovne djelatnike.
5. Održavanje supervizijskih sastanaka.
6. Zagovarački rad.
7. Osmišljavanje i prijavljivanje novih projekata.

3. ISTRAŽIVANJE DIDAKTIČKE KULTURE U ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA

Pedagoški čitljive konkretizacije kulture odgojno-obrazovne ustanove mogu se sagledavati iz perspektive pedagoške kulture, didaktičke kulture, kulture odnosa, specifične kulture odgojno-obrazovne ustanove, organizacijske kulture te organizacijskoga i pedagoškoga vođenja. Ovo istraživanje usmjereno je trima od navedenih konkretizacija kulture odgojno-obrazovne ustanove.

Prva od njih je didaktička kultura pod kojom podrazumijevamo vrijednosti, uvjerenja i stavove koje imaju voditelji nastavnoga procesa o subjektima i pojedinim segmentima nastave. Vrijednosti, uvjerenja i stavovi u značajnoj mjeri utječu na nastavnikovo ponašanje i odnose u nastavi i stoga ih je opravdano pomnije proučiti.

Nadalje, suvremeno pozicioniranje praktičara u odgojno-obrazovnome procesu implicira polaznje i razumijevanje perspektive djeteta tj. učenika. Implicitna pedagogija praktičara sadržana je u cjelokupnome komunikacijskom kontekstu i evidentna u poziciji koju odrasla osoba bira u odnosu na odgajnika u odgojno-obrazovnome procesu. Proces osvještavanja „teorije u akciji“ značajni je dio refleksije i samorefleksije praktičara i način biranja jasnih i diferenciranih uloga u dinamičnome praktičnom području.

Treća od njih je vođenje, kao višeslojan i višedimenzionalan teorijski fenomen koji se s dominantne perspektive upravljanja ljudima i procesima u ustanovi preusmjerava na razvoj odnosa, osnaživanje partnerstva te na razvoj timova i mreža učenja. Pritom se znanstveno-istraživački interes najviše fokusira na utjecaj distribuiranoga i transformacijskoga te kontekstualnoga vođenja na odgojno-obrazovnu ustanovu i na sve procese u njoj.

Ciljevi:

1. Provesti istraživanje u odgojno-obrazovnim ustanovama kojima će se analizirati kultura odnosa među učenicima (odgajanicima) i među odgajanicima i praktičarima – utvrditi kvalitetu međuvršnjačkih odnosa i položaj učenika u školskoj hijerarhiji te stupanj učeničke opterećenosti.
2. Provesti istraživanje u odgojno-obrazovnoj ustanovi koje će kao polazište imati implicitne pedagogije odgojno-obrazovnih djelatnika.
3. Provesti akcijsko istraživanje u odgojno-obrazovnim ustanovama s ciljem analize i mijenjanja pozicija praktičara u odgojno-obrazovnome procesu.
4. Provesti istraživanje korištenjem kombinirane metodologije (kvalitativne i kvantitativne) u odgojno-obrazovnim ustanovama s ciljem ustanovljavanja (te mijenjanja) kontekstualnih čimbenika koji imaju utjecaj na kvalitetu vođenja.

Aktivnosti:

1. Održavanje predavanja, radionica i seminara (o problematici međuvršnjačkih odnosa i statusa učenika u razrednome odjelu te o problematici vođenja namijenjenih pedagozima, ravnateljima i drugim djelatnicima odgojno-obrazovnih ustanova).
2. Nabava relevantne literature.
3. Prijava projekata na natječaje za (su)financiranje istraživanja.
4. Provođenje istraživanja na temu utvrđivanja statusa učenika.
5. Priprema didaktičkoga materijala za učenike na temu istraživanja.
6. Priprema materijala za roditelje na temu istraživanja.
7. Sudjelovanje na znanstvenim konferencijama i znanstveno-stručnim skupovima te organizacija konferencija.

8. Objaviti pet do sedam znanstvenih i dva stručna rada na temelju istraživanja provedenih u navedenim područjima.

4. INTERKULTURALNI KURIKULUM I EUROPSKE VRIJEDNOSTI

Predložena tema nastavak je dosadašnjih višegodišnjih znanstvenih istraživanja na Odsjeku za pedagogiju kao i trenutno aktualnih, a to su „Interkulturalni kurikulum i europske vrijednosti“ (2017) i „Interkulturalne kompetencije i europske vrijednosti: Hrvatska - Crna Gora“ (2017-2018).

Cilj/sadržaj projekta je nastavak istraživanja znanstvenoga, pedagogijskoga utemeljenja interkulturalnoga pristupa prema osjetljivim skupinama učenika (učenici pripadnici nacionalnih manjina, učenici kojima hrvatski jezik nije materinski (učenici Romi, učenici migranti/azilanti), učenici pripadnici vjerskih manjina, učenici pripadnici seksualnih i rodnih manjina, učenici s teškoćama u razvoju) u Hrvatskoj kroz razvoj odgojno-obrazovnih oblika i modela te koncipiranje nastavnih planova i programa, udžbenika i interkulturalnoga kurikuluma.

Zadaci projekta definirani su kao poredbena analiza dosadašnjih iskustava i postignuća u Hrvatskoj i Europskoj uniji u području kulture demokracije, multikulturalnosti i uvažavanja prava osjetljivih skupina učenika, europskih vrijednosti, kompetencija za komunikaciju s ljudima različitoga kulturnog podrijetla, provedbe istraživanja interkulturalnih kompetencija i interkulturalne osjetljivosti kao i koncipiranja koherentnoga i cjelovitoga okvira integracije spomenutih osjetljivih skupina učenika.

U završenim znanstvenim projektima, kao i onima koji su u tijeku, aktivno su sudjelovali studenti doktorskoga studija pedagogije, od kojih je nekoliko uspješno doktoriralo na temama iz sadržaja znanstvenih projekata.

Ciljevi:

1. Definirati istraživanje neke od bitnih odrednica su-konstrukcije interkulturalnoga kurikuluma (socijalna distanca, interkulturalne predispozicije, europske vrijednosti, interkulturalne kompetencije i interkulturalna osjetljivosti studenata pedagogije).
2. Analizirati postojeće modele i izraditi konceptualnu osnovu obrazovanja na manjinskim jezicima u Hrvatskoj, na temelju suvremene (interkulturalne) pedagogije, didaktike i specifičnih metodičkih pristupa.
3. Analizirati postojeće modele te izdvojiti primjere dobre prakse obrazovanja učenika s teškoćama u razvoju na temelju suvremene (inkluzivne) pedagogije, didaktike i specifičnih metodičkih pristupa.
4. Poticati regionalno povezivanje u cilju razmjene znanja i iskustava, razvojne, procesne realizacije projekta i evaluacije postignutih rezultata.
5. Osnajiti znanstvene/istraživačke kapacitete Odsjeka za pedagogiju/Zavoda za pedagogiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.
6. Realizirati empirijsko istraživanje interkulturalnih kompetencija i europskih vrijednosti studenata pedagogije, analizirati i interpretirati dobivene rezultate.

Aktivnosti:

1. Nabava relevantne strane i domaće literature.
2. Objavlivanje triju znanstvenih monografija.
3. Sudjelovanje na znanstvenim konferencijama i znanstveno-stručnim skupovima radi predstavljanja rezultata istraživanja.
4. Priprema i objavlivanje znanstvenih radova proizašlih iz projektnoga istraživanja.

5. Prijava projekta na natječaje za dodatno financiranje istraživanja.
6. Implementacija rezultata istraživanja - provedba programa Romske odgojne zajednice (tijekom realizacije projekta: 2018-2022).
7. Organizirati međunarodnu znanstvenu konferenciju te (su)organizirati tri znanstvena skupa povezana s istraživačkom temom.
8. Mentorirati doktorske radove (kontinuirano).

5. ISTRAŽIVANJE POZICIJE ODGOJITELJA U SVJETLU SUVREMENIH PROMJENA NA PODRUČJU RANOGA I PREDŠKOLSKOGA ODGOJA I OBRAZOVANJA

Promjene na području pedagogijske teorije i pedagoške prakse impliciraju novo pozicioniranje odgojitelja u institucijskim uvjetima odrastanja djece rane i predškolske dobi. Koncept odgoja i obrazovanja usmjeren na dijete i njegovu dobrobit pozicionira odgojitelja u manje direktivne i vrlo sofisticirane uloge koje zahtijevaju dobro poznavanje pedagogijske teorije, njezinu kontekstualizaciju i osviještenost svrhovitosti njegovih akcija. Razumijevanje i mijenjanje implicitne pedagogije odgojitelja dugotrajan je, i od svih sudionika istraživanja, vrlo angažirani proces.

Cilj ovoga istraživanja jest kontinuirano pratiti, analizirati i mijenjati postupke odgojitelja tijekom svakodnevnih aktivnosti. Njihovo razumijevanje dovodi do mijenjanja odgojiteljevih vrijednosti, uvjerenja i stavova koji definiraju njegove postupke u odgojno-obrazovnoj praksi.

Ciljevi:

1. Provesti akcijska istraživanja u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje s ciljem dokumentiranja, analiziranja, razumijevanja i mijenjanja implicitnih pedagogija odgojitelja.

Aktivnosti:

1. Nabava relevantne literature.
2. Održavanje predavanja i radionica o problematici implicitnih pedagogija odgojitelja.
3. Organizirati stručne skupove.
4. Suorganizirati i/ili sudjelovati na jednome znanstvenom skupu.
5. Objaviti najmanje tri znanstvena i dva stručna rada na temelju akcijskih istraživanja provedenih u ovome području.
6. Objavljivanje znanstvene monografije s rezultatima istraživanja.

POLJE INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE ZNANOSTI (5.14)

1. ISTRAŽIVANJE KARIJERNOGA PONAŠANJA MILENIJSKE GENERACIJE – KARIJERNIH POTREBA, MOTIVACIJSKIH PREDIKTORA KARIJERNIH ODLUKA, OBRAZOVNIH I ORGANIZACIJSKIH PREDIKTORA RADNE DOBROBITI (CENTAR ZA RAZVOJ KARIJERE)

Recentne društvene i ekonomske promjene redefinirale su karijeru, a pred pojedinca postavile nove zahtjeve. Suvremene teorije karijernoga razvoja naglašavaju važnost socijalnog

učenja i samopoimanja. Proaktivnost, emocionalna stabilnost i optimizam, sposobnost donošenja odluka, cjeloživotno učenje te transverzalne vještine prediktori su zapošljivosti mladih i adaptivnoga radnog ponašanja. Za psihologiju i druge društvene znanosti relevantno je istražiti karijerne potrebe mladih te situacijske prediktore njihove radne učinkovitosti i dobrobiti. Osim na globalnoj razini, ovo pitanje je posebno relevantno za hrvatsko društvo koje karakterizira povećana mobilnost mladih prema drugim zemljama zbog školovanja i posla koju još uvijek ne prate isti procesi u obrnutome smjeru – dolazak stranih studenata i radnika u Hrvatsku.

Ciljevi:

1. Opisati najčešća uporišta karijerne motivacije milenijske generacije u Hrvatskoj te rezultate usporediti s drugim zemljama.
2. Ispitati povezanost između uporišta karijerne motivacije te karijernoga, akademskoga i organizacijskoga ponašanja.
3. Istražiti obrazovne potrebe mladih visokoobrazovanih osoba s obzirom na uporišta karijerne motivacije.
4. Razviti intervencije za poticanje karijernoga razvoja studenata društveno-humanističkih studija.
5. Razviti programe karijernoga savjetovanja studenata i mladih visokoobrazovanih osoba.
6. Implementirati kurikulum za karijerni razvoj.

Aktivnosti:

1. Formiranje interdisciplinarnoga tima, nabava literature, teorijska elaboracija istraživanja.
2. Adaptacija i razvoj instrumenata za mjerenje uporišta karijerne motivacije.
3. Istraživanje potreba i trendova na tržištu rada.
4. Istraživanje visokoškolskih kurikuluma i razvoj kurikuluma za karijerni razvoj.
5. Prikupljanje kvantitativnih podataka o karijernoj motivaciji studenata.
6. Prikupljanje podataka na komparabilnim skupinama starijih generacija.
7. Longitudinalno praćenje karijernih odluka, radnoga statusa, organizacijskoga ponašanja studenta.
8. Analiza postojećih kurikuluma, definirati ishode i metode intervencija za poticanje karijernoga razvoja studenata; edukacija nastavnika; implementacija; evaluacija u terminima karijerne motivacije, uspješnosti i dobrobiti.
9. Osmisliti i provesti individualne, grupne, e-metode karijernoga savjetovanja na FFZG-u te ih evaluirati u terminima interesa studenata i zadovoljstva.
10. Objaviti minimalno 5 znanstvenih radova od kojih minimalno 2 u međunarodnim časopisima.
11. Organizirati konferencije i prezentirati rezultate.

2. POVIJESNI, DRUŠTVENI I PSIHOLOŠKI ASPEKTI POSREDOVANJA I RECEPCIJE NARATIVA O RATU DEVEDESETIH U HRVATSKOJ (MEĐUDISCIPLINARNA SURADNJA)

Suvremene studije rata i mira određuju prijenos narativa o prošlim sukobima kao vrlo značajan element političke socijalizacije druge i kasnijih postkonfliktnih generacija. Stoga je namjera u okviru ove teme propitati na koji se način prenosi i posreduje narativ o oružano-

me sukobu u Hrvatskoj 1991. – 1995. (u obiteljima preživjelih u Hrvatskoj, obrazovanju, komemorativnim praksama, književnosti, filmu itd.), koji je sadržaj toga narativa, kako ga mlađe generaciju razumiju, interpretiraju i uključuju u svoj doživljaj nacionalne povijesti i svoje političke socijalizacije. Tema je društveno relevantna budući da su se narativi o nedavnoj prošlosti pokazali kao važan čimbenik u oblikovanju kolektivnih i individualnih identiteta. Ovako zamišljena tema temelji se na interdisciplinarnome pristupu te pretpostavlja unutarfakultetsku suradnju na razini triju odsjeka (Odsjeka za povijest, Odsjeka za psihologiju i Odsjeka za sociologiju).

Ciljevi:

1. Provesti najmanje tri istraživanja koja se odnose na povijesne, društvene i psihološke aspekte posredovanja i recepcije narativa o ratu devedesetih u Hrvatskoj.
2. Objaviti najmanje tri znanstvena rada temeljem istraživanja provedenih u ovome području.
3. Izložiti rezultate istraživanja na najmanje tri značajne domaće i međunarodne konferencije.
4. Uspostaviti godišnju tematsku međunarodnu ljetnu školu za studente nastavničkih smjerova, s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu kao nositeljem, u suradnji s partnerskim institucijama iz regije i Europe.
5. Proširiti i učvrstiti suradnju s vodećim istraživačkim grupama i sveučilištima koji istražuju poučavanje o prošlosti nasilja i osmišljavaju inovativne pristupe u poučavanju te teme.

Aktivnosti:

1. Organizacija jedne tematske ljetne škole za studente povijesti, sociologije i psihologije (primarno nastavničkoga, a po mogućnosti i drugih smjerova).
2. Provođenje kvalitativnih istraživanja (intervjua i fokusnih grupa) ciljanih skupina koje imaju različito iskustvo rata.
3. Provođenje dvaju istraživanja koja uključuju analizu različitih oblika, procesa i mehanizama posredovanja i recepcije narativa o ratu (u obrazovnim i drugim politikama, obrazovnim, komemorativnim i drugim praksama itd.).
4. Međuoddsječna suradnja u prijavi interdisciplinarnoga istraživanja na odgovarajuće nacionalne i međunarodne programe podrške znanstvenim istraživanjima i aktivnostima.
5. Mentoriranje i izrada diplomskih i doktorskih radova povezanih s temom istraživanja (jedan doktorski rad istraživanja nastavnih strategija poučavanja o ratu u Hrvatskoj 1991. – 1995. planira se u okviru Poslijediplomskoga studija moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu; također u planu je i nekoliko diplomskih radova u okviru nastavničkoga smjera diplomskog studija povijesti).
6. Diseminacija rezultata istraživanja u tijeku ili netom završenih istraživanja na značajnim domaćim i međunarodnim konferencijama, što uključuje i organiziranje tematskih simpozija na relevantnim konferencijama.
7. Rad na umrežavanju i prijavi interdisciplinarnih nacionalnih i međunarodnih projekata.
8. Nabava relevantne literature.

ZNANSTVENO PODRUČJE – HUMANISTIČKE ZNANOSTI (6)

POLJE FILOZOFIJA (6.01)

1. POVIJEST FILOZOFIJE

Istraživanje povijesti filozofije od iznimne je važnosti za svako sistematsko filozofijsko istraživanje. Tema će se istraživati u dvama osnovnim pravcima: 1. istraživanje same povijesnosti filozofije, tj. unutarnje zakonitosti slijeda njenih povijesnih epoha, zatim odnosa povijesti filozofije i svjetske povijesti, kao i značaja povijesti filozofije i njezina proučavanja za suočavanje sa zadaćama pred kojima stoji filozofija danas; 2. proučavanje i tumačenje pojedinih filozofija koje su oblikovale filozofijsku povijesnu predaju i duhovnu povijest uopće te istraživanje pojedinih tema i problema u njihovoj povijesnoj mijeni i relevantnosti za filozofiju danas. U sadržajnom pogledu istraživanje povijesti zapadne filozofije u sljedećih pet godina bit će usmjereno posebice na grčku filozofiju (predsokratovci, Platon, Aristotel, helenistička filozofija, novoplatonizam), novovjekovnu racionalističku filozofiju (Descartes, Leibniz, Spinoza), klasičnu njemačku filozofiju (Kant, Fichte, Schelling, Hegel) te na pojedine filozofijske pravce u 20. stoljeću (fenomenologija, filozofija egzistencije, hermeneutička filozofija, poststrukturalizam). Budući da je filozofijska hermeneutika glavna metoda koja će biti primijenjena u tim istraživanjima, dio istraživanja bit će posvećen i preispitivanju njenih temeljnih načela. Daljnje opsežnije istraživanje odnosi se na povijest indijske filozofije, posebice na temelje klasične indijske epistemologije i logike te na indijsku filozofiju jezika. Suradnja Katedre za povijest filozofije na Odsjeku za filozofiju s Katedrom za judaistiku pak otvara prostor istraživanju povijesti židovske filozofije i njene uloge u općoj povijesti filozofije. Povijest filozofije nerazdvojno je vezana za povijest pojmova i povijest filozofijske terminologije, uključujući i hrvatsku filozofijsku terminologiju, čemu će također u sljedećem razdoblju biti posvećeno jedno od istraživanja. Znanstvenoistraživačka suradnja u grani povijest filozofije osobito se njeguje i provodi u okviru Srednjoeuropskog programa razmjene za sveučilišne studije (CEEPUS), gdje je Odsjek za filozofiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu idejni začetnik i suosnivač mreže za filozofiju „Philosophy and Interdisciplinarity“, koja okuplja 23 partnerske institucije iz 12 zemalja Srednje i Jugoistočne Europe.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje tri istraživanja o problemima iz ovoga područja.
2. Objaviti najmanje petnaest znanstvenih radova na temelju istraživanja u ovome području.
3. Objaviti najmanje četiri znanstvene autorske knjige na temelju istraživanja u ovome području.
4. Sudjelovati s najmanje deset izlaganja na znanstvenim skupovima posvećenim temama iz ovoga područja.
5. Provesti najmanje tri obrane doktorskih disertacija s temama iz ovoga područja.

Aktivnosti:

1. Nabava relevantne literature (od prve do pete godine).
2. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (od prve do pete godine).
3. Provođenje istraživanja o povijesti grčke filozofije i klasične njemačke filozofije (od prve do pete godine).
4. Provođenje istraživanja iz povijesti ontologije i metafizike (od prve do pete godine).

5. Provođenje istraživanja iz filozofije povijesti (od prve do pete godine).
6. Provođenje istraživanja iz filozofijske hermeneutike kao metode tumačenja povijesti filozofije, povijesti filozofijskih pojmova i filozofijske terminologije (od prve do treće godine).
7. Provođenje istraživanja iz povijesti indijske filozofije (četvrta i peta godina).
8. Održavanje gostujućih predavanja domaćih i inozemnih stručnjaka iz povijesti filozofije, filozofije povijesti, ontologije, indijske filozofije i filozofijske hermeneutike (od prve do pete godine).

2. LOGIKA, EPISTEMOLOGIJA I FILOZOFIJA ZNANOSTI

Budući da epistemologija u suvremenoj filozofiji ima različite konotacije, i pritom se odnosi na teorije spoznaje, znanja i znanosti u različitim teorijskim kulturama filozofije, od analitičke filozofije, preko hermeneutike i semiologije, do različitih struja marksizma, istraživanja u ovome polju fokusiraju se jednim dijelom na teme koje čine sastavni dio njihovih kolegija u studiju filozofije (logičke i proceduralne epistemologije, filozofije prirodnoga i umjetnoga jezika, klasične, socijalne i feminističke epistemologije te filozofija znanosti), a drugim dijelom na nove ili nedostavno istražene teme, posebno one koje su malo zastupljene ili posve nepoznate u domaćemu znanstvenom kontekstu. Najveća koncentracija istraživanja vidljiva je u analizama posebnih diskursâ, od podatkovnih do društvenih znanosti; istraživanja sežu od odnosa logike i prirodnoga jezika, preko epistemologije jezično-konceptualnoga transferra, do upotrebe matematičkih modela u društvenim znanostima. Ovakva specijalna istraživanja imaju relevantnost u međunarodnim istraživačkim trendovima, a poseban cilj im je inovacija i povećanje relevantnosti studijskoga programa filozofije na Filozofskom fakultetu. Posebne teme koje će se istraživati su sljedeće:

- Primjena logika i digitalna humanistika: istraživanje mogućnosti primjene logičkih sustava u rješavanju izazova digitalne humanistike, posebice genealogije;
- Filozofija podatkovnih znanosti (*Philosophy of Data Science*): Goodmanova nova zagonetka indukcija i teorem nepostojanja besplatnog ručka u strojnom učenju;
- Filozofija informacije: problem semantičke informacije i razina apstrakcije jezika;
- Logika i prirodni jezik: istraživanje odnosa složenosti jezičnih struktura i razumijevanja elementarnih logičkih koncepata;
- Filozofija jezika: odnos analitičke i historijske filozofije jezika; epistemologija metaforike;
- Socijalna epistemologija: manjak teorije i analize ideologije u suvremenoj anglosaksonskoj socijalnoj epistemologiji;
- Psihoanalitička epistemologija: problem introspekcije u psihologiji, psihoanalizi i kognitivnoj epistemologiji;
- Filozofija uma: semiološka teorija svijesti;
- Filozofija znanosti: filozofija ekonomije; radna teorija vrijednosti u suvremenoj diskusiji;
- Historijska epistemologija: problem formiranja suvremenih znanstvenih disciplina i područja.

Ciljevi:

1. Provesti problemski profilirana istraživanja iz prethodno navedenih prioriternih tema na individualnoj i skupnoj razini.

2. Održati najmanje dvije godišnje konferencije ili usporediv oblik javne prezentacije istraživanja i razmjene rezultata.
3. Objaviti pojedinačne znanstvene radove i zbornike konferencija.

Aktivnosti:

1. Formuliranje istraživačkih tema, kontaktiranje istraživača s drugih institucija iz zemlje i inozemstva (prva godina).
2. Ciljano istraživanje kvalitete filozofskoga obrazovanja i istraživačkih interesa studenata te mogućnosti njihova uključivanja u pojedine istraživačke projekte (prva godina).
3. Prijava na natječaje za financiranje istraživanja (od prve do druge godine).
4. Istraživanje i nabava relevantne literature (kontinuirano).
5. Održavanje gostujućih predavanja i izlaganja o navedenim prioritetnim temama na drugim institucijama (kontinuirano).
6. Održavanje gostujućih predavanja, okruglih stolova, konferencija (kontinuirano, osobito treća i četvrta godina).
7. Priprema individualnih znanstvenih radova te zbornika radova s konferencije (kontinuirano, najkasnije četvrta i peta godina).

3. INTEGRATIVNA BIOETIKA

Integrativna bioetika inovativno je područje interdisciplinarne rasprave o etičkim pitanjima vezanima za život, odnosno manipulacije životom u znanstveno-tehničkoj epohi, u potezu od kliničke medicine i biomedicinskih istraživanja do globalno-ekoloških problema, gdje filozofija i filozofijska etika igraju ključnu ulogu, ali se, s obzirom na narav problema, nužno umrežavaju s drugim znanstvenim disciplinama i također, na metodološkoj podlozi pluriperspektivizma, uključuju ne-znanstvene, tj. kulturne perspektive koje doprinose osvjetljavanju, artikuliranju i rješavanju važnih problema današnjice. Istraživanja na Odsjeku za filozofiju u okviru predložene teme u idućem će razdoblju biti nastavak istraživanja u kojima su dosad sudjelovali članovi Odsjeka, a koja su velikim dijelom povezana sa znanstvenim programom Znanstvenoga centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku, čija je institucija nositeljica Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu te uz Centar za integrativnu bioetiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu uključuje još pet institucija iz Zagreba, Rijeke, Splita i Osijeka, kao i više od stotinu istraživača iz Hrvatske i inozemstva. Nedvojbeno znanstvena, obrazovna, kulturna i društvena relevantnost koncepta i projekta integrativne bioetike, etabliranoga na nacionalnoj i internacionalnoj razini, jamči raznolike i uspješne aktivnosti u sklopu ove teme, gdje se, uz primarne doprinose članova Katedre za etiku, očekuju i doprinosi članova katedara za ontologiju, povijest filozofije i filozofiju odgoja.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje četiri istraživanja o problemima iz ovoga područja.
2. Obraniti dvije doktorske disertacije s temama iz ovoga područja.
3. Objaviti najmanje petnaest znanstvenih radova na temelju istraživanja u ovome području.
4. Objaviti najmanje pet znanstvenih monografija i dva znanstvena zbornika na temelju istraživanja u ovome području.
5. Organizirati najmanje deset znanstvenih skupova posvećenih temama iz ovoga područja.

Aktivnosti:

1. Nabava relevantne literature (od prve do pete godine).
2. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (od prve do pete godine).
3. Provođenje istraživanja o teorijskim uporištima i praktičkim implikacijama koncepta integrativne bioetike (prva i druga godina).
4. Provođenje istraživanja o bioetičkim aspektima moderne znanosti i tehnike (od prve do treće godine).
5. Provođenje istraživanja o bioetičkim pitanjima u ekonomskome i političkome kontekstu. (treća i četvrta godina).
6. Provođenje istraživanja o problematici odgovornosti za ne-ljudska živa bića i prirodu u kontekstu bioetike (četvrta i peta godina).
7. Održavanje gostujućih predavanja domaćih i inozemnih stručnjaka za bioetičku problematiku (od prve do pete godine).

4. SUVREMENI SOCIJALNI I POLITIČKI IDENTITETI ČOVJEKA

Složenost, dinamičnost i napeta slojevitost identiteta suvremenoga čovjeka relevantan je predmet interdisciplinarnih istraživanja iz filozofske antropologije, socijalne filozofije, filozofije politike te drugih filozofskih disciplina i društvenih znanosti. Riječ je o temi u kojoj se prelamaju pitanja povijesnoga samorazumijevanja čovjeka, rascijepljenosti ljudske egzistencije na pojedine sfere života, različitih socijalnih i političkih uloga, konfliktne društvenosti, vrijednosnoga pluralizma, osobnih, partikularnih i univerzalnih privrženosti. S primjerenim i interdisciplinarnim metodološkim pristupom navedenoj temi, planirana istraživanja pokazat će relevantnost brojnih aspekata samorazumijevanja čovjeka te njegova socijalnoga i političkoga života za mogućnosti refleksivnoga i emancipirajućega razvoja osobe, društva i zajednice.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje četiri teorijska istraživanja koja su implicirana u navedenoj temi, a tiču se: suvremene ideje čovjeka i ljudske prirode, klasne strukture suvremenoga društva, feminističke i rodne tematike, svjetonazorske ili privatne moralnosti naspram političke ili javne moralnosti.
2. Objaviti najmanje pet znanstvenih radova na temelju teorijskih istraživanja na navedenome području.
3. Organizirati gostujuća predavanja i odgovarajuće radionice na teme uključene u središnje pitanje suvremenih socijalnih i političkih identiteta.

Aktivnosti:

1. Nabava relevantne literature (od prve do pete godine).
2. Provođenje istraživanja o teorijskim uporištima te praktičkim implikacijama slojevitosti i dinamičnosti modernih identiteta (prva i druga godina).
3. Provođenje istraživanja o klasno strukturiranoj društvenosti s posebnim osvrtom na pitanja roda (treća godina).
4. Provođenje istraživanja o otuđenju suvremenoga čovjeka s posebnim osvrtom na doprinose *praxis*-škole i marksističke filozofije (treća i četvrta godina).
5. Provođenje istraživanja o problematici vrijednosnoga pluralizma, političkoga identiteta, ideji tolerancije i političkoj moralnosti suvremenoga demokratskog društva (četvrta i peta godina).

6. Održavanje gostujućih predavanja domaćih i inozemnih stručnjaka/inja za socijalno-historijsku, filozofsko-antropološku i filozofijsko-rodnu problematiku te filozofiju politike (od prve do pete godine).

5. FILOZOFIJA KULTURE, UMJETNOSTI, ODGOJA I SPORTA

Kultura je pojam koji je prema izvornomu značenju nerazdruživo povezan s pojmom odgoja, a često se poistovjećuje s civilizacijom ili s duhovnim vrijednostima nekoga društva. Danas je mnogo različitih teorija kulture. Filozofija kulture teži sve te teorije objektivno i kritički razložiti kroz povijest, prije svega, prikazujući podrijetlo i razvoj samoga pojma kulture. S obzirom na činjenicu da se kroz umjetnička djela može estetički doživjeti kultura, filozofija kulture, između ostalog, stavlja u fokus svojih istraživanja ulogu umjetnosti u izgradnji kulture, prikazujući društveno-političke aspekte umjetnosti. Na tome tragu se na Odsjeku za filozofiju planira provoditi dio teorijskih istraživanja, pripadnih filozofiji kulture, s ciljem širenja kritičko-estetičke svijesti bitne za razvoj društveno-političkoga angažmana. Neće se izostaviti pitanje ni o autonomiji umjetnosti, koje u bitnome pripada filozofiji umjetnosti. Takva će se istraživanja iz filozofije kulture i umjetnosti u najvećoj mjeri provoditi na katedrama za estetiku, socijalnu filozofiju i filozofsku antropologiju. Pritom treba istaknuti da će se slična istraživanja provoditi i na Katedri za filozofiju odgoja, no ona neće biti toliko društveno-politički orijentirana, koliko hermeneutički i fenomenološki, s ciljem određivanja uvjeta kulturnoga obnavljanja emocionalnoga života, razvijanjem svijesti o odgoju s obzirom na fenomene ljudske ranjivosti i suosjećanja. Na istoj će se Katedri stoga dio istraživanja pripadnih filozofiji sporta odnositi na razumijevanje uloge sporta u osvješćavanju pozitivnih aspekata ljudske ranjivosti i suosjećanja.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje pet istraživanja o problemima iz navedenih područja.
2. Obraniti dvije doktorske disertacije s temama iz ovih područja.
3. Objaviti najmanje deset znanstvenih radova na temelju istraživanja u ovome području.
4. Objaviti najmanje dvije znanstvene monografije i dva znanstvena zbornika na temelju istraživanja u ovom području.
5. Organizirati najmanje deset znanstvenih skupova posvećenih temama iz ovoga područja.

Aktivnosti:

1. Nabava relevantne literature (od prve do pete godine).
2. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (od prve do pete godine).
3. Provođenje istraživanja o estetičkoj dimenziji u praksi humanistički orijentiranih psihoterapija (od prve do pete godine).
4. Provođenje istraživanja o autonomiji umjetnosti (treća i četvrta godina).
5. Provođenje istraživanja o problematici potrošačkoga identiteta (četvrta i peta godina).
6. Provođenje istraživanja o problematici ranjivosti i suosjećanja, osobito u horizontu odgoja (od prve do treće godine).
7. Provođenje istraživanja o problematici sporta u filozofijskom, humanističkom i interdisciplinarnom horizontu (od prve do pete godine).

8. Održavanje gostujućih predavanja domaćih i inozemnih stručnjaka iz navedenih područja (od prve do pete godine).

POLJE FILOLOGIJA (6.03)

1. TEKSTOVI U KONTEKSTU – MEĐUNACIONALNI KONTAKTI I NADNACIONALNI OKVIRI

Tema se odnosi na sustavna poredbena istraživanja koja proučavaju književnost u kontekstu, odnosno u nacionalnim kanonima, prema bližim ili daljim kontaktnim kulturama, s posebnim težištem na određene nacionalne književnosti, književnost azila, književnost imigranata, odnosno na transnacionalnu književnost. Važni aspekt teme tiče se periodizacije književnosti i kanona te propituje relevantnost i upotrebljivost atributa „nacionalnoga“ (kanona, opusa, književnosti, kritičke teorije) iz „post-“, perspektive (postmoderno, postimeprijalno, postkolonijalno, postsocijalističko, post-eurocentrično itd.) i vizure nadnacionalnih zajednica / kultura. Tema razmatra i pitanja narativizacije identiteta, kanona i njegova utjecaja na stav čitatelja prema književnosti, s posebnim težištem na odnos nacionalnih kanona prema svjetskoj književnosti, bilo u smislu sistemske ekstenzije modernoga kapitalizma, globalne diseminacije široko čitanih tekstova, zasebnoga književnog žanra, ili u nekom od ostalih smislova koji se povezuju s tom (kao i kanon) nedovoljno precizno definiranom sintagmom.

Ciljevi:

1. Temeljiti se i pomnije upoznati s kulturama istraživanjem njihovih međusobnih kontakata, dodira i utjecaja posebice u području književnosti.
2. Razumjeti važnost književnih tekstova kao ishodišta za analizu „srednje Europe“ kao multikulturalnoga prostora sličnosti i razlika.
3. Sustavno istražiti mjesta upisivanja lokalnoga u globalnome, no s obzirom na značajni simbolički kapital „malih“ književnosti i „malih“ kultura, propitati što se uopće u suvremenim humanističkim disciplinama podrazumijeva pod pojmovima „lokalnoga“ i „globalnoga“, „centralnoga“ i „perifernoga“ itd.
4. Doći do novih spoznaja o književnome polju u sinkronijskome i dijakronijskome presjeku kroz međusobne utjecaje djela u nacionalnim književnostima i historiografiji te istraživanje paralelizma i različitosti u književnim pokretima.
5. Propitati značenja i sadržaje nacionalnih kanona analizama usporednih formiranja književnih kanona tijekom nacionalnih preporoda i razvoj nekih specifičnih fenomena.
6. Propitati relevantnost povijesti književnosti kao „grand récit“ te periodizacije kao sredstva ideološkoga vrednovanja i estetske hijerarhizacije.
7. Osvremeniti postojeće književne kolegije i uvesti nove.

Aktivnosti:

1. Pripremiti i prijaviti projekte u okvirima postojećih modela financiranja, s posebnim težištem na HRZZ-u, ali – s obzirom na poredbeni nukleus teme – i međunarodne izvore financiranja i bilateralne ugovore.
2. Učvrstiti i provesti daljnje aktivnosti u uspostavljenim međunarodnim suradnjama: radovi na projektima (COGITO), u inozemnim znanstvenim mrežama (OFFRS; COMENIUS); s inozemnim institucijama u drugim aktivnostima, primjerice stručnome i znanstvenome usavršavanju i komentoriranju doktoranada.

3. Pripremiti i provesti znanstvene skupove u suradnji s drugim odsjecima na Fakultetu, domaćim i inozemnim visokoobrazovnim i znanstvenoistraživačkim institucijama.
4. Sudjelovati na znanstvenim skupovima – prezentirati rezultate istraživanja.
5. Organizirati predavanja gostujućih profesora.
6. Organizirati predavanja domaćih znanstvenika na stranim sveučilištima.
7. Provesti empirijsko istraživanje utjecaja „klasičnih”/„kanonskih” književnih djela na stav čitatelja prema književnosti.
8. Sastaviti antologije povijesti nacionalnih književnosti i baze podataka stručne literature.
9. Pripremiti kritička izdanja prevedenih tekstova i sinoptička kritička izdanja.
10. Nastaviti urednički i suradnički rad u znanstvenim časopisima.
11. Pripremiti i objaviti znanstvene i stručne publikacije – znanstvene radove, teme radova u znanstvenim časopisima, rasprave, autorske monografije i zbornike radova.
12. Mentorirati doktorske radove iz područja.
13. Nabavljati relevantnu znanstvenu i stručnu literaturu.

2. KULTURA, KNJIŽEVNOST I TEORIJE INTERPRETACIJE

Jedno od ključnih uporišta teme je u pretpostavci da književne i druge umjetničke (simboličke) prakse katkad nude uvid u sadržaje i probleme koje drugi oblici društvene i estetske komunikacije često zamagljuje, marginaliziraju ili pak posve zanemaruju. Tema se stoga odnosi na analize izazova u interpretacijama književnosti iz primjerice klasne, dobne i/ili rodne perspektive, no i na šira pitanja hermeneutike teksta i prijevoda, situiranja polja književnosti u kulturi i društvu, istraživanja povezanosti između filozofije i književnosti, političnosti književnih i kulturnih teorija, suvremenih tendencija u znanosti o književnosti, ali i granica interdisciplinarnog razvoja znanosti o književnosti.

Ciljevi:

1. Produbiti razumijevanje suvremenih i relevantnih teorijskih pravaca u proučavanju književnosti.
2. Doći do novih spoznaja u razumijevanju književnih tekstova kojima se dodatno rasvjetljuje i kritički promišlja povijest, sadašnjost i budućnost kulture i društva.
3. Doći do novih spoznaja s područja teorije književnosti.
4. Osvremeniti i inovirati postojeće književne kolegije i uvesti nove.

Aktivnosti:

1. Pripremiti i prijaviti projekte u okvirima postojećih modela financiranja.
2. Pripremiti i organizirati znanstvene međuodsječne skupove u suradnji s domaćim i inozemnim visokoobrazovnim i znanstveno-istraživačkim institucijama.
3. Sudjelovati na znanstvenim skupovima – prezentirati rezultate istraživanja.
4. Organizirati predavanja gostujućih profesora.
5. Organizirati predavanja domaćih znanstvenika na stranim sveučilištima.
6. Nastaviti urednički i suradnički rad u znanstvenim časopisima.
7. Pripremiti i objavljivati znanstvene i stručne publikacije – znanstvene radove, rasprave, autorske monografije i zbornike radova.

8. Mentorirati doktorske radove iz područja.
9. Nabava relevantne znanstvene i stručne literature.

3. KNJIŽEVNOST, IZVANKNJIŽEVNI MEDIJI I IZVEDBENE UMJETNOSTI

Tema se odnosi na istraživanja načina na koje izvanknjiževni mediji komunikacije (vizualni i zvučni te izvedbene umjetnosti) utječu na nastanak, strukturu i recepciju književnoga teksta te kako književni tekst utječe na izvanknjiževnu komunikaciju. Usko isprepletena i s pedagoškim aspektom uporabe književnosti u nastavnome procesu, tema postavlja pitanje korištenja drugih dostupnih resursa (audioknjige, ekranizacije književnih tekstova, kazališne predstave itd.) u nastavi književnosti, ali je usmjerena i na nesvodljivu specifičnost književnoga teksta. Tema uključuje i istraživanje načina na koje internet oblikuje i mijenja polje pisane i usmene kulture (digitalni modusi književne komunikacije, istraživanja oblika „nove usmenosti“) i prakse čitanja, no odnosi se i na analizu uloge i povijesti slike, slikovnoga, optičkih medija i epistemologije vizualnoga, ali i izvedbenoga, u kulturi/kulturama čiji je kanon (baština) tradicionalno određena pisanim i govorenim jezikom.

Ciljevi:

1. Bolje razumjeti kako izvanknjiževni mediji komunikacije utječu na književni tekst i komunikaciju općenito te kako književni tekst utječe na izvanknjiževne medije komunikacije.
2. Osuvremeniti književne kolegije i uvesti nove.
3. Doći do novih spoznaja u poimanju uloge intermedijalnih aspekata komunikacije u suvremenome društvu i umjetnosti.
4. Doći do novih spoznaja u razumijevanju veza među različitim tipovima umjetničkog izražavanja u domaćoj književnoj produkciji (pisanoj, usmenoj, pučkoj, popularnoj itd.) u sinkronijskome i dijakronijskome presjeku.

Aktivnosti:

1. Prijaviti projekte u okvirima postojećih modela financiranja.
2. Usavršavanja i gostovanja na inozemnim institucijama.
3. Sudjelovati na znanstvenim skupovima – prezentirati rezultate istraživanja.
4. Pripremiti i objavljivati znanstvene i stručne publikacije – znanstvene radove, rasprave, autorske monografije i zbornike radova.
5. Mentorirati doktorske radove iz područja.
6. Nabava relevantne znanstvene i stručne literature.

4. MATERIJALNI UVJETI SIMBOLIČKIH (UMJETNIČKIH) KNJIŽEVNIH I KULTURNIH PRAKSI

Tema polazi od teze da su polja književnosti i kulture u bitnoj mjeri – unatoč tomu što su prvenstveno estetske činjenice – oblikovana materijalnim uvjetima, primjerice uvjetima proizvodnje, distribucije i potrošnje. Tragovi tih materijalnih uvjeta često su vidljivi u književnim i kulturnim praksama (u oblicima njihove direktne ili indirektno artikulacije), a detektiranje tih tragova jedan je od važnijih istraživačkih smjerova unutar ove teme. Sljedeća je pretpostavka u tome da materijalni uvjeti određuju simbolički kapital tekstova, njegovu interkulturalnost, ali i (ne)dostupnost, dosege, recepcijske moduse itd. Stoga se, logikom povratne spre-

ge, tema odnosi i na analize onih aspekata materijalnih odnosa koje književni tekst otkriva i problematizira, a ekonomija prešućuje ili uopće ne primjećuje.

Ciljevi:

1. Proučiti aspekte odnosa ekonomije i književnosti, ekonomskih reprezentacija u književnosti i kulturnih složenosti ekonomske sfere.
2. Analizirati odnos kulture i književnosti.
3. Razumjeti kapitalizam i socijalizam kao književno-kulturne formacije.
4. Uvesti nastavničke kolegije na svim razinama studija koji bi se bavili organizacijom knjiške distribucije znanja i književnih tekstova te knjižarstvom.

Aktivnosti:

1. Prijaviti projekte u okvirima postojećih modela financiranja.
2. Pripremiti i organizirati znanstvene skupove u suradnji s domaćim i inozemnim visokoobrazovnim i znanstveno-istraživačkim institucijama.
3. Usavršavati se na inozemnim institucijama.
4. Sudjelovati na znanstvenim skupovima – prezentirati rezultate istraživanja.
5. Organizirati predavanja gostujućih profesora.
6. Organizirati predavanja na stranim sveučilištima.
7. Nastaviti urednički i suradnički rad u znanstvenim časopisima.
8. Pripremiti i objavljivati znanstvene i stručne publikacije – znanstvene radove, rasprave, autorske monografije i zbornike radova.
9. Mentorirati doktorske radove iz područja.
10. Nabava relevantne znanstvene i stručne literature.

5. AUTONOMIJA KNJIŽEVNOSTI

Tema je usmjerena na istraživanje specifičnosti književnoga teksta (literarnost) s obzirom na konstitutivna svojstva književnoga teksta kao drugotnoga značenjskog sistema, koja su nesvodljiva na bilo koji drugi oblik diskurzivne prakse (filozofija, ideologija, historiografija, psihologija, sociologija, antropologija, etnologija), na institucionalne manifestacije književnoga polja unutar društveno-kulturne analitičke perspektive, kao i na dekontekstualizacije unutar stilskih epoha i razdoblja koja su taj tip tumačenja postavila kao osnovu ili predmet problematizacije (primjerice avangarda). Tema se odnosi na istraživanja povratne sprege uloge književnosti u oblikovanju retoričkih i kulturnih tradicija te koncepcijama pojedinih semiosfera i njihove važnosti za razumijevanje književnoga teksta. Literarnost se promatra kao sredstvo otpora društvenoj i ideološkoj kontroli značenja kroz trajno osporavanje referencijalne određenosti.

Ciljevi:

1. Analizirati konstitutivna svojstva književnoga teksta, književne komunikacije i književnoga sustava, nesvodljivih na bilo koji drugi oblik diskurzivne, institucionalne i kulturne prakse.
2. Analizirati književni tekst kao mjesto dekonstrukcije proizvodnje i institucionalne kontrole značenja.

3. Analizirati povratnu spregu književnosti i semiosfere.
4. Analizirati nesvodljivost teksta na kontekst uslijed rekonfiguracije konteksta u tekstu.
5. Analizirati književni tekst kao drugotni značenjski sustav.
6. Analizirati konstitutivne funkcije specifične kombinacije žanrovskih, formalnih i retoričkih aspekata u proizvodnji značenja književnoga teksta.
7. Analizirati konstitutivne ne(pro)čitljivosti književnoga teksta.
8. Analizirati književni tekst s obzirom na poetsku, a ne referencijalnu funkciju.
9. Analizirati odnos značenja i autonomije u književnom polju.
10. Odrediti koncepte autonomije i heteronomije poetskog u odabranim književnim razdobljima i autorskim praksama.

Aktivnosti:

1. Učvrstiti postojeće unutarfakultetske, međuinstitucionalne i međunarodne suradnje te uspostaviti nove, primjerice u stručnome i znanstvenome usavršavanju i komentiranju doktoranada.
2. Pripremiti i provesti znanstvene skupove u suradnji s drugim odsjecima na Fakultetu, domaćim i inozemnim visokoobrazovnim i znanstvenoistraživačkim institucijama.
3. Sudjelovati na znanstvenim skupovima – prezentirati rezultate istraživanja.
4. Organizirati predavanja gostujućih profesora.
5. Organizirati predavanja domaćih znanstvenika na stranim sveučilištima.
6. Nastaviti urednički i suradnički rad u znanstvenim časopisima.
7. Pripremiti i objaviti znanstvene i stručne publikacije – znanstvene radove, temate radova u znanstvenim časopisima, rasprave, autorske monografije i zbornike radova.
8. Mentorirati doktorske radove iz područja.
9. Nabavljati relevantnu znanstvenu i stručnu literaturu.

6. PEDAGOGIJA KNJIŽEVNOSTI

Polazeći od neodvojivosti znanstvenoga i nastavnoga procesa, tema se odnosi na istraživanja sljedećih problemskih sklopova: a) teorija književnosti u podučavanju književnosti; b) uloga književnoga teksta u podučavanju jezika; c) podučavanje pedagogije teksta – znanstvenoga, popularno-znanstvenoga i književnoga; d) odnos književnosti i demokracije; kritičkog čitanja i društvene participacije; diskurzivnog upravljanja krizom i oblikovanja izvanrednog stanja. U okvirima ove teme posebnu važnost imaju istraživanja podzastupljenih tema (pedagogije čitanja i razumijevanja lirskoga teksta), politički osjetljivih tema (radikalna dječja književnost kao kritika kulture ili književnost o Domovinskome ratu u nastavi hrvatskoga jezika i u europskome kontekstu) te sadržaja osnovnoškolskoga i srednjoškolskoga nastavnog plana i programa iz književnosti. Tema se odnosi i na metodiku filma i korištenja filma u podučavanju povijesti, književnosti, kulture i civilizacije te na ulogu književnosti u svakodnevicu (neprofesionalnih) čitatelja, pa se u tim odvojcima usko isprepleće s temama 2. *Kultura, književnost i teorije interpretacije* i 3. *Književnost, izvanknjiževni mediji i izvedbene umjetnosti*. Važni istraživački interes je i može li književna teorija pridonijeti modernizaciji i osuvremenjivanju nastave književnosti te, konačno, kako u nastavničkome procesu književni tekst „približiti“ studentima i učiniti ga mjestom koje on(a) prepoznaje kao zahvalno za intelektualni rad, ali i estetski užitak.

Ciljevi:

1. Unaprijediti akademsko poučavanje književnosti i kulture.
2. Oblikovati nastavni proces kako bi razvijao i njegovao kulturu čitanja.
3. Koncipirati nove nastavničke kolegije i unaprijediti postojeće sa svrhom učenja interpretaciji složenih informacija i samostalnog razmišljanja, uvažavanja ljudske složenosti, poboljšanja sposobnosti čitanja i razumijevanja drugih, razvoja i poticanja empatije prema bližnjima i strancima, kontekstualne problematizacije provođenja biopolitike u odnosu prema pitanjima slobode.

Aktivnosti:

1. Prijaviti projekt u okvirima postojećih modela financiranja.
2. Pripremiti i organizirati znanstvene skupove u suradnji s domaćim i inozemnim visokoobrazovnim i znanstvenoistraživačkim institucijama.
3. Usavršavati se na inozemnim institucijama.
4. Sudjelovati na znanstvenim skupovima – prezentirati rezultate istraživanja.
5. Pripremiti i objavljivati znanstvene i stručne publikacije – znanstvene radove, temate radova u znanstvenim časopisima, autorske monografije, zbornike radova i čitanke.
6. Mentorirati doktorske radove iz područja.
7. Nabava relevantne znanstvene i stručne literature.

7. INSTITUCIONALNA POZICIONIRANOST I INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST (JUŽNO) SLAVISTIČKIH STUDIJA U HRVATSKOJ

Polazeći od pretpostavke nužnoga metodološkog preosmišljanja (južno)slavističkih studija u posthladnoratovskome razdoblju, istraživački je fokus usmjeren na preispitivanje njihova statusa unutar danas dviju prevladavajućih tendencija, prve, naglašeno globalne, transnacionalne i druge, mononacionalne. U kontekstu studija književnosti, kao i u književnoj historiografiji, ta se opreka prepoznaje u školskome, studijskome i znanstvenome zaobilaznju južnoslavenskoga nadnacionalnog kulturnog polja, koje često ostaje po strani unutar prevladavajućega modela svjetske književnosti, ali i u kontekstu izučavanja (rubnih) pojavnosti vlastite nacionalne kulture i njoj bliskih, srodnih kulturnih obrazaca. U vizuri promišljanja vlastite „perifernosti“ i „iregularnosti“ istraživanje će primarno biti usmjereno na sinkretičke modele iz recentne književne historiografije i pozicioniranje „malih“ književnosti u odnosu na „zakonodavne“ procese u „centru“, čime će se nastojati ponuditi obrisi i perspektive (južno) slavističkih studija u Hrvatskoj.

Ciljevi:

1. Propitati metodološke temelje multidisciplinarnе integracije lingvističkoga, književno-znanstvenoga i kulturološkoga pristupa, ali i onih etnološkoga, sociološkoga, historiografskoga, psihologijskoga disciplinarnog usmjerenja.
2. Problematizirati koncepciju i organizaciju studija bosanske (bošnjačke, bosanskohercegovačke književnosti).
3. Proučiti kulturnu praksu s ciljem utvrđivanja općih obrazaca (uspostavljanja) odnosa između većinske i manjinske kulture.
4. Provoditi istraživanja slavenskih jezika u upotrebi primjenom suvremenih jezikoslovnih pristupa i metoda

Aktivnosti:

1. Pripremiti i prijaviti projekt na temu suvremenih slavističkih studija i projekt o manjinskim kulturama u Hrvatskoj.
2. Analizirati i protumačiti konceptualne metafore u južnoslavenskim jezicima u okviru projekta o prostoru i vremenu u južnoslavenskim jezicima.
3. Održavati gostujuća predavanja domaćih i inozemnih stručnjaka.
4. Uspostaviti intenzivnije suradnje sa slavističkim studijima na hrvatskim sveučilištima te sa srodnim slavističkim studijima u ostalim južnoslavenskim zemljama.
5. Organizirati znanstvene konferencije koje bi uključile domaće i inozemne slaviste te objaviti zbornike s održanih znanstvenih konferencija.
6. Nastaviti s bilateralnim slavističkim konferencijama i međuodsječnom suradnjom.
7. Objaviti više znanstvenih radova proizašlih iz istraživanja o suvremenoj hrvatskoj i europskoj slavistici.
8. Aktualizirati problem (južno)slavističkih studija u domaćim i regionalnim časopisima kao što su „Filološke studije“, „Sarajevske sveske“, „Slavistična revija“, „Croatica et Slavica ladertina“.
9. Objavljivanje zbornika radova povodom odlaska profesora u mirovinu, kao i već pripremljenih ili planiranih knjiga.
10. Nabava relevantne literature kroz suradnju knjižnica i izdavača među južnoslavenskim zemljama.

8. IZAZOVI I PERSPEKTIVE NACIONALNE FILOLOGIJE

Ova skupina prioriternih aktivnosti proizlazi iz naslijeđenih zadataka Odsjeka za kroatistiku s namjerom da i u tradicionalnome filološkom smislu popunjava praznine koje su opstale kroz povijest ili se pojavile u suvremenosti. Teorijski i metodološki okvir znatnoga dijela predviđenih aktivnosti blizak je tradicionalnim filološkim opisima i otvoren suvremenim filološkim pristupima. Povijesnoj je kroatistici među ostalim osnovna zadaća ubicacija i datacija tekstova, prepoznavanje karakterističnoga jezičnoga i pismovnoga varijeteta hrvatskoga jezika u podlozi, tekstološko tradiranje, višestruko kontekstualno definiranje, dok je suvremenoj kroatistici zadaćom istražiti i opisati jezične i književne pojave u sadašnjemu trenutku te razmotriti status nacionalne filologije u slavističkom, europskom i svjetskom kontekstu.

Ciljevi:

1. Istraživanje statusa povijesnojezične sastavnice hrvatskoga jezika u suvremenom kontekstu.
2. Istraživanje pisma i jezika starih hrvatskih tekstova pisanih glagoljicom, ćirilicom i latinicom na svim jezičnim razinama.
3. Proučavanje odnosa pismovnih varijeteta u podlozi hrvatskih tekstova s posebnim naglaskom na 16. stoljeće, ali i prema drugim jezicima.
4. Proširivanje postojećega korpusa kritički pripremljenih izdanja dosad neobjavljenih tekstova iz starije hrvatske književnosti u papirnatome i elektroničkome obliku.
5. Istraživanje hrvatskoga standardnoga jezika u povijesnom i suvremenom kontekstu.
6. Istraživanje kroatistike u slavističkome povijesnom i suvremenom kontekstu.
7. Istraživanje statusa nacionalne filologije u europskome i svjetskome kontekstu.
8. Istraživanje nacionalne filologije u hrvatskome obrazovnom sustavu te njezine uloge i njezina statusa.

9. Razvijanje i unapređivanje metodologije istraživanja hrvatskoga jezika i književnosti uvažavajući suvremene spoznaje i dosege različitih teorijsko-metodoloških pristupa (npr. grafolingvistika, povijesna sociolingvistika, perceptivna dijalektologija, suvremena standardologija, kognitivna lingvistika, korpusna lingvistika, poredbena lingvistika i dr.).
10. Osvremenjivanje i inoviranje postojećih jezikoslovnih i književnih kolegija te uvođenje novih.

Aktivnosti:

1. Pripremiti, prijaviti i provesti projekte u okvirima postojećih modela financiranja, s posebnim težištem na HRZZ-u.
2. Pripremiti i organizirati znanstvene skupove, okrugle stolove i kolokvije u suradnji s drugim odsjecima na Fakultetu te domaćim i inozemnim visokoobrazovnim i znanstvenoistraživačkim institucijama, među ostalim okrugli stol/kolokvij „Fundamentalna pitanja nacionalne filologije u europskome i izvaneuropskome kontekstu“.
3. Sudjelovati na znanstvenim skupovima – prezentirati rezultate istraživanja, među ostalim na XVII. Međunarodnome slavističkom kongresu u Parizu.
4. Organizirati znanstveno i stručno usavršavanje za strane slaviste i kroatiste (npr. Hrvatski seminar za strane slaviste Zagrebačke slavističke škole i dr.).
5. Organizirati predavanja gostujućih profesora.
6. Organizirati predavanja domaćih znanstvenika na stranim sveučilištima.
7. Usavršavati se na inozemnim institucijama.
8. Nastaviti urednički i suradnički rad u znanstvenim časopisima.
9. Pripremiti i objaviti znanstvene i stručne publikacije – znanstvene radove, temate radova u znanstvenim časopisima, rasprave, autorske monografije i zbornike radova, među ostalim knjigu proširenih sažetaka za međunarodnu slavističku konferenciju (do 2022/2023).
10. Mentorirati doktorske radove iz područja.
11. Nabaviti relevantnu i recentnu znanstvenu i stručnu literaturu.

9. JEZIČNE TEHNOLOGIJE, REPOZITORIJI, INFRASTRUKTURE I DIGITALNE HUMANISTIČKE ZNANOSTI

Na Fakultetu je niz aktivnih i planiranih projekata iz ove teme, a struktura istraživača koji se bave različitim aspektima ove teme osigurava raznolikost ciljeva i aktivnosti. Jezične tehnologije bitne su zato što obuhvaćaju teme poput oblikovanja, organizacije i analize jezičnih korpusa različitih vrsta, oblikovanje i analizu rječnika, analizu drugih vrsta jezičnih resursa, oblikovanje jezičnih alata za obradu jezika na svim jezičnim razinama, te time smanjivanje jaza između inovacija i primjene jezikoslovnih spoznaja u oblikovanju (komercijalnih) proizvoda. Repozitoriji i infrastrukture bitna su tema jer tek s digital(izira)nom pohranom jezične građe omogućuje se metodološki skok u paradigmatu e-znanosti i u području filologije, a posredno i svih ostalih humanističkih i društvenih znanosti čiji su objekti istraživanja ili sam tekst ili su posredovani tekstem. Ono što je nužno jest standardizacija procedura i metoda te oblikovanje usporedivih i dostupnih (višejezičnih) repozitorija, kao i uključivanje Fakulteta u postojeće europske infrastrukture (npr. CLARIN-ERIC i DARIAH-ERIC među humanističkim infrastrukturama). Tema uključuje i izradu repozitorija pisane kulturne baštine, s posebnim težištem na hrvatsku baštinu, čime širi relevantnost ove teme izvan obzora jezične filologije.

Digitalne humanističke znanosti otvaraju ovu temu ne samo za cijelu filologiju (kako književnu, tako i jezičnu), već je čine strateški važnom za cijeli fakultet (kako humanističke, tako i društvene znanosti).

Ciljevi:

1. Istražiti utjecaj strojno potpomognutoga prevođenja na prevoditeljsku praksu, teorije prevođenja i obrazovanje prevoditelja.
2. Stvoriti bazu digitalizirane književne građe kao resurs za naprednu obradu teksta.
3. Stvoriti elektronički repozitorij usmenih i pismenih radova studenata stranih jezika koji se studiraju na Fakultetu.
4. Stvoriti repozitorij zbornika konferencija koje organiziraju odsjeci, katedre, zavodi i ostale sastavnice Fakulteta.
5. Razviti postojeće i izgraditi nove korpuse, repozitorije i terminološke baze hrvatskoga i drugih jezika.
6. Održavati postojeće i otvarati nove mrežne i lokalne pristupe novim jezičnim resursima i alatima, uključujući računalne paralelne korpuse za jezike koji se poučavaju na Fakultetu, s posebnim osvrtom na izradu rječnika.
7. Uključiti hrvatske jezične resurse i alate u postojeće europske istraživačke infrastrukture.

Aktivnosti:

1. Izrađivati digitalne, internetske i tiskane rječnike.
2. Objavljivati digitaliziranu građu u fizičkom i digitalnom obliku (uz transliteraciju i kritičku obradu jezika).
3. Kontrastivno proučavati korpuse jezika koji se studiraju na Fakultetu.
4. Uključivati hrvatske jezične resurse i alate u postojeće europske istraživačke infrastrukture (npr. CLARIN-ERIC).
5. Prikupljati i analizirati građu za izradu rječnika frazema i dvojezičnih rječnika.
6. Organizirati znanstvene i stručne radionice i domaće i međunarodne simpozije.
7. Objavljivati zbornike radova i monografije.
8. Objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
9. Pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
10. Organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača.
11. Mentorirati doktorske radove iz područja.
12. Nabavljati relevantnu literaturu.

10. IZAZOVI VIŠEJEZIČNOSTI: PREVOĐENJE I POUČAVANJE JEZIKA

Višejezičnost se na razini Europske unije, u čiju se istraživačku infrastrukturu težimo što bolje integrirati, prepoznaje kao jedan od temeljnih izazova koji stoje pred povećanjem znanstvene (i druge) učinkovitosti te utvrđivanja jedinstvenoga digitalnog tržišta. Ipak, višejezičnost se ne mora shvaćati statično, kao prisutnost različitih jezika na istome području, nego dinamično, kao repertoar jezičnih varijeteta koje koriste pojedinci. Poznavanje različitih jezika i varijeteta blisko je vezano uz identitet pojedinca, bez obzira je li riječ o govorniku prvoga jezika u klasičnome smislu (vidi temu 11 *Sociolingvistika: kulture, raznolikost, kontakti, naslijeđa i identiteti*) ili o govorniku drugoga ili stranog (inog) jezika/prevoditelju. Na Filozof-

skome fakultetu pojedinci razvijaju svoj višejezični repertoar učeći strane jezike, između ostalog, kako bi bili budući nastavnici i prevoditelji. Neki se strani jezici u Hrvatskoj uče samo na Filozofskome fakultetu. Stoga je strateški važno proučavati posebnosti procesa poučavanja i njegovih jezičnih i glotodidaktičkih aspekata, razlike između prvoga, drugoga i stranoga jezika u razrednome diskursu i prirodnoj komunikaciji, čimbenike koji se vežu uz uspješnost poučavanja i ovladavanja inim jezikom, kao i kulturne elemente u poučavanju. Strateški je važno proučavati i posebnosti prevođenja, od pitanja prevodilačkih praksi do poučavanja prevođenja. Izazovi višejezičnosti imaju i praktične istraživačke posljedice: potrebno je proizvoditi i nove jezične resurse, kako one koji će imati praktičnu vrijednost kod prevođenja i poučavanja (veza s temom 9 *Jezične tehnologije, repozitoriji, infrastrukture i digitalne humanističke znanosti*), tako i glotodidaktički usmjerene materijale koji će omogućiti daljnje poučavanje posebice u virtualnom okruženju (sinkrono i asinkrono).

Na kraju, važno je naglasiti da je Filozofski fakultet najveća i najistaknutija ustanova na kojoj se poučava i znanstveno i stručno proučava hrvatski kao ini (drugi i strani) jezik, a Croaticum Odsjeka za kroatistiku jedini u RH priprema strane državljane za upis na fakultete i druge visokoškolske ustanove. Znanstveno i stručno proučavanje toga područja te daljnji sustavan razvoj svih tipova materijala za proučavanje hrvatskoga kao inog (drugoga i stranoga) jezika nije samo strateški važno za Filozofski fakultet nego je i iznimno bitno i na nacionalnoj razini, posebice u kontekstu europeizacije i internacionalizacije hrvatskoga društva.

Ciljevi:

1. Istražiti razredni diskurs u nastavi inih jezika.
2. Istražiti višeslojne utjecaje prevođenja i ovladavanja inim jezikom na kulturu i društvo, odnosno kulture i društva na prevođenje.
3. Utvrditi kompetencije prevoditelja i nastavnika prevođenja u suvremenome društvenom i tehnološkom okruženju.
4. Istražiti različite metode poučavanja i čimbenike koji utječu na ovladavanje stranim jezikom i govorom na stranome jeziku.
5. Istražiti metode i učinke metoda hrvatskoga kao materinskog i inog jezika u tradicionalnom obliku nastave kao i u nastavi na daljinu.
6. Razvijati znanstveno i stručno područje hrvatskoga kao inog jezika te izraditi i standardizirati terminologiju.
7. Provoditi istraživanja i razvijati sustavan i primjeren opis svih gramatičkih razina hrvatskoga jezika namijenjen neizvornim govornicima te namijenjen poučavanju različitih neizvornih govornika, s posebnim obzirom na poučavanje nasljednih i predačkih govornika hrvatskoga jezika te marginaliziranih društvenih skupina kao što su izbjeglice i pripadnici nekih manjina.
8. Stvoriti korpus radova koji se bave kontrastivnim jezičnim istraživanjima, s ciljem usustavljanja jezične terminologije u tome području.
9. Analizirati procese i rezultate prevođenja na različitim gramatičkim i pravopisnim razinama, a na prevoditeljskim smjerovima provoditi praćenje primjene spoznaja iz kontrastivnih jezičnih istraživanja u procesu prevođenja.
10. Istraživati kontekst prebacivanja koda u modernim stranim jezicima koji se studiraju na Fakultetu.
11. Istražiti jezičnu i komunikacijsku kompetenciju te obilježja međujezika učenika stranih jezika u hrvatskome obrazovnom kontekstu.

12. Istražiti hrvatske prijevode kanonskih književnih djela na svim jezicima koji se studiraju na Fakultetu.
13. Proučavati jezike koji se studiraju na Fakultetu kao materinske i kao strane.
14. Provesti kontrastivna istraživanja prijevoda s različitih jezika na hrvatski i s hrvatskoga na druge jezike kako bi se dobiveni podaci mogli koristiti za istraživanje prijevodnih normi i određenih univerzalnih karakteristika prevođenja.
15. Proučavati i jačati veze između hrvatske i drugih književnosti i kultura koje se proučavaju na Fakultetu.
16. Istražiti odnos tipova odstupanja i metoda poučavanja stranoga jezika, posebice u kontekstu razlike poučavanja uživo i poučavanja na daljinu.

Aktivnosti:

1. Provoditi istraživanja kod više skupina studenata prevoditeljskih smjerova na temu prepoznavanja kontrastivno problematičnih mjesta u tekstu te primjenjivanja adekvatnih prijevodnih rješenja.
2. Istraživati značajke procesa usvajanja stranog jezika u hrvatskom obrazovnom sustavu, kao i o čimbenicima koji na taj proces utječu.
3. Provoditi korpusna i druga istraživanja leksičkih i frazeoloških jedinica te gramatičkih konstrukcija u stranim jezicima u usporedbi s hrvatskim.
4. Provoditi istraživanja koja se tiču poučavanja hrvatskoga jezika za izbjeglice i druge ranjive i marginalizirane društvene skupine.
5. Izraditi otvoreni internetski tečaj hrvatskoga kao inog na razini A2 te izraditi digitalne nastavne materijale za učenje hrvatskoga kao inoga jezika na različitim razinama.
6. Organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije, radionice za nastavnike hrvatskoga jezika za rad s učenicima kojima hrvatski nije materinski jezik te okrugle stolove.
7. Objavljivati zbornike radova, monografije, vježbenice, udžbenike i druge priručnike.
8. Objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
9. Pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
10. Organizirati gostujuća predavanja i istraživačke boravke.
11. Mentorirati doktorske radove iz područja.
12. Nabavljati relevantnu literaturu.

11. SOCIOLINGVISTIKA: JEZIK, KULTURE, RAZNOLIKOST, KONTAKTI, NASLIJEĐA I IDENTITETI

Tema se nadovezuje na dvije strateške teme u polju filologije: *Jezične tehnologije, repozitoriji, infrastrukture i digitalne humanističke znanosti* te *Izazovi višejezičnosti: prevođenje i poučavanje jezika*. Tema obuhvaća nekoliko aktivnih projekata na fakultetu te oslobađa dodatni prostor istraživanjima hrvatskoga jezika u svim njegovim jezičnim, kulturnim i društvenim aspektima (ova nam je istraživačka tema strateški bitna jer smo sami odgovorni za proučavanje vlastitoga jezika), kao i istraživanjima u području kontaktne lingvistike, analize diskursa i semiotike te jezičnih posljedica novih demografskih promjena u svijetu (migracije). Ova tema također pruža priliku za povezivanje raznorodnih filoloških istraživanja te za povezivanje nekih istraživačkih napora na sučelju društvenih i humanističkih znanosti (na primjer, sociolingvistička i ostala istraživanja odnosa jezika, govora, roda, spola i starosti).

Ciljevi:

1. Dijakronijski i sinkronijski istražiti hrvatski jezik i hrvatska pisma u društvenome i književnome kontekstu (uključujući pripovjedačke usmene oblike).
2. Istraživati onomastiku.
3. Analizirati odnos jezika, roda i spola.
4. Sociolingvistički istražiti govor manjinskih i većinskih jezičnih skupina.
5. Istraživati frazeologiju / paremiologiju / idiomatičnost figurativnoga jezika.
6. Istraživati jezične promjene, kontakte te prebacivanja kodova (kako između jezika tako i unutar jezika).
7. Istraživati književni (standardni) jezik u hrvatskoj filologiji i raditi na stabilizaciji norme.
8. Istraživati načine posuđivanja u različitim jezicima.
9. Istražiti hrvatske priručnike za učenje stranih jezika koji se studiraju na Fakultetu.
10. Analizirati i usporediti jezične razine i stilove u različitim jezicima.
11. Izraditi didaktička pomagala za nastavu različitih jezika.
12. Izraditi kritička izdanja tekstova.
13. Istražiti položaj hrvatskoga jezika među slavenskim i indoeuropskim jezicima.
14. Istražiti modele povijesnih i kontrastivnih pristupa društvenim diskursima.
15. Proučavati i jačati veze hrvatske kulture, jezika i književnosti s drugima.
16. Istraživati pismenost u Europi.
17. Istraživati jezike s potencijalom za globalni jezik.

Aktivnosti:

1. Organizirati posjete hrvatskim zajednicama u stranim zemljama radi provođenja istraživanja.
2. Istraživati nasljedne jezike.
3. Primjenjivati metode i testiranja razvijene na inozemnim sveučilištima na europske nasljedne jezike.
4. Razvijati edicije na stranim jezicima koji se poučavaju na Fakultetu.
5. Objavljivati rukopisnu građu i proširiti postojeći korpus kritički pripremljenih izdanja dosad neobjavljenih tekstova.
6. Organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije.
7. Objavljivati zbornike radova i monografije.
8. Objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
9. Pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
10. Organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna predavanja i gostovanja naših istraživača.
11. Mentorirati doktorske radove iz područja.
12. Nabavljati relevantnu literaturu.

12. GOVORNA VARIJABILNOST I GOVORNE TEHNOLOGIJE

Tema istraživanja govora izravno se nadovezuje na temu *Jezične tehnologije, repozitoriji, infrastrukture i digitalne humanističke znanosti* i jedna je od strateški bitnih istraživačkih tema na razini Europske unije. Naime velika jezična raznolikost i velik broj fonetskih i govornih

nih laboratorija na relativno maloj geografskoj površini komparativna su prednost Europske unije nad ostalim geopolitičkim prostorima, pa se istraživanjima govora pridaje velik značaj. Govor se na našem fakultetu istražuje sveobuhvatnije i duže nego bilo gdje u Hrvatskoj. Istraživanja govora bitna su za njegu ortoepske norme (javni govor, retorika, sociofonetika, sociolingvistika, učenje i poučavanje stranih jezika), terapiju atipičnoga govora (klinička lingvistika i fonetika), stvaranje umjetnoga govora (govorne tehnologije), sudsku primjenu (forenzična fonetika) kao i za odvajanje biomehanički-univerzalnih karakteristika govora od onih jezično-specifičnih (teorijska fonetika, fonologija, laboratorijska lingvistika).

Ciljevi:

1. Utvrditi razlike u koartikulacijskim procesima kod tipičnih i atipičnih govornika.
2. Razviti resurse za artikulacijsko i akustičko vizualiziranje hrvatskih dijalektalnih govora.
3. Unaprijediti procedure i resurse za forenzična istraživanja.
4. Istraživati retoriku javnoga govora i znanosti. (napomena: tematski je vezano i za filološku temu *Sociolingvistika: kulture, raznolikost, kontakti, naslijeđa i identiteti*)
5. Istraživati razvoj govora djece urednoga govorno-jezičnog razvoja i djece oštećena sluha. (napomena: tematski je vezano i za filološku temu *Jezik, spoznaja i komunikacija: psiholingvistička, kognitivnolingvistička i neurolingvistička istraživanja*)
6. Analizirati segmentne i suprasegmentne aspekte govora na stranim jezicima koji se studiraju na Fakultetu.

Aktivnosti:

1. Snimiti i računalno pripremiti prvi hrvatski akustički, elektropalatografski i ultrazvučni korpus (kvazi)spontanoga govora te ga pripremiti kao resurs za unapređenje istraživanja i za kliničku primjenu.
2. Stvoriti bazu normativnih podataka za kvantitativno određivanje tipične govorne varijabilnosti i njezino razlikovanje od atipične.
3. Istražiti koartikulacijski potencijal hrvatskih glasova u tipičnom i atipičnom govoru.
4. Istražiti odnos glasovnih promjena u nastajanju i koartikulacijskih procesa.
5. Razviti procedure terenskog snimanja govora ultrazvukom.
6. Razviti mrežne stranice prikladne za pohranu, pretraživanje i ultrazvučno vizualiziranje govornih i demografskih podataka.
7. Stvoriti pokusnu internetsku bazu ultrazvučnoga i auditivnoga prikaza lokalnih govora.
8. Provesti tri istraživanja akustičkih osobina hrvatskih govornika u usporedbi s govornicima jezika u okruženju.
9. Uspostaviti baze govornika hrvatskoga jezika za forenzičnu primjenu.
10. Istražiti politički govor hrvatskih političara i retorike znanosti hrvatskih znanstvenika.
11. Izraditi Test fonetsko-fonološkoga razvoja/razvoja glasova za hrvatski jezik te razviti popratne materijale.
12. Organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije.
13. Objavljivati zbornike radova i monografije.
14. Objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
15. Pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
16. Organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna predavanja i gostovanja naših istraživača.

17. Mentorirati doktorske radove iz područja.
18. Nabavljati relevantnu literaturu.

13. JEZIK, SPOZNAJA I KOMUNIKACIJA: PSIHOLINGVISTIČKA, KOGNITIVNOLINGVISTIČKA I NEUROLINGVISTIČKA ISTRAŽIVANJA

Tema obuhvaća brojne domaće i međunarodne projekte na Fakultetu, koji se odvijaju ili će se odvijati tijekom idućih nekoliko godina, pa je samim time prepoznata kao strateški bitna. Dodatni značaj teme ogleda se u činjenici da otvara prostor za promatranje jezika kao sustava informacija, ali i kao složene kognitivne sposobnosti u odnosu prema umu i mišljenju pa time ovu temu veže uz teme iz drugih polja i područja. Tako su, na primjer, u istraživačke aktivnosti izravno uključeni i fakultetski istraživači iz polja psihologije. Pitanje načina na koji pohranjujemo i reprezentiramo pojmove u dugoročnome pamćenju jedno je od temeljnih pitanja u području kognitivne psihologije i kognitivne lingvistike. Posebno je zanimljiv odnos semantičkoga pristupa i kognitivnolingvističkoga (kongnitivnosemantičkoga) pristupa značenju, leksiku i pamćenju, što je značajno ne samo za jezične znanosti, već za sveobuhvatnije objašnjenje načina na koji konstruiramo stvarnost. Osim teorijskoga značaja, pitanje mentalnih reprezentacija riječi ili pojmova ima i značajnu praktičnu primjenu u području obrazovanja, specifično u području razvoja pismenosti, ovladavanja drugim jezikom i razvoja dvojezičnosti, što su primarne nastavne djelatnosti Filozofskoga fakulteta. Interdisciplinarna priroda ove teme otvara je prema različitim znanstvenim poljima i područjima - od lingvistike preko psihologije do biomedicine.

Ciljevi:

1. Istraživati kognitivne i lingvističke aspekte prevođenja.
2. Istraživati mentalnu gramatiku hrvatskoga jezika.
3. Istraživati govorne i jezične karakteristike dvojezičnih govornika.
4. Istraživati morfologiju, sintaksu i semantiku hrvatskog jezika i jezika koji se studiraju na Fakultetu.
5. Istraživati odnos linearne i hijerarhijske strukture jezika.
6. Istraživati metaforizaciju u frazeologiji i diskursnim tipovima.
7. Analizirati jezične strukture i načela izgradnje gramatike i leksika s obzirom na uporabne modele jezika u interdisciplinarnome kontekstu.
8. Istraživati psiholingvističke aspekte jezika i govora odraslih osoba i djece (tipičnih i atipičnih govornika).
9. Istraživati govorne pogreške.

Aktivnosti:

1. Raditi na postojećim domaćim (HRZZ) i europskim projektima (COST, Leverhulme) te prijavljivati nove međunarodne projekte.
2. Upostavljati suradnju s profesorima hrvatskoga i stranih jezika u školama te lektorima hrvatskoga kao inoga na inozemnim sveučilištima.
3. Provesti istraživanje o poznatosti leksičkoga materijala.
4. Organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije.
5. Objavljivati zbornike radova i monografije.

6. Objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
7. Pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
8. Organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača.
9. Mentorirati doktorske radove iz područja.
10. Nabavljati relevantnu literaturu.

14. KNJIŽEVNOST I DRUŠTVO

Budući da je književnost kao institucija duboko ukorijenjena u širi društveni kontekst, istraživanja koja će se provoditi u okvirima ove teme bit će usmjerena na proučavanje njezina doprinosa u razumijevanju općih društvenih procesa (političkih, ekonomskih, kulturnih) i formiranje percepcije o društvenim odnosima i promjenama. Pritom će posebna pozornost biti posvećena njezinoj društvenoj ulozi koja se, ovisno o dinamici društvenih promjena, transformirala tijekom povijesti: od toga da je funkcionirala kao repozitorij duhovnih vrijednosti do toga da je kao "motor promjena" doprinosila transformaciji i "napretku" društva. S obzirom na suvremena kretanja u humanistici (i društvenim znanostima), razmotrit će se opća teorijska i epistemološka polazišta različitih pristupa: od kritičke teorije, kulturnog materijalizma, analize diskursa, političke teorije, suvremene estetike do različitih inačica sociologije književnosti.

Ciljevi:

1. Proučiti na koji način književnost aktivno oblikuje percepciju i razumijevanje aktualnih društvenih procesa. Istražiti kako svojim učincima ogoljuje društvene fenomene i proizvodi obrasce njihove konceptualizacije, konkurentne ili komplementarne drugim diskursima.
2. Istražiti nesuglasja književnosti i društva koja se očituju u prvom redu kao sukob prava i pravednosti s književnosti i književnoformalnim postupcima. Pritom književnost preuzima ulogu zrcala koje upućuje na slijepu pjege pravnoga poretka i drugih konkurentskih disciplina (npr. teologije, sociologije, politologije itd.), čija je zadaća, između ostalog, bila i jest disciplinirati književni tekst.
3. Unaprijediti razumijevanje uloge književnosti u odgoju i obrazovanju. Proširiti fokus s proučavanja nastave književnosti kao autonomnog umjetničkog fenomena ili zrcala svojih materijalnih preduvjeta te uključiti i ostale načine na koje književnost u formalnom i neformalnom obrazovanju svojim učincima oblikuje i podriva ideološke obrasce.
4. Sustavno se pozabaviti metodologijama koje su se fokusirale na odnos književnosti i društva, razmotriti njihove specifičnosti i transformacije, valorizirati njihov doprinos u kontekstu suvremenih društvenih (političkih, ekonomskih i kulturnih) odnosa.

Aktivnosti:

1. Pripremiti i prijaviti istraživačke projekte u okvirima postojećih modela financiranja (Hrvatska zaklada za znanost, OBZOR 2021/2022.).
2. Sudjelovati na znanstvenim skupovima i prezentirati rezultate istraživanja.
3. Organizirati znanstvene skupove, okrugle stolove i radionice.
4. Uspostaviti znanstvenu suradnju s partnerima na inozemnim sveučilištima i znanstvenim institutima (formiranje zajedničkog konzorcija i drugih oblika suradnje).

5. Poticati istraživačku i znanstvenopopularizatorsku suradnju s relevantnim partnerima izvan akademskog konteksta: obrazovnim radnicima, umjetnicima u klasičnim i novim medijima, izdavačima, učenicima.
6. Organizirati predavanja gostujućih profesora.
7. Organizirati gostovanje domaćih znanstvenika na stranim sveučilištima.
8. Objaviti znanstvene radove u renomiranim domaćim i inozemnim znanstvenim časopisima.
9. Usavršavati se na inozemnim sveučilištima.
10. Objaviti znanstvene monografije i zbornike radova.
11. Mentorirati doktorsku disertaciju iz područja.
12. Provesti arhivska istraživanja.

POLJE POVIJEST (6.04)

1. POVIJEST MREŽA, RAZMJENA I MOBILNOSTI

Različiti oblici ljudskih zajednica/skupina oblikuju se i postoje u interakciji s drugima, bez obzira na princip na kojemu su zasnovane (etnički, politički, socijalni, profesionalni, vjerski, kulturni). Oni ovise o odnosu prema drugima, o povezanosti s njima i razmjeni idejnih i materijalnih dobara. Na stvaranje mreža međudnosa utječe i mobilnost cijelih zajednica ili njihovih dijelova, odnosno pojedinih njihovih pripadnika. Da bi se moglo razumjeti oblikovanje određenih identiteta/identifikacija, njihovo preuzimanje od drugih skupina ili njihov nestanak, potrebno je istražiti mreže kojima su zajednice/skupine bile povezane i transferne mehanizme koji su prenosili utjecaje na nematerijalnu i materijalnu kulturu. S obzirom na širinu područja istraživanja, nemoguće je definirati cilj koji bi pretendirao cjelovitom obuhvatu problematike, pa će se istraživanja usmjeriti na pojedina područja i razdoblja, ovisno o već postojećoj specijalizaciji istraživača.

Ciljevi:

1. Istražiti oblik pisane i usmene javne komunikacije u antičkim društvima.
2. Istražiti način javnog priopćavanja u starome svijetu.
3. Analizirati sumerske vladarske titule u administrativnim dokumentima i kraljevskim natpisima (od kraja 4. do kraja 3. tisućljeća pr. Kr.) i slike koju vladari u određenom vremenu žele o sebi stvoriti.
4. Istražiti međudnos jadranskih grčkih gradova s gradovima drugih grčkih regija te lokalnim stanovništvom u razdoblju od 4. do 1. st. pr. Kr.
5. Istražiti širenje orijentalnih kultova na hrvatskome povijesnom prostoru kao odraz mobilnosti antičkoga stanovništva, ali i prihvaćanje novih kultova u promijenjenim društvenim okolnostima.
6. Istražiti sustav veza duž istočnojadranske obale i u njezinom zaleđu, s posebnim osvrtom na razdoblje ranoga srednjeg vijeka.
7. Istražiti mreže kao distribucije kulta svetaca (svetačkih relikvija).
8. Istražiti društvene i fizičke mobilnosti u komunalnim društvima ranoga i razvijenoga srednjeg vijeka te pokretljivost objekata.

9. Istražiti kulturne, vjerske, idejne i ideološke utjecaje u Dubrovačkoj Republici.
10. Istražiti „vlaško pitanje“.
11. Istražiti položaj katoličkoga stanovništva u Osmanskome Carstvu, prije svega bosanskih katolika i Dubrovčana u ranome novom vijeku te zajednicu dubrovačkih i dalmatinskih iseljenika u Istanbulu od 16. do 20. stoljeća.
12. Istražiti tranziciju hrvatskih elita iz Habsburške Monarhije u jugoslavensku državu.
13. Analizirati ženske udruge u prvoj polovici dvadesetoga stoljeća, pratiti kako su političke promjene i razvoj ženskoga pokreta utjecali na strukturu i vrstu ženskih udruga u Jugoslaviji.

Aktivnosti:

1. Istraživanje o starosjediocima i doseljenicima: „romanizacija“, „akulturacija“, „hibridizacija“, komparativnohistorijske analize.
2. Sudjelovanje u projektu MOC prema prihvaćenom programu.
3. Arhivska istraživanja u Državnome arhivu u Zadru.
4. Arhivsko istraživanje u Osmanskome arhivu Predsjedništva vlade u Istanbulu.
5. Arhivsko istraživanje u Državnome arhivu u Dubrovniku.
6. Arhivsko istraživanje u Gazi Husrev-begovoj biblioteci i Historijskome arhivu Sarajeva.
7. Kontinuirano organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije (minimalno 3).
8. Kontinuirano sudjelovati na domaćim i stranim kongresima (minimalno 9).
9. Kontinuirano objavljivati zbornike radova i monografije (minimalno 10).
10. Kontinuirano objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (minimalno 23).
11. Kontinuirano pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
12. Kontinuirano organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača (minimalno 2).
13. Kontinuirano mentorirati doktorske radove iz područja.
14. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu.

2. HISTORIOGRAFIJA I DRUGI OBLICI POSREDOVANJA I REPCIJE POVJESTI

Istraživanje historiografije, u što su uključeni i povijest historiografije u užem smislu i različite metodološke inovacije te teorijski pristupi pojedinih utjecajnih povjesničara i/ili grupa (primjerice okupljenih oko časopisa, kao što je bio slučaj s francuskim časopisom *Annales*), kao i raznih oblika posredovanja i recepcije povijesti, vrlo su relevantne teme istraživanja povjesničara i drugih znanstvenika na području humanističkih i društvenih znanosti. Važno je (re)valorizirati dostignuća prethodnih generacija povjesničara, upoznati se s dovezima i rezultatima njihova rada, kao i pratiti i produbljivati metodološke postupke te razvijati teorijske inovacije na polju povijesti. Nužno je da se povjesničari također bave kako se znanja o prošlosti posreduju drugim načinima osim klasične historiografske produkcije u časopisima i povijesnim knjigama, prije svega u politikama obrazovanja i nastave povijesti te različitim oblicima javne povijesti i izgradnje sjećanja. Od velike su praktične koristi leksikografski i bibliografski pregledi, koji omogućavaju da se brzo informira o položaju istraživača i o stanju određenih istraživanja.

Ciljevi:

1. Ostvariti međuinstitucionalnu suradnju, kao i uključivanje doktoranada u znanstveno-istraživačke i stručne projekte.
2. Diseminirati rezultate na kongresima, festivalima, okruglim stolovima i tribinama, kao i u objavljenim knjigama.

Aktivnosti:

1. Kontinuirano organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije.
2. Kontinuirano sudjelovati na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima (minimalno 10).
3. Kontinuirano objavljivati zbornike radova i monografije (minimalno 8).
4. Kontinuirano objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (nekoliko desetaka).
5. Kontinuirano pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
6. Kontinuirano organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača (minimalno 5).
7. Kontinuirano mentorirati doktorske radove iz područja.
8. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu i opremu.

3. POVIJEST NASELJA, PROSTORA I OKOLIŠA

Povijest stanovništva i naselja tradicijski je predmet istraživanja u hrvatskoj historiografiji i srodnim društvenim i humanističkim znanostima, ali su poimanja prostora dugo vremena bila primarno političkohistorijski konotirana. Važna je ranija iznimka Josip Matasović, a kasnije su društveno-gospodarski i kulturnopovijesno orijentirani povjesničari (Rudolf Bićanić, Igor Karaman, Mate Suić, Josip Adamček, Mirjana Gross, Mira Kolar, Ivan Kampuš, Tomislav Raukar, Miroslav Bertoša, Mirko Dražen Grmek itd.) inovativno problematizirali svoja shvaćanja prostora. Recentnije, prije svega zbog kontinuiranog djelovanja dugoročnoga istraživačkog projekta „Triplex Confinium“ te doprinosa nekoliko drugih projekata – među kojima se izdvaja projekt „Čovjek i krš“ – utemeljen je ekohistorijski pristup temeljnoj problematici hrvatske povijesti u regionalnim kontekstima, koji nesumnjivo korespondira s aktualnim trendovima i u europskoj i u svjetskoj historiografiji. Kada je o stanovništvu i historijskoj demografiji riječ, neprolazna je zasluga statističara 19. i početka 20. stoljeća (Fran Vrbanić, Milovan Zoričić itd.). Nakon 1945. godine istraživači poput Stjepana Krivošića, Alice Wertheimer-Baletić, Vladimira Stipetića, Jakova Gele itd., pa sve do Božene Vranješ-Šoljan i napose Nenada Vekarića, bitno su doprinijeli kompleksnijim razumijevanjima hrvatske povijesti. Na temelju svega spomenutog i nespomenutog stvorene su solidne osnove da se dugoročno uđe u zahtjevnije i europski prepoznatljivije, teorijski i metodološki inovativno artikulirane projekte koji će predmetno biti otvoreni za velike teme historijske antropologije, lokalne historije i mikrohistorije, ruralne i urbane historije u hrvatskim i europskim regionalnim horizontima. Imajući na umu kontekste predloženih istraživanja, u prostornome smislu orijentiri će biti tradicionalno konstituirane europske regije (srednja Europa, jugoistočna Europa itd.), a inovacijski, u ekohistorijskom smislu, okolišni „markeri“ poput Alpa, Podunavlja, Sredozemlja, Balkana itd.

Pritom će se tradicionalno održivi pristupi komplementirati s inovacijskima koji su imanentni brojnim teorijskim „obratima“ u suvremenim društvenim i humanističkim znanostima (*cultural turn*, *linguistic turn*, *spatial turn*, *temporal turn* td.). Osim toga puna će pozornost biti posve-

ćena inovacijskim metodama i tehnikama, na prvom mjestu u *digital humanities*, utemeljenoj i na programu *digital history*. Iskoristit će se raznovrsni potencijali komparativne historije.

Ciljevi:

1. Istražiti ukupne demografske ratne gubitke Grada Zagreba u Prvome svjetskom ratu.
2. Istražiti područje Like (od prvih ljudi do kraja 20. stoljeća).
3. Istraživanje o Franji Josipu u Prvome svjetskom ratu.
4. Istražiti hrvatsko-mađarska i hrvatsko-slovačka isprepletanja (komparatističke teme).
5. Komparativnohistorijski istražiti planinske ekosustave.
6. Istražiti urbanizaciju i formiranje glavnih kulturnih odrednica na starome Istoku.
7. Istraživanje kratkih ledenih doba i migracija na starome Istoku.
8. Istraživanje o međuovisnostima između rijeka i naselja kao i grada i okoliša.
9. Istraživanje o krajišnicima uoči Hrvatsko-slavonskoga sabora 1848. godine.
10. Istraživanje Zagreba u 18. stoljeću: izlazak iz zidina.
11. Istraživanje o planinama jugoistočne i srednjoistočne Europe i povijesti okoliša: dom stočara i pribježište marginaliziranih.
12. Istraživanje imperijalnoga višegraničja: između devastacije i konstrukcije prostora.
13. Istraživanje interferencija ili specifičnosti urbanoga i ruralnoga u određenome povijesnom razdoblju ili dijakronijski.
14. Istraživanje kulture putovanja na hrvatskome prostoru u 20. stoljeću.
15. Arhivsko istraživanje u Beču (ÖStA, ÖNB).

Aktivnosti:

1. Kontinuirano organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije.
2. Kontinuirano sudjelovati na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima.
3. Kontinuirano objavljivati zbornike radova i monografije (minimalno 5).
4. Kontinuirano objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (minimalno 7).
5. Kontinuirano pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
6. Kontinuirano organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača.
7. Kontinuirano mentorirati doktorske radove iz područja.
8. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu i opremu.

4. KULTURNE POLITIKE I BAŠTINA NA HRVATSKOME POVIJESNOM PROSTORU

Tolerancija i prihvaćanje različitih obrazaca iskazivanja duhovnosti svojstveni su kulturnoj politici helenističkih kraljevstava i rimske države. Fenomen je u antici „svjetski“, a na hrvatskome je povijesnom području obilno potvrđen prežitkom autohtonih kultova i kultne prakse u grčkome i rimskome tumačenju, a isto tako prihvaćanjem i prakticiranjem orijentalnih kultova koji se u rimskome kontekstu povezuju sa zatečenima. Predviđa se nastavak i završetak započetih projekata.

U recentnim historiografskim istraživanjima učestalije se javlja termin „kulturalna politika / kulturalne politike“. Pritom treba napomenuti da postoje višeznačne i složene definicije samoga pojma „kultura“, pa sukladno s tim nije lako odrediti ni uže područje proučavanja „kulturalne politike“. Sam termin „kulturalna politika“ počinje se koristiti krajem 19. stoljeća, a učestalije u 20. stoljeću. Najčešće se može približe ograničiti na međunarodnu razinu, državnu/zemaljsku razinu i lokalnu (pokrajine, gradovi itd.) razinu provođenja kulturalne politike. Istražujući kulturalne politike s različitim žarištima djelovanja na prostoru Hrvatske, moguće je s jedne strane steći općenitiji uvid u različite oblike razvijanja, promoviranja ili koncipiranja strategija primjerice na području znanosti, umjetnosti, utjecaja na intelektualni život itd., a s druge strane proučavati partikularne fenomene poput međuovisnosti medija, ključnih koncepcija i pojmova koji postaju predmetom „kulturalnih politika“ i centara političke moći, kreiranje javnoga mijenja i utjecaj medija na određivanje prioriteta kulturalne politike, zatim komunalne kulturalne politike u odnosu na državnu organizaciju, institucionalna i neoinstitucionalna povijest u odnosu na strateške odrednice „kulturalnih politika“ itd. Osobito blisko se pri takvim pristupima mogu promatrati učinci kulturalne politike u odnosu na baštinu hrvatskoga povijesnog prostora jer istraživačko područje interdisciplinarno uključuje i primjerice proučavanje problema zaštite spomenika i konzervatorskoga djelovanja općenito, odnosa prema kulturalnoj baštini, kreiranja određenih slika o kulturalnoj baštini u nekome razdoblju, odnos prema umjetnicima i intelektualcima te njihovim „produktima“ itd.

Ti se izvori moraju permanentno istraživati, prikupljati, stavljati primjerenom kritičkom obradom i izdavanjem (klasičnim i elektroničkim) u znanstveni optjecaj i znanstveno tumačiti. Potrebno je njegovati akademsku raspravu o iznesenim tumačenjima i revidirati odnosno zamijeniti tumačenja koja ne mogu izdržati aktualnu znanstvenu kritiku. Znanstvena se postignuća moraju učiniti pristupačnima općinstvu te se ugraditi u sustave održivoga upravljanja baštinom u kulturalnoj ponudi u turizmu i u gospodarstvu općenito. Osim Strukturnih fondova Europske unije i drugih fondova Europske unije koji promiču i financijski pomažu regionalni razvoj kroz inicijative vezane uz baštinu, čak i temeljni znanstveni okvir Europske unije HORIZON kao jedno od prioriteta područja prepoznaje domenu baštine. Konkretno, ciljevi aktualnoga europskog programskog okvira za znanstveno istraživanje i inovacije HORIZON (sekcija *Europe in a changing world / Inclusive, innovative and reflective societies*) su, između ostaloga, istraživanje, promišljanje i revitalizacija baštine, povezivanje znanstvenika i građanskih inicijativa te primjena i promicanje znanstvenih ideja u javnosti (*new forms of innovation; the engagement of citizens; innovative public sector; issues of memories, identities, tolerance and cultural heritage*).

Ciljevi.

1. Istražiti prihvaćanje „orijentalnih“ kultova na hrvatskome povijesnom prostoru u rimsko doba.
2. Istražiti kulturalnu politiku od 19. do 21. st. u Hrvatskoj.
3. Propitivati i revalorizirati poznate baštine u kontekstu novih spoznaja.
4. Istraživati i otkrivati do sada nepoznate baštine primjenom novih metoda.
5. Objedinjavati građu i strukturirati kompleksne interpretativne modele.
6. Istraživati epigrafsku baštinu, diplomatske dokumente i manje teme koje se odnose na ostale narativne i pravne zapise.
7. Istraživati teme pisane baštine Rogovske opatije, Krčke kulturalne baštine i Hrvatske heraldičke baštine.
8. Istraživati osmansko-turski segment baštine bosanskih franjevacu.

9. Uspostaviti moderne interpretativne, muzejske i referentne institucije za prezentaciju i interpretaciju povijesti Vojne krajine.
10. Digitalizacija Arhiva Filozofskoga fakulteta.

Aktivnosti:

1. Nastaviti terensko istraživanje na prapovijesnome, protohistorijskome i antičkome lokalitetu Viničica; sudjelovat će se u projektiranju, uređenju i prezentaciji arheološkoga parka (2018. – 2022.).
2. Rad na postavu Muzeja u Ogulinu i pomoć u postavljanju postava Centra za posjetitelje Krasno (2018).
3. Završetak 1. faze višegodišnjih arheoloških istraživanja na lokalitetu Školski park u Topuskom (2018).
4. Istraživački rad na terenu i u Državnome arhivu u Zadru. Revizija i sređivanje arhivskoga fonda, benediktinski samostan Sv. Kuzme i Damjana na Pašmanu: pergamene (HR-DAZD-0337), digitalizacija 199 pergamena, izrada sumarnoga inventara arhivskoga gradiva (2018).
5. Istraživanje u arhivu Franjevačke provincije Bosne Srebrene u Sarajevu, Historijskome arhivu Sarajevo, te u arhivima franjevačkih samostana u BiH i Dalmaciji.
6. Kontinuirano organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije (minimalno 7).
7. Kontinuirano sudjelovati na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima (minimalno 10).
8. Kontinuirano objavljivati zbornike radova i monografije (minimalno 20).
9. Kontinuirano objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (minimalno 27).
10. Kontinuirano pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
11. Kontinuirano organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača.
12. Kontinuirano mentorirati doktorske radove iz područja.
13. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu i opremu.

5. POVIJEST NASILJA I SOLIDARNOSTI

Povijesna istraživanja pokazuju da razina fizičkoga civilnog nasilja u Europi već stoljećima opada te da živimo u sve manje nasilnome svijetu. Ipak, medijska prisutnost ratova, ubijanja, genocida, masovnih istrebljenja, crnih kronika te filmova i serija ispunjenih nasiljem generira osjećaj sveprisutnosti nasilja u društvu, posebno kada se u obzir uzmu suptilnije forme nasilnoga ponašanja koje se sve više tematizira, poput maltretiranja na radu, vršnjačkoga nasilja, nasilja u obitelji i slično. Stoga je u posljednjih nekoliko desetljeća vidno narastao broj povijesnih, socioloških i antropoloških studija, ali i međunarodnih konferencija i projekata koji se bave fenomenom nasilja u Europi i svijetu, pri čemu su dobro zastupljena sva razdoblja ljudske povijesti. Iako je potreba za proučavanjem fenomena nasilja desetljećima prisutna u euro-američkoj historiografiji, na hrvatskome se prostoru tim fenomenima manje bavilo. Budući da je upravo hrvatski povijesni prostor stoljećima bio izložen brojnim ratovima i dugotrajnim imperijalnim sukobima višega ili nižega intenziteta, te da je na njemu stoljećima funkcionirao sustav utemeljen u nasilju i zbog nasilja, poput Vojne krajine, postoji velika potreba da se uhvati korak s međunarodnim istraživanjima te da se unutar uobičajenih područja

znanstvenoga bavljenja prepoznaju i izoliraju fenomeni nasilja (i solidarnosti) te da ih se počne temeljitije i fokusiranije istraživati, po mogućnosti u suradnji sa sociolozima, psiholozima i antropolozima na Filozofskome fakultetu.

Ciljevi:

1. Istražiti simboličko značenje oblika nasilja u svakodnevnome životu, zakonodavstvu i pravnoj (penalnoj) praksi u srednjemu vijeku (rezanje nosa, uha, ruke, kose i sl.) uzimajući u obzir rodnu uvjetovanost fenomena.
2. Istražiti fenomen ženske solidarnosti (i nasilja) na temelju osnivanja dvaju zadarskih samostana.
3. Istraživanje prilagođavanja habsburške Vojne krajine novim potrebama u 18. stoljeću.
4. Istraživanje masovnoga nasilja modernoga doba na hrvatskome i širem europskom prostoru.
5. Istraživanje radikalnih desnih ideologija i njihovih provedbenih politika na nekadašnjemu jugoslavenskom prostoru u Drugome svjetskom ratu (ustaše i četnici), koje su često bile vezane uz sustavnu primjenu raznih nasilnih praksi.
6. Istraživanje nasilja i solidarnosti na Golome otoku, ali i u ostalim logorima i zatvorima za vrijeme sukoba Tito - Staljin.

Aktivnosti:

1. Kontinuirano organizirati znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije (minimalno 2).
2. Kontinuirano sudjelovati na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima (minimalno 7).
3. Kontinuirano objavljivati zbornike radova i monografije (minimalno 5).
4. Kontinuirano objavljivati radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (minimalno 10).
5. Kontinuirano pokretati domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
6. Kontinuirano organizirati gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača.
7. Kontinuirano nabavljati relevantnu literaturu i opremu.

POLJE POVIJEST UMJETNOSTI (6.05)

1. TRANSFORMACIJE KULTURNOGA PEJZAŽA ISTOČNOJADRANSKE OBALE I OTOKA U DUGOME TRAJANJU

Prioritetna tema proizlazi iz znanstveno-istraživačkih projekata koji su u tijeku, a koje vode ili u njima surađuju djelatnici Odsjeka za povijest umjetnosti (istraživački projekti HRZZ-a, potpore Sveučilišta u Zagrebu, COST, Nacionalna i interregionalna financiranja, potpore Ministarstva kulture, Grada Dubrovnika i Dubrovačke biskupije). Posljednjih smo desetljeća svjedoci sve intenzivnijega prožimanja povijesti umjetnosti s drugim humanističkim i društvenim disciplinama, što se ponajprije očituje u pomaku prema utvrđivanju konteksta nastanka spomenika/likovnog djela. Od Vasarijevoga koncepta „genijalnoga umjetnika“ te onoga „lijepih umjetnosti“ (*Beaux-Arts*) u programima europskih akademija 19. stoljeća, pažnja se

sada usmjerava na fenomen arhitekture, urbanizma i likovnih umjetnosti u okviru „dugoga trajanja“ te ključnih paradigmi (središte – periferija; elitno – rubno/ruralno). Pritom se nastoje prepoznati i obrazložiti mehanizmi transmisije kulturnih i likovnih obrazaca (transfer forme, funkcije i sadržaja, mreže kolanja likovnoumjetničkih fenomena) te načini na koje „umijeće sjećanja“ osigurava kontinuitet kulture i umjetničkoga stvaralaštva na prostoru jadranskoga bazena, od klasične kulture antike (Grčke i Rima) preko srednjovjekovne kršćanske civilizacije do novovjekih tendencija u doba renesansnoga humanizma i posttridentinske katoličke obnove. Razvojem novih tehnologija izuzetno je ubrzan rad na spomeničkoj baštini i njezinu kontekstualiziranju, a uporaba IT tehnologija ključna je za stvaranje različitih ontologija korisnih u katalogiziranju baštine, prikupljanju podataka i prezentaciji znanstvenih rezultata. S obzirom na karakter teme i istraživanja u tijeku, moguće je provesti suradnju s odsjecima za arheologiju i povijest, kao i sociologiju. Tema je okvir za praćenje kulturnih i umjetničkih mijena koje se događaju u sekvencama od antike do baroka. Uz veća kulturna središta uzduž jadranske obale (istočne i zapadne) posebno su zanimljivi otočki prostori kao zatvorene cjeline, koji su izuzetni za pokusna istraživanja mikroregionalnoga razvoja.

Ciljevi:

1. Provesti istraživanja u okviru sljedećih podtema: a) transfer forme, funkcije i sadržaja; b) mobilnost umjetnika i umjetničkih radionica; c) odnos središta i periferije; d) mreže kolanja ideja, umjetnika, naručitelja i djela.
2. Objaviti najmanje 30 znanstvenih radova temeljem istraživanja provedenih u ovim područjima i prirediti nekoliko monografija.
3. Organizirati barem tri znanstvene konferencije na predloženu temu.
4. Dogovoriti suradnju sa srodnim istraživačkim projektima na drugim sveučilištima u Hrvatskoj i sa znanstvenim institutima.
5. Rezultate istraživanja implementirati u okviru diplomskoga i doktorskoga studija povijesti umjetnosti.

Aktivnosti:

1. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (kontinuirano: dva INTERREGA su u postupku evaluacije, treći je u pripremi; jedan ANR /francuski nacionalni/projekt je u pripremi; dva Horizonta 2020 su u pripremi; jedan ERC je u postupku evaluacije i jedan u pripremi, a očekuju se prijave za potpore SuZg-a i druge nacionalne i međunarodne natječaje).
2. Kontinuirano provođenje terenskih istraživanja.
3. Kontinuirano provođenje istraživanja u relevantnim europskim zemljama.
4. Kontinuirano provođenje arhivskih i bibliografskih istraživanja.
5. Kontinuirana priprema i organizacija nekoliko simpozija u okviru pojedinih segmenata teme.
6. Organiziranje serije predavanja inozemnih stručnjaka na Odsjeku za povijest umjetnosti (od prve do treće godine).
7. Organiziranje više studentskih istraživačkih radionica radi kontinuiranoga uključivanja studenata i doktoranada u istraživačke procese (od prve do četvrte godine).
8. Održavanje redovite terenske nastave u inozemstvu i na jadranskoj obali radi kontinuiranoga uključivanja studenata u istraživačke procese (od prve do pete godine).
9. Kontinuirana nabava komparativne literature.

2. UMJETNIČKA BAŠTINA HRVATSKE U SREDNJEMU I NOVOME VIJEKU – SREDNJOEUROPSKE I MEDITERANSKE PERSPEKTIVE

Prioritetna tema proizlazi iz znanstvenoistraživačkih projekata koji su u tijeku, a koje vode ili u njima surađuju djelatnici Odsjeka za povijest umjetnosti (istraživački projekti HRZZ-a i potpore Sveučilišta u Zagrebu). Istraživanje istaknutih građevnih cjelina te pojedinačnih građevina i njihove opreme, poput zagrebačke, dubrovačke ili osorske katedrale ili pak crkava i kolegija hrvatskih imigrantskih zajednica u Italiji, odnosno opusa pojedinih umjetnika i arhitekata i njihovo pozicioniranje u širem kontekstu kulturne povijesti kroz duža razdoblja i u različitim medijima, predstavljat će u sljedećih pet godina težište istraživanja većine članova Odsjeka za povijest umjetnosti. Nastavljajući se na dosadašnja povijesnoumjetnička istraživanja, ali i istraživanja povijesnih disciplina općenito, te polazeći od klasičnih povijesnoumjetničkih metoda, proučavat će se ponajprije istaknuti sakralni i javni spomenici kao i relevantne umjetničke ličnosti i fenomeni te slijedom toga kulturno-umjetničke, gospodarske i povijesno-političke veze s glavnim srednjoeuropskim i mediteranskim političkim, gospodarskim i kulturnim središtima – Bečom, Budimpeštom, Pragom, Münchenom, odnosno Venecijom, Rimom i Bolognom, ali i s drugim centrima zapadne Europe (Berlin, Pariz i dr.). Diseminacija projektnih rezultata obavljat će se objavom monografija, znanstvenih i stručnih radova u časopisima, poglavljima u knjigama, organiziranjem izložaba te izlaganjima na znanstvenim i stručnim skupovima, te prezentiranjem rezultata putem novih tehnologija (aplikacije za pametne telefone, virtualne izložbe).

Ciljevi:

1. Objaviti monografije i znanstvene radove o arhitektonskim ostvarenjima, pojedinačnim umjetnicima, umjetničkim djelima itd.
2. Objaviti najmanje 10 radova godišnje.
3. Održati pet izlaganja na znanstvenim skupovima godišnje.

Aktivnosti:

1. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (kontinuirano: jedan HRZZ projekt je u pripremi, jedan ERC je u pripremi, a očekuju se prijave za potpore SuZg-a i druge nacionalne i međunarodne natječaje).
2. Kontinuirano provođenje terenskog istraživanja.
3. Kontinuirano provođenje komparativnih istraživanja u relevantnim europskim zemljama.
4. Kontinuirano provođenje arhivskih i bibliografskih istraživanja.
5. Kontinuirano organiziranje više simpozija u okviru pojedinih segmenata teme.
6. Kontinuirano organiziranje serije predavanja inozemnih stručnjaka na Odsjeku za povijest umjetnosti (od prve do treće godine).
7. Kontinuirano organiziranje više studentskih istraživačkih radionica radi uključivanja studenata i doktoranada u istraživačke procese (od prve do četvrtre godine).
8. Kontinuirano održavanje redovite terenske nastave u inozemstvu i u Hrvatskoj radi uključivanja studenata u istraživačke procese (od prve do pete godine).
9. Kontinuirana nabava komparativne literature.

3. KULTURNA BAŠTINA HRVATSKE, IDENTITETI I USTANOVE U EUROPSKOME KONTEKSTU

Prioritetna tema proizlazi iz znanstvenoistraživačkih projekata koji su u tijeku, a koje vode ili u njima surađuju djelatnici Odsjeka za povijest umjetnosti (istraživački projekti HRZZ-a i potpore Sveučilišta u Zagrebu). Istraživanje baštine je složena sintagma, koja prikriva nekoliko istraživačkih razina: upoznavanje s umjetničkim djelima i njihovim kontekstima, ulogom naručitelja, političkim prilikama, društvenim očekivanjima, vjerskim ili ideološkim moralom, ali i s poviješću interpretiranja unutar dvije discipline (od prošlosti povijesnoumjetničke historiografije do osvješćivanja konzervatorsko-restauratorskog „pisanja povijesti“ spomenika na njegovoj epidermi, strukturi i mjestu u povijesnom ambijentu). Zbog brojnih diskontinuiteta u političkome i kulturnome životu Hrvatske u posljednja dva stoljeća, u kojima su se dvije discipline afirmirale kao javne ustanove s odjecima europskih dosega, koncept tradicije kao oslonca ili uporišta za kritičko promišljanje bio je teško dohvatljiv. Tema potiče istraživanje koncepta identiteta unutar svijeta umjetničkoga stvaralaštva. Pokušat će se osvijetliti nedovoljno razrađen odnos povijesnoumjetničke metodologije i ulogu čuvara baštine, političkih aktera i kolektiva u zapuštanju, otkrivanju, favoriziranju i preobrazbi pojedinačnih ili skupnih djela. Tomu poredbenom pristupu u proučavanju metodoloških pitanja treba pridružiti i onaj u geografskome okruženju, pa se tema zasniva na proučavanju povijesti ideja, podrijetla i utjecaja, odnosno konteksta pojedinim pojavama u kulturi očuvanja ili u preinakama na kulturnoj baštini naše zemlje unutar europskoga konteksta.

Ciljevi:

1. Provesti istraživanja u okviru sljedećih podtema: koncept identiteta u povijesnoumjetničkome i konzervatorskome radu, tradicija institucionalnoga rada u povijesti umjetnosti i konzerviranju, poimanje kulturne baštine u dugome trajanju i u sklopu značajnih političkih promjena.
2. Objaviti od 8 do 10 znanstvenih radova i pripremiti barem tri monografije.
3. Organizirati dva znanstvena skupa, od kojih barem jedan s međunarodnim sudjelovanjem.
4. Dogovoriti suradnju s arhivskim, akademskim, istraživačkim i konzervatorskim ustanovama u zemlji i inozemstvu s ciljem pribavljanja i razmjene podataka.
5. Implementirati rezultate unutar nastavnoga programa Odsjeka.

Aktivnosti:

1. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (kontinuirano: jedan ERC je u pripremi, a očekuju se prijave za potpore SuZg i druge nacionalne i međunarodne natječaje).
2. Provođenje terenskoga istraživanja.
3. Kontinuirano provođenje komparativnih istraživanja u relevantnim europskim zemljama.
4. Kontinuirano provođenje arhivskih i bibliografskih istraživanja.
5. Kontinuirano organiziranje više simpozija u okviru pojedinih segmenata teme.
6. Organiziranje serije predavanja inozemnih stručnjaka na Odsjeku za povijest umjetnosti (od prve do treće godine).
7. Organiziranje više studentskih istraživačkih radionica radi kontinuiranoga uključivanja studenata i doktoranada u istraživačke procese (od prve do četvrte godine).
8. Održavanje redovite terenske nastave u inozemstvu i u Hrvatskoj radi kontinuiranoga uključivanja studenata u istraživačke procese (od prve do pete godine).
9. Kontinuirana nabava komparativne literature.

4. TEORIJSKI DISKURSI KULTURNE PRODUKCIJE U KONTEKSTU KULTURNIH STUDIJA

Prioritetna tema proizlazi iz znanstvenoistraživačkih projekata koji su u tijeku, a koje vode ili u njima surađuju djelatnici Odsjeka za povijest umjetnosti (potpore Sveučilišta u Zagrebu, MSHB, ANR). Suvremeni teorijski modeli u istraživanju kulturnih identiteta zasnivaju se na dosegima znanstvenih spoznaja ostvarenih u dosadašnjim znanstvenim projektima i studijskim programima Odsjeka za povijest umjetnosti. Primjena interdisciplinarnih pristupa otvara mogućnost povezivanja na razini srodnih znanstvenih polja, odnosno suradnje s drugim Odsjecima i suradnje s neakademsom zajednicom, što ih čini znanstveno i društveno relevantnima. Zbog toga se primjenom teorijskih diskursa suvremene znanosti o umjetnosti u rasponu od vizualne kulture do kulturalnih studija nastoji kroz konkretne teme istraživanja interdisciplinarno pristupiti razumijevanju vizualnosti kao specifičnih historijskih i kulturnih procesa. S težištem na kulturnim identitetima u kontekstu moderne i modernizma, teme će biti usmjerene na specifične aspekte kao što su društvena uloga kulturne produkcije, javni prostor, kritički diskurs, oblici medijalizacije, strategije i taktike, institucionalizirani i alternativni oblici kulturnih praksi. Posebna pažnja posvetit će se ulogama kulturne produkcije u procesu transformacije društva i njihovom istraživanju u kontekstu kulturnih studija u europskome kontekstu.

Ciljevi:

1. Dovršiti započeta istraživanja manjega programskog obima.
2. Objaviti rezultate istraživanja u periodičkim publikacijama, uredničkim i autorskim knjigama: ukupno 20 radova.
3. Organizirati znanstvenu konferenciju.
4. Uspostaviti suradnju s neakademsom zajednicom kroz programe diseminacije i implementacije odnosno praktične primjene društveno korisnoga znanja.
5. Implementirati rezultate unutar nastavnoga programa Odsjeka.

Aktivnosti:

1. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (kontinuirano: očekuju se prijave za Obzor 2020 i potpore SuZg-a i druge nacionalne i međunarodne natječajne).
2. Kontinuirano provođenje terenskih istraživanja.
3. Provođenje komparativnih istraživanja u relevantnim europskim zemljama.
4. Kontinuirano provođenje arhivskih i bibliografska istraživanja.
5. Kontinuirano organiziranje više simpozija u okviru pojedinih segmenata teme.
6. Organiziranje serije predavanja inozemnih stručnjaka na Odsjeku za povijest umjetnosti (od prve do treće godine).
7. Kontinuirana nabava komparativne literature.

5. ISTRAŽIVANJE MOGUĆNOSTI IMPLEMENTACIJE SUVREMENIH OBRAZOVNIH STRATEGIJA NA UČENJE I POUČAVANJE POVIJESTI UMJETNOSTI NA SREDNJOŠKOLSKOJ I VISOKOŠKOLSKOJ OBRAZOVNOJ RAZINI U HRVATSKOJ

Posljednjih dvadesetak godina hrvatski obrazovni sustav prošao je kroz niz reformnih promjena na svim odgojno-obrazovnim razinama, a proces njegova osuvremenjivanja je i dalje u tijeku. Cilj ovoga istraživanja je što sveobuhvatnije sagledati mogućnosti implementacije zahtjeva i smjernica suvremenoga obrazovanja na srednjoškolskoj i visokoškolskoj razini uče-

nja i poučavanja povijesti umjetnosti. Na srednjoškolskoj razini istraživale bi se mogućnosti primjene suvremenih/alternativnih metoda učenja i poučavanja (projektna, iskustvena, eksperimentalna, istraživačka nastava i sl.), novih nastavnih sadržaja i međupredmetnih korelacija, mogućnosti razvoja temeljnih i specifičnih kompetencija (kritičko, analitičko, vizualno i kreativno mišljenje, vizualna pismenost, kulturni identitet i izražavanje, inovativnost i poduzetnost), međuinstitucionalnoga povezivanja te primjene suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija u nastavi predmeta Likovna umjetnost i srodnih nastavnih predmeta iz područja povijesti umjetnosti. Na visokoškolskoj razini istraživali bi se utjecaji kontinuiranoga razvoja informacijsko-komunikacijskih tehnologija na unapređenje studija povijesti umjetnosti i potrebu njegove stalne prilagodbe novomu medijskom okruženju, u istraživačkome i nastavnome pogledu. Iako su u aktualnim obrazovnim diskursima navedene teme često naglašene kao neizostavni segmenti suvremenoga obrazovanja, u hrvatskome društvu one još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri istražene, posebno u kontekstu područja povijesti umjetnosti. Stoga bi Odsjek za povijest umjetnosti bavljenjem predloženom istraživačkom temom uvelike nadoknadio njezinu dosadašnju nedostatnu istraženost, ujedno povećavajući relevantnost svoga studijskog programa. Istraživanjem bi se također doprinijelo pozicioniranju povijesti umjetnosti kao struke u domaćemu znanstvenom i odgojno-obrazovnom sustavu, no i njezinoj prepoznatljivosti i popularizaciji u širem društvenom kontekstu.

Ciljevi:

1. Provesti najmanje tri istraživanja o mogućnostima implementacije suvremenih obrazovnih strategija, smjernica i zahtjeva na učenje i poučavanje povijesti umjetnosti na srednjoškolskoj i visokoškolskoj obrazovnoj razini u Hrvatskoj.
2. Objaviti najmanje pet znanstvenih radova temeljem istraživanja provedenih u ovome području.
3. Organizirati jednu znanstvenu konferenciju koja će se baviti pitanjima i temama iz ovoga područja.
4. Organizirati okrugle stolove i radionice namijenjene studentima, nastavnicima predmeta Likovna umjetnost te predavačima Odsjeka za povijest umjetnosti.
5. Objaviti sveučilišni udžbenik iz područja metodike nastave povijesti umjetnosti.

Aktivnosti:

1. Prijava projekata na natječaje za financiranje istraživanja (prve tri godine).
2. Provođenje istraživanja na temu mogućnosti primjene suvremenih nastavnih metoda i sadržaja te razvoja kompetencija u nastavi srednjoškolskoga predmeta Likovna umjetnost i srodnih nastavnih predmeta iz područja povijesti umjetnosti (prva i druga godina).
3. Provođenje istraživanja na temu mogućnosti međuinstitucionalnoga povezivanja obrazovnih i kulturnih institucija za potrebe nastave srednjoškolskoga predmeta Likovna umjetnost (treća godina).
4. Provođenje istraživanja na temu utjecaja informacijsko-komunikacijskih tehnologija na učenje i poučavanje povijesti umjetnosti na srednjoškolskoj i visokoškolskoj razini (četvrta godina).
5. Implementacija navedenih istraživačkih tema u obavezne i izborne kolegije nastavničkoga smjera Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu (kontinuirano).
6. Organiziranje radionica na kojima će se obrađivati pitanja i teme iz opisanoga istraživačkoga područja (kontinuirano).

7. Održavanje gostujućih predavanja istraživača koji se bave mogućnostima implementacije suvremenih obrazovnih strategija, smjernica i zahtjeva na učenje i poučavanje povijesti umjetnosti na srednjoškolskoj i visokoškolskoj obrazovnoj razini u Hrvatskoj (kontinuirano).
8. Rad na sveučilišnome udžbeniku iz područja metodike nastave povijesti umjetnosti.
9. Priprema i organizacija znanstvene konferencije (peta godina).
10. Nabava relevantne literature (kontinuirano).

POLJE ARHEOLOGIJA (6.07)

1. INTERDISCIPLINARNA ISTRAŽIVANJA PRAPOVIJESNIH ZAJEDNICA, NJIHOVE DRUŠTVENE STRUKTURE I OKOLIŠA NA PODRUČJU HRVATSKE

Tema će se obrađivati u sljedećim cjelinama:

Dinamika identiteta protopovijesnih zajednica na području središnje i jugoistočne Europe

Ova tema obuhvaća proučavanje protopovijesnih zajednica na području Hrvatske, ali i okolnih područja u razdoblju posljednjeg tisućljeća prije Krista. To je vrijeme kada se prostor Europe nekoliko puta temeljito mijenja kako u smislu materijalne kulture tako i u smislu identiteta. Tema se bazira na forenzičkome i interdisciplinarnome pristupu proučavanju pojedinih zajednica u njihovu prostornome, okolišnome i kulturnome kontekstu. Kroz arheološku metodologiju proučavat će se, između ostaloga, pitanja relevantna drugim znanstvenim disciplinama i suvremenomu društvu: povezanost promjena u okolišu i razvoja pojedinih zajednica; nastanak i nestanak individualnih i grupnih identiteta i procesi globalizacije koji se u ovome razdoblju po prvi put javljaju u Europi; uzroci i posljedice te dinamika kulturnih promjena: mobilnost i kulturni transfer.

Nastanak, kronologija i tranzicija neolitičkih zajednica kontinentalnoga dijela istočne Hrvatske

Neolitik kao vremensko razdoblje globalno predstavlja kritičnu točku ljudskog razvoja, kada su ljudske zajednice prvi put prestale biti samo jedan od sastavnih dijelova živoga svijeta u okolišu, već je izum proizvodnje hrane prvi put ljude stavio u priliku da usvajanjem novih znanja i tehnologija interveniraju u prirodu. Takvim djelomičnim modificiranjem linearnih prirodnih procesa (morfološke promjene u pripitomljenih životinja, umjetni odabir žitarica pri sjetvi itd.) došlo je do izrazitih promjena u životu tadašnjih zajednica (demografska ekspanzija, razvoj komunikacija i trgovačkih putova, prvi proizvodni viškovi, klasifikacija društva itd.) čime se udarilo prve temelje civiliziranomu društvu koje počinje živjeti u sedantarnim skupinama. Hrvatska kao prostor na susretu mediteranskoga i srednjoeuropskoga svijeta a) iznimno je bogata nalazima iz tog razdoblja i b) daje jedinstven uvid u tranzicije i modifikaciju društva iznimno visokom dinamikom promjena okolnosti življenja, kako iz perspektive protoka vremena tako i iz perspektive raznolikosti reljefa i okoliša koji Hrvatska baštini.

Razvoj paleolitičkih i mezolitičkih zajednica na prostoru Jadrana, srednje i jugoistočne Europe – kulturne i biološke promjene u kontekstu paleogeografskih i paleoklimatskih promjena

Ovom temom obuhvaćeno je istraživanje najstarijih prapovijesnih zajednica (paleolitičkih i mezolitičkih) Hrvatske u mediteranskome, srednjoeuropskome i jugoistočnoeuropskome kontekstu. Tema obuhvaća vremenski raspon od najranije pojave neandertalaca na području Hrvatske do posljednjih lovaca skupljača koji nestaju s početcima širenja sjedilačkoga načina života i poljodjelske ekonomije. Široki vremenski okvir omogućava praćenje dijakronijskih kulturnih promjena i prilagodbe u kontekstu različitih paleoekoloških uvjeta.

Društveno značenje gospodarenja kamenim sirovinama u prapovijesti

Ciljevi:

1. Istražiti dinamiku identiteta protopovijesnih zajednica na području središnje i jugoistočne Europe.
2. Istražiti nastanak, kronologija i tranzicija neolitičkih zajednica kontinentalnoga dijela istočne Hrvatske.
3. Analizirati razvoj paleolitičkih i mezolitičkih zajednica na prostoru Jadrana, srednje i jugoistočne Europe – kulturne i biološke promjene u kontekstu paleogeografskih i paleoklimatskih promjena.
4. Analizirati društveno značenje gospodarenja kamenim sirovinama u prapovijesti.

Aktivnosti:

1. Provođenje terenskih istraživanja na tri nalazišta (Kaptol, Kagovac i Bangradac) tijekom pet godina sa studentima arheologije.
2. Provođenje pokusnih istraživanja na dva nalazišta iz navedenoga razdoblja tijekom dvije godine.
3. Lidarsko snimanje i interpretacija 20 kvadratnih kilometara Požeške kotline.
4. Nastavak rada na istraživanju lokaliteta Bapska-Gradac (MKRH) u suradnji s Njemačkim arheološkim institutom u Frankfurtu, Freie Univerzitetom iz Berlina i početak suradnje sa sveučilištem Penn State (SAD).
5. Nuklearno istraživanje i publikacija rezultata na projektu determiniranja izvorišta nalaza opsidijana otkrivenih na tlu Hrvatske.
6. Provođenje terenskih istraživanja na lokalitetu Bapska-Gradac u sklopu kojih se održava terenska nastava sa studentima Odsjeka
7. Nastavak nedestruktivnih istraživanja na paleookolištu Bapske (geosonde za testiranje ostataka fosfata u antropogenim slojevima, definiranje urbane organizacije magnetometarnim istraživanjima) s njemačkim partnerom (Njemački arheološki institut, Rimsko-germanska komisija, Frankfurt).
8. Formiranje Litoteke koju će činiti brojni geološki i arheološki uzorci, kao i mikroskopski preparati koji su danas dio privatne zbirke Zlatka Perhoča.
9. Detaljna analiza arheološke građe prikupljene u ranijim istraživanjima i publiciranje u relevantnim međunarodnim časopisima.
10. Probna iskopavanja na nekoliko nalazišta koja dosada nisu bila istraživana.
11. Organizirati kontinuirano znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije (minimalno 6).

12. Sudjelovati kontinuirano na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima (minimalno 20).
13. Objavljivati kontinuirano zbornike radova i monografije (minimalno 5).
14. Objavljivati kontinuirano radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
15. Pokretati kontinuirano domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
16. Organizirati kontinuirano gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača (minimalno 15).
17. Mentorirati kontinuirano doktorske radove u području.
18. Nabavljati kontinuirano relevantnu literaturu i opremu.

2. MATERIJALNA I DUHOVNA KULTURA ISTOČNOGA SREDOZEMLJA U BRONČANOME DOBU, GRKA U DOMOVINI I SREDOZEMLJU I RIMLJANA U RIMU I ITALIJI

Tema će se obrađivati u sljedećim cjelinama:

Između istoka i zapada – dolina rijeke Cetine kao komunikacijska poveznica tijekom prapovijesti i antike (HRZZ IP-06-2016)

Srž projekta sastoji se od arheološkoga rekognosciranja (terenskoga pregleda) doline rijeke Cetine. U rano brončano doba ondje se razvila cetinska kultura čiji se materijal ili srodne odlike mogu naći po cijelome jadranskom bazenu pa čak na Malti ili u Grčkoj. Na temelju toga s pravom se može reći da je cetinska kultura predstavljala najznačajniju epohu prapovijesnoga života u dolini; ona pokazuje da su njezini nosioci bili sposobni ostvariti kontakte s veoma udaljenim krajevima. Rijeka Cetina, koja je u nekim svojim dijelovima plovna, pri tim je putovanjima vjerojatno služila kao važna prometnica. Usprkos postojanju tako profitabilne komunikacije koja je dolinu povezivala s Jadranom i vibrantnim Sredozemljem, razdoblja prije i nakon cetinske kulture nisu bila podjednako napredna. Jedan od ciljeva projekta jest ustanoviti koji su faktori utjecali na te varijacije kroz vrijeme. Također se namjeravaju utvrditi stupnjevi važnosti doline kao mjesta obitavališta i komunikacijskih putova kroz prapovijesna i povijesna razdoblja. Ti bi se ciljevi ostvarili metodom rekognosciranja ciljano odabranih dijelova cetinske doline. Očekuje se da će otkriveni materijal ukazati na intenzitet naseljavanja doline u pojedinim razdobljima, ali i na intenzitet kontakata s ostalim, pogotovo udaljenijim područjima, pa će nam tako i odgovoriti na pitanja do koje je mjere u određenoj razdoblju dolina bila izolirana ili pak otvorena vanjskomu svijetu. Usporedba s kasnijim epohama i događajima (npr. otomanska prisutnost u dolini, Drugi svjetski rat ili Domovinski rat) mogu ukazati na prednosti koje pruža život u tako plodnome okružju, ali isto tako i na nedostatke uvjetovane činjenicom da je cetinska dolina važna poveznica unutrašnjosti Balkanskoga poluotoka i Jadranskoga mora, pa je tako bila metom brojnih sila i poprištem čestih sukoba i ratova. Činjenica da je rimska legija nekoć bila stacionirana upravo u ovoj dolini (rimski vojni logor kod Trilja) govori nam da su slični problemi i sukobi život u dolini ugrožavali i u davnijoj prošlosti. Podatci prikupljeni predloženim rekognosciranjem zasigurno će pružiti bogatstvo novih arheoloških i povijesnih svjedočanstava, ali će, nadamo se, pobuditi i svijest lokalnih zajednica, a ne samo znanstvenih, o impresivno bogatoj ostavštini jedne od najvažnijih hrvatskih geografskih cjelina.

Fotogrametrija epigrafskih spomenika (potpora Sveučilišta)

Ideja je da se uz pomoć najnovije kompjutorske tehnologije i 3D tehnike snime oštećeni epigrafski spomenici i omogući čitanje dijelova koji su do sada izgledali kao potpuno nečitljivi. To je dugotrajno nastojanje te u godinama koje dolaze treba pregledati gomilu epigrafske građe u Hrvatskoj.

Drugi životi antičkih natpisa: epigrafski spoliji na području srednje Dalmacije (HRZZ IP-2020-04-3537)

Epigrafski su spomenici prvorazredni antički izvor te su u znanosti cijenjeni radi konkretnosti podataka koje pružaju. Barem polovinu informacija na kojima danas gradimo sliku o stanovništvu i funkcioniranju Rimskoga Carstva znamo preko epigrafskih spomenika. Mnogi natpisi daju tek nekoliko osnovnih podataka, no ima i natpisa koji obiluju važnim podacima i koji predstavljaju temelje proučavanja određenih tema na nekim prostorima.

Kontinuitet života u Dalmaciji, njegova neodvojivost od antičkog naslijeđa, ali i povijesne okolnosti, uvjetovali su da se stanovništvo ovih krajeva prema antičkim spomenicima odnosilo na najrazličitije načine. Jedan od najbolje dokumentiranih načina odnosa prema epigrafskim spomenicima je njihova sekundarna uporaba, odnosno spolijacija. Praksa ponovnog iskorištavanja nekog epigrafskog spomenika poznata je već od antike, a moglo se raditi o iskorištavanju u istu svrhu (npr. sarkofag) ili, češće, kao građevinski materijal.

Cilj projekta je evidentirati sve epigrafske spolije u Dalmaciji na prostoru od rijeke Krke do Neretve, a što obuhvaća ne samo snimanje i opisivanje natpisa koji su i dalje vidljivi već i onih koji su bili pronađeni kao spoliji, a danas se nalaze u muzejima, zbirkama ili drugim izložbenim prostorima. Od prikupljenih će se podataka napraviti znanstvena studija i više članaka. Tijekom trajanja projekta planirane su i četiri kampanje istraživanja salonitanskih bedema s ciljem pronalaska i evidencije te moguća prezentacije epigrafskih spolija.

Ciljevi:

1. Istraživanje doline rijeke Cetine kao komunikacijske poveznice tijekom prapovijesti i antike.
2. Fotogrametrija epigrafskih spomenika.
3. Dokumentirati sve epigrafske spolije na području srednje Dalmacije.

Aktivnosti:

1. Istraživačka suradnja s domaćim i inozemnim institucijama (sveučilištima, javnim i privatnim organizacijama) na istraživanjima vezanim uz temu.
2. Objava ostave rimskoga carskog novca iz Trijebnja.
3. Objava ostave rimskoga carskog novca iz Bjelovara.
4. Organiziranje međunarodne epigrafske radionice.
5. Digitalizacija podataka u obradi keramičkoga materijala.
6. Popularizacija arheologije u školama.
7. Organizirati kontinuirano znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije.
8. Sudjelovati kontinuirano na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima.
9. Objavljivati kontinuirano zbornike radova i monografije.

10. Objavljivati kontinuirano radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
11. Pokretati kontinuirano domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
12. Organizirati kontinuirano gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača.
13. Nabavljati kontinuirano relevantnu literaturu i opremu.

3. ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA MATERIJALNE I DUHOVNE KULTURE TE DRUŠTVENIH PROCESA U RIMSKO DOBA NA PODRUČJU HRVATSKE U KONTEKSTU MEDITERANA I DUNAVA

Katedra za antičku provincijalnu i ranokršćansku arheologiju u sklopu Arheološkoga laboratorija (<http://wp.ffzg.unizg.hr/azoz/a/arheoloski-laboratorij/>) provodi istraživanja koja proučavaju interakciju geografskih specifičnosti, povijesnih zbivanja i materijalne ostavštine na prostoru koji danas zauzima Hrvatska. Tijekom dosadašnjih istraživanja potvrđeno je da je geografski položaj važan faktor koji je utjecao na povijesna zbivanja od dolaska Grka i Rimljana do završetka antike. Istraživanja se provode tako da se u analizu historijskih podataka koji se tiču teritorija na kojima je danas Hrvatska uključuje arheološki podaci s varijablom geografskoga položaja. Ciljevi istraživanja su ispitivanje, definiranje te provjera nove varijable i njezino apliciranje na dosadašnje arheološke spoznaje o mobilnosti ljudi i roba i kulturnih i duhovnih promjena u vrijeme Rimskoga Carstva. Ispunjavanjem tih ciljeva unapređuje se naše razumijevanje o naravi romanizacije, o specifičnim procesima romaniziranja i romanizacije toga području i o specifičnim transformacijama na tom području u vrijeme kasne antike.

Ova tema će se obrađivati u sljedećim cjelinama:

Između Dunava i Mediterana. Uloga rimske vojske u mobilnosti ljudi i roba na tlu Hrvatske u antici

U sljedećemu petogodišnjem razdoblju u okviru ove istraživačke cjeline nastaviti će se interdisciplinarna arheološka istraživanja rimskoga legijskog logora Tilurija te rimskih vojnih položaja na delmatskom i dunavskom limesu. Za što uspješniju provedbu zadanih ciljeva istraživanja uspostavljen je učinkoviti metodološki postupak koji je doveo do vidljivih rezultata i relevantnih znanstvenih ishoda u proučavanju rimske materijalne i duhovne kulture na području Hrvatske. Metodološki pristup koji je uspostavljen u svrhu uspješne provedbe istraživanja utemeljen je kako na implementaciji suvremenih arheoloških metoda tako i na prethodnim iskustvima provedenih arheoloških istraživanja. Pri tome će se koristiti sljedeće multidisciplinarnе istraživačke metode: proučavanje antičkih literarnih izvora; rimskih epigrafskih spomenika i analiza arheoloških nalaza; analiza zračnih i satelitskih fotografija, karata i skeniranja LiDAR-om za identifikaciju mogućih rimskih građevinskih struktura; sustavni pregled terena na odabranim područjima; geofizička istraživanja odabranih područja; arheološka iskopavanja odabranih područja; analiza rezultata arheoloških iskopavanja, pokretnih i nepokretnih nalaza; interdisciplinarna analiza osteoloških ostataka i sirovina; analiza i interpretacija svih podataka.

Materijalna baština kulture kasne antike i ranoga kršćanstva na prostoru Hrvatske

U sljedećemu petogodišnjem razdoblju u okviru ove istraživačke cjeline nastaviti će se interdisciplinarna arheološka istraživanja Tilurija i kasnoantičkoga nalazišta Velić kod Trilja. Za uspješniju provedbu istraživanja uspostavljen je metodološki postupak koji vodi

do vidljivih rezultata i relevantnih znanstvenih ishoda u proučavanju kasne antike i ranoga kršćanstva. Metodološki pristup koji je uspostavljen u svrhu uspješne provedbe istraživanja utemeljen je kako na implementaciji suvremenih arheoloških metoda tako i na prethodnim iskustvima provedenih arheoloških istraživanja. Pri tome će se koristiti sljedeće multidisciplinarnе istraživačke metode: proučavanje antičkih literarnih i epigrafskih izvora te arheoloških nalaza; analiza zračnih i satelitskih fotografija, karata i mapiranja za identifikaciju mogućih građevinskih struktura; arheološka iskopavanja odabranih područja; analiza rezultata arheoloških iskopavanja, pokretnih i nepokretnih nalaza; interdisciplinarna analiza osteoloških ostataka i sirovina; analiza i interpretacija svih podataka.

Ciljevi:

1. Nastavak arheoloških istraživanja rimskoga legijskog logora Tilurija te rimskih vojnih položaja na delmatskom i dunavskom limesu.
2. Nastavak arheoloških istraživanja kasnoantičkoga nalazišta Velić kod Trilja.
3. Proučavanje antičkih literarnih izvora i analiza postojećih arheoloških nalaza iz muzeja i zbirki (rimskih epigrafskih spomenika, numizmatike, metala, stakla, keramike, kosti i gliptičkoga materijala); analiza zračnih i satelitskih fotografija, karata i skeniranja LiDAR-om za identifikaciju mogućih rimskih građevinskih struktura; sustavni pregled terena na odabranim područjima; geofizička istraživanja odabranih područja; arheološka iskopavanja odabranih područja.
4. Analiza rezultata arheoloških iskopavanja, pokretnih i nepokretnih nalaza.

Aktivnosti:

1. Provođenje arheoloških istraživačkih aktivnosti na dva nalazišta: Tilurij i Velić.
2. Proučavanje antičkih literarnih izvora i analiza arheoloških nalaza iz muzeja i zbirki kao i analiza pokretnih i nepokretnih nalaza iz provedenih arheoloških iskopavanja: arhitekture, epigrafskih spomenika, numizmatike, metala, stakla, keramike, kosti, gliptičkoga materijala.
3. Interdisciplinarna suradnja s drugim istraživačkim institucijama u zemlji i inozemstvu.
4. Objavlivanje znanstvenih rezultata.
5. Predavanja na međunarodnim i domaćim konferencijama, suradnja s drugim istraživačkim institucijama u zemlji i inozemstvu, usavršavanje i osiguravanje stjecanja znanstvenoistraživačkih kompetencija.
6. Zapošljavanje i razvitak karijera mladih istraživača, nabava nove istraživačke opreme i literature, gostujuća predavanja inozemnih stručnjaka, suradnja s lokalnim sredinama na osvješćivanju znanja o vlastitoj kulturnoj baštini, aktivnosti oko gospodarske iskoristivosti istraženih i konzerviranih arheoloških lokaliteta, diseminacija dobivenih rezultata za stručnu i širu javnost.

4. PROCESI U SREDNJEM VIJEKU KROZ ISTRAŽIVANJA NASELJA, CRKVENE ARHITEKTURE I GROBALJA

Tema će se obrađivati u sljedećim cjelinama:

Lobor - ranosrednjovjekovno središte moći

U sljedećemu petogodišnjem razdoblju znanstvena istraživanja u okviru srednjovjekovne nacionalne arheologije obuhvatit će nekoliko područja rada. Prioritetni cilj je istraživanje vidljive arheološke kulture (utvrde, zgrade, crkve) u specifičnom središtu moći, kao što je Lobor u Panoniji, koji korespondira s onim što donose istraživanja te analiza pripadajućih grobnih cjelina. Interdisciplinarnim istraživačkim metodama na grobnim cjelinama, raspoređenim od 500. do 1850. godine, ispitat će se mogućnosti arheološke i povijesne interpretacije. Predviđenim istraživanjima na odabranoj mikrolokaciji (Lobor), namjera je pridonijeti boljem razumijevanju ne samo načina pokopa u Karpatskoj kotlini, time i u srednjoj Europi, u vidu poboljšanja kronologije i metodologije istraživanja groblja, utvrda, sakralne, profane i obrambene arhitekture te njihova odnosa prema miljeu u kojem su nastali, već također ispitati krajnje mogućnosti arheoloških i povijesnih izvora za europsku povijest srednjega vijeka. Istraživanjima će se nastojati doprinijeti rekonstrukciji svakodnevnih kulturnih navika i značajki antičke, srednjovjekovne i novovjekovne populacije. Cilj istraživanja usmjeren je na proučavanje povijesnoga, kulturološkoga i biološkoga totaliteta ljudske populacije na određenome prostoru na određenome i jedinstvenome uzorku. Namjera je dobiti cjelovitu sliku svakodnevnih kulturnih navika i obilježja ljudi te odrediti njihove životne i radne uvjete i to od kasne antike do suvremenoga doba.

Crkvena arhitektura i skulptura u Dalmaciji od kasne antike do razvijenoga srednjeg vijeka

Jedna od središnjih tema srednjovjekovne arheologije u Hrvatskoj i Europi posvećena je istraživanjima sakralne arhitekture, u najvećoj mjeri kršćanskim crkvama, manjim kulturnim građevinama, kao i složenijim sakralnim kompleksima koji pored crkava, kao mjesta održavanja liturgije, imaju i druge sadržaje, odnosno posebno oblikovane prostore. Takvi, s obzirom na veličinu i prisutnost različitih zdanja, vrlo raznoliki arheološki lokaliteti, razlikuju se i s obzirom na smještaj i funkciju unutar određenih naselja ili izvan njih. Te razlike definiraju se istraživanjima širega arheološkog konteksta kako bi, osim poznavanja pojedinih građevina, arheološka istraživanja davala odgovore o zajednicama koje su podizale i opremale određene građevine i sakralne komplekse, i o njihovom odnosu s drugim sredinama (zajednicama) u definiranim (na temelju datacije lokaliteta) povijesnim razdobljima. Unutar prioritetne istraživačke teme bit će, ovisno o konkretnoj situaciji na lokalitetima koji će se istraživati u sljedećemu istraživačkom razdoblju, obuhvaćena i istraživanja groblja i naselja, te različiti tipovi popratnih nalaza (kameni spomenici, natpisi, keramika, staklo...). Unutar definirane teme nastavit će se započeta arheološka istraživanja trikonhalne crkve u Bilicama kod Šibenika (lokalitet Dedića punta), a planiraju se i nova istraživanja.

Ciljevi:

1. Istraživanje vidljive arheološke kulture (utvrde, zgrade, crkve) u specifičnome središtu moći, kao što je Lobor u Panoniji.
2. Istraživanje crkvene arhitekture i skulpture u Dalmaciji od kasne antike do razvijenoga srednjeg vijeka.

Aktivnosti:

1. Provođenje arheoloških istraživanja u Bilicama kod Šibenika, u opsegu koji će omogućavati dodijeljena sredstva na projektima (vezano uz drugi cilj).
2. Početak arheoloških istraživanja na barem jednom novom lokalitetu, kojima će se proširiti rezultati dosadašnjih istraživanja (vezano uz drugi cilj).

3. Suradnja s Umjetničkom akademijom u Splitu i Geološkim fakultetom u Zagrebu - petrografske analize i analize korištenih boja (vezano uz drugi cilj).
4. Organizirati kontinuirano znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije (minimalno 2).
5. Sudjelovati kontinuirano na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima (minimalno 12).
6. Objavljivati kontinuirano zbornike radova i monografije.
7. Objavljivati kontinuirano radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima.
8. Pokretati kontinuirano domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
9. Organizirati kontinuirano gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača.
10. Nabavljati kontinuirano relevantnu literaturu i opremu.

5. ISTRAŽIVANJE PODRUČJA VUČEDOLA

Najdugovječniji projekt na Odsjeku jest projekt istraživanja najjačega prapovijesnog zaštitnoga znaka Hrvatske – Vučedola. Istraživanje je započelo kao pokusno iskopavanje davne 1897. nakon čega je Vučedol kao lokalitet iznimne važnosti ušao u svjetsku literaturu. Novija istraživanja vođena su pod vodstvom prof. Aleksandra Durmana i traju od sredine 1980-ih do danas (uz prekid koji je trajao za vrijeme okupacije toga dijela Hrvatske tijekom Domovinskoga rata). Na Vučedolu je uz sustavno arheološko istraživanje i proces širenja Muzeja vučedolske kulture, stoga će nastavak arheoloških radova biti financiran iz više smjerala na državnoj razini (Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Grad Vukovar, Ministarstvo turizma itd.). Ovaj projekt svakako je najveći i najzahtjevniji od svih prapovijesnih projekata, stoga ga navodimo kao strateški. U sljedećoj fazi u projekt će se uključiti još barem jedno sveučilište iz međunarodnoga okruženja, a primarni je plan suradnju formirati kao dugogodišnju partnersku suradnju iz koje će izlaziti veliki broj diplomski i doktorskih radova branjenih na Filozofskome fakultetu i partnerskoj instituciji.

Ciljevi:

1. Istraživanja najjačega prapovijesnog zaštitnog znaka Hrvatske – lokaliteta Vučedol i vučedolske kulture.

Aktivnosti:

1. Nastavak sustavnih arheoloških istraživanja na lokalitetu uz terensku nastavu studenata preddiplomskog i diplomskog studija arheologije.
2. Istraživanje zaštitnoga karaktera na nekoliko lokacija u sklopu izgradnje budućega arheološkog parka sa studentima arheologije.
3. Nastavak suradnje s Muzejom vučedolske kulture i Gradskim muzejom Vukovar.
4. Provođenje pokusnih istraživanja na nekoliko neistraženih lokacija unutar arheološkoga parka Vučedol.
5. Provođenje nedestruktivnih metoda na arheološkom lokalitetu – georadar, magnetometar (Građevinski fakultet Osijek).
6. Terenski pregled i arheološko rekognosciranje mikroregije u sklopu studentskih projekata i projekata Muzeja vučedolske kulture.
7. Popularizacija arheologije projektima, radionicama i predavanjima.
8. Istraživanje prapovijesnoga višeslojnog lokaliteta Prisunjača kraj Vinkovaca.

9. Organizirati kontinuirano znanstvene i stručne radionice, domaće i međunarodne simpozije (minimalno 3).
10. Sudjelovati kontinuirano na domaćim i stranim kongresima, radionicama, festivalima i okruglim stolovima (minimalno 15).
11. Objavljivati kontinuirano zbornike radova i monografije (minimalno 4).
12. Objavljivati kontinuirano radove u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (minimalno 2).
13. Pokretati kontinuirano domaće i međunarodne istraživačke i uspostavne projekte.
14. Organizirati kontinuirano gostujuća predavanja stranih istraživača te odlazna gostovanja naših istraživača.
15. Nabavljati kontinuirano relevantnu literaturu i opremu.
16. Međunarodna suradnja s Univerzom na Primorskem, Fakulteta za humanistične studije u Kopru, Slovenija – međunarodna arheološka škola koja će se odvijati na lokalitetu Vučedol.
17. Organizirati radionice eksperimentalne arheologije na lokalitetu Vučedol u sklopu studentskih projekata i međunarodne arheološke škole.
18. Sudjelovati na projektu Stručna praksa, Centar za razvoj karijera na Filozofskom fakultetu.
19. Nastaviti obradu i analizu arheoloških nalaza u suradnji s Uredom za forenzične znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
20. Stvoriti novu platformu koje će spojiti istraživačke interese znanstvenika iz različitih grana znanosti. Naglasak na interdisciplinarnom istraživanju iz arheološke znanosti (arheometrije) kao područja studija širokog interesa (poput, zooarheologije, bioarheologije, paleobotanike te fizikalno-kemijskih analiza arheoloških nalaza).

6. KRAJOLICI U PROŠLOSTI - MULTIDISCIPLINARNE ANALIZE PROSTORA I POKRETNE GRAĐE

Razvojem novih arheoloških teorijskih pristupa proširila se i spoznaja o arheološkim lokalitetima i njihovom pozicioniranju unutar šireg prostornog obrasca. Svaka veća intervencija čovjeka ili zajednica u prošlosti u krajolik ostavlja nam tragove uz pomoć kojih možemo interpretirati na koji način je određen prostor korišten u prošlosti i kako se mijenjao. Naseobinski kompleksi prapovijesnih zajednica su idealan primjer velike intervencije u prostoru čije istraživanje zahtijeva širi, interdisciplinarni pristup i multidisciplinarnе analize. Moderne metode daljinskih istraživanja poput interpretacije LiDAR podataka i geofizičkih mjerenja omogućavaju nam obrađivanje puno većih površina nego što bi to bilo moguće s provođenjem isključivo klasičnih arheoloških iskopavanja. Informacije o prostoru, prikupljene nedestruktivnim metodama, pružaju nam mogućnost postavljanja novih istraživačkih pitanja koje se primjenom metodoloških tehnika mogu provjeriti klasičnim arheološkim iskopavanjima, terenskim pregledom na većim površinama te obradom i analizom pokretnog i nepokretnog materijala. O načinu na koji prikupljamo informacije ovisi i kvaliteta arheološke interpretacije, a suvremene analitičke tehnike i računalna obrada podataka danas nam otvaraju mogućnost postavljanja sve većeg broja pitanja o svim segmentima ljudskog života u prošlosti. Na osnovu podataka dobivenih obradom i analizom materijala i sedimenata (geološke i kemijske analize), analizom drevne DNA, datacijskim metodama (14C) u sljedećem petogodišnjem razdoblju istraživački fokus bit će usmjeren na interpretaciju prostornih obilježja koje su ključne za razumijevanje i shvaćanje razvoja i promjena koje su se događale u krajoliku u prošlosti.

Ciljevi:

1. Računalne simulacije sinkronijskih i dijakronijskih promjena u naseljavanju i okolišu na temelju arheoloških iskopavanja.
2. Multidisciplinarnim analizama arheološkog materijala i sedimenata rekonstruirati tragove čovjekovog djelovanja u krajoliku i način iskorištavanja resursa.
3. Nedestruktivnim metodama istraživanja na odabranim područjima prikupiti podatke u svrhu interpretacije korištenja i mijenjanja krajolika u prošlosti.

Aktivnosti:

1. Provođenje sustavnih terenskih pregleda s pripadajućom GIS analizom i interpretacijom.
2. Provođenje daljinskih istraživanja u svrhu interpretacije krajolika (zračna arheologija, LiDAR, geofizika).
3. Arheološka iskopavanja na ciljanim dijelovima krajolika i lokaliteta.
4. Geološke i kemijske analize materijala i sedimenata.
5. Laboratorijske i računalne analize prikupljenih podataka.
6. Interdisciplinarna suradnja s domaćim i stranim institucijama i istraživačkim skupinama.
7. Nastavak održavanja međunarodnog znanstvenog skupa Methodology and Archaeometry u organizaciji Odsjeka za arheologiju.
8. Objava i prezentacija rezultata u domaćim i stranim znanstvenim časopisima i zbornicima radova te na konferencijama.
9. Kontinuirano usavršavanje na specijaliziranim radionicama i tečajevima iz područja istraživačke teme.

POLJE ETNOLOGIJA I ANTROPOLOGIJA (6.08)

1. URBANA TRANSFORMACIJA

Izazovi urbanoga življenja posljednjih su desetljeća jedan od važnijih predmeta istraživanja u polju etnologije i antropologije. Uz veliku pokretljivost stanovništva, ekonomsku propulzivnost urbanih centara, dinamične odnose društvenih aktera – urbani centri postaju mreže povlaštenoga političkog, ekonomskog i kulturnog života koji dominiraju i diktiraju kulturnim i društvenim praksama svojega okružja. Istraživanja u gradu podrazumijevaju bavljenje razlozima nejednakosti u razvoju gradova, pitanjima društvene održivosti postojećih gradova, migracijskim i postmigracijskim praksama i fenomenima, urbanom dezintegracijom, tranzicijom i ruinizacijom, izmjenama u kulturi rada, procesima revitalizacije, prostornim, javnim / privatnim praksama stvaranja grada, konceptom otvorenoga grada, različitim oblicima zajednica.

Ciljevi:

1. Prijaviti istraživanja velikoga, srednjega ili manjega obujma.
2. Uspješno dovršiti višegodišnja istraživanja stvaranja grada i transformacije rada u posttranzicijskoj Hrvatskoj.
3. Organizirati konferenciju, okrugle stolove, tribine, radionice.
4. Objaviti rezultate istraživanja u periodičkim publikacijama, uredničkim i autorskim knjigama.

Aktivnosti:

1. Održavanje serije predavanja i radionica domaćih i inozemnih stručnjaka (kontinuirano).
2. Prijave projekata na natječaje (od 1. do 3. godine).
3. Nabava relevantne literature (kontinuirano).
4. Provođenje kvalitativnoga istraživanja (od 1. do 5. godine).
5. Organiziranje doktorskih seminara, okruglih stolova (od 2. do 3. godine).
6. Organiziranje stručnih i znanstvenih konferencija (od 1. do 5. godine).

2. RURALNA TRANSFORMACIJA

Suvremena istraživanja ruralnoga razvoja obuhvaćaju dinamične procese koji se događaju u ruralnim, polururalnim ili ruraliziranim prostorima, pri čemu se istražuju zajednice ekonomskih praksi, kulture i ruralnoga životnog stila kao i same ideje ruralnosti, izazova i prijedora oko razvojnih ruralnih politika, regeneracije ruralnih područja. U okviru ove prioritetne teme razvijaju se istraživanja različitih modela i praksi društvenih inovacija kojima se odgovara na pitanja društvenih i kulturnih izazova u ruralnome prostoru. Istraživanja su usmjerena na zelenu ekonomiju, transformaciju ruralne ekonomije, maloga ruralnog poduzetništva, okolišne nepravde, asimetričnoga ekonomskog, kulturnog i društvenog razvoja u ruralnim prostorima, odnosa urbanih i ruralnih zajednica, transformacije ruralnoga pejzaža i sl.

Ciljevi:

1. Prijaviti istraživanje velikoga, srednjega ili manjega obujma.
2. Uspješno dovršiti istraživanja manjega obujma.
3. Organizirati konferenciju, okrugle stolove, tribinu, radionice.
4. Objaviti rezultate istraživanja u periodičkim publikacijama, uredničkim i autorskim knjigama.

Aktivnosti:

1. Održavanje serije predavanja i radionica domaćih i inozemnih stručnjaka (prva i druga godina).
2. Prijave projekata na natječaje (kontinuirano).
3. Nabava relevantne literature (kontinuirano).
4. Provođenje kvalitativnoga istraživanja (od 2. do 4. godine)
5. Organiziranje doktorskih seminara, okruglih stolova (2. i 3. godina).
6. Organiziranje stručnih i znanstvenih konferencija (od 2. do 5. godine).

3. BAŠTINA I SJEĆANJE

Istraživanja kulturnoga nasljeđa i baštine imaju dugu tradiciju u polju etnologije i antropologije. Suvremena istraživanja baštine i sjećanja okreću se kulturnoj baštini i ideji europske baštine, pri čemu polaze od ideje baštine shvaćene kao procesa i praksi oblikovanja vlastite prošlosti i suvremenosti te se bave političkim i kulturnim procesima upotrebe baštine, njihovoga pozicioniranja i repozicioniranja u nacionalnim politikama pamćenja kao i zaštitom i očuvanjem baštine. Istraživanja unutar ove teme pokušat će dati odgovor na pitanja kako se konstruira ideja bašti-

ne, odnosno kako su smjena političke i ekonomske paradigme 1990-ih, rat, razdoblje postsocijalističke tranzicije te ekonomska kriza utjecali na ideju baštine, kako se oblikuje aktualno sjećanje na nacionalnu prošlost, kako su povezane kulture sjećanja i ideja baštine, koja je uloga digitalnih tehnologija u posredovanju baštine. Posebna grana istraživanja u ovoj prioritetnoj temi usmjerit će se na intelektualnu baštinu i organizacijsko pamćenje ključnih kulturnih institucija u Hrvatskoj.

Ciljevi:

1. Prijaviti istraživanje velikoga, srednjega i maloga obujma.
2. Dovršiti istraživanja manjega programskog obujma.
3. Organizirati konferenciju.
4. Objaviti rezultate istraživanja u periodičkim publikacijama, uredničkim i autorskim knjigama.

Aktivnosti:

1. Održavanje serije predavanja i radionica domaćih i inozemnih (prva i druga godina).
2. Prijave projekata na natječaje (od 1. do 3. godine).
3. Nabava relevantne literature (kontinuirano).
4. Provođenje kvalitativnoga istraživanja (od 2. do 4. godine).
5. Organiziranje doktorskih seminara, okruglih stolova (od 2. do 5. godine).
6. Organiziranje stručnih i znanstvenih konferencija (od 2. do 5. godine).

4. KULTURA I IDENTITET – IZAZOVI INKLUZIVNOSTI

Istraživanje identiteta i različitosti polazište je ove teme. Cilj je promatrati suvremene kulturne procese propitivanjem interakcija i djelovanja mehanizama ekskluzije i inkluzije sadržanih u različitim kulturnim praksama. Istraživanja su usmjerena na praćenje utjecaja globalnih i globalizacijskih procesa na lokalne kulturne fenomene i prakse. Istraživanja jezičnoga, etničkoga, kulturnoga, rodnoga identiteta i različitosti, istraživanja dijasporskih, manjinskih i ranjivih zajednica, suvremenih religijskih fenomena i praksi te pluralizacije i monolitizacije nacionalnoga identiteta prepoznajemo kao ključne teme kojima se daje odgovor na krizu ideje pluralne Europe. Uz ideje otvorenosti i inkluzije nasuprot izazovima zatvorenoga društva i partikularizama vidljivih u dezintegracijskim praksama, istraživanja su usmjerena na pomnije razumijevanje politika i pokreta „kulturalnoga priznavanja“, autohtonizacije kulturnoga i etničkoga identiteta, vjerskih fundamentalizama i retradicionalizacije, kao i međureligijskih, rodnih i drugih komunikacija i interakcija.

Ciljevi:

1. Prijaviti istraživanje velikoga, srednjega i maloga obujma.
2. Dovršiti istraživanja manjega programskog obujma.
3. Organizirati konferenciju.
4. Objaviti rezultate istraživanja u periodičkim publikacijama, uredničkim i autorskim knjigama.

Aktivnosti:

1. Održavanje serije predavanja i radionica domaćih i inozemnih (prva i druga godina).
2. Prijave projekata na natječaje (kontinuirano).

3. Nabava relevantne literature (kontinuirano).
4. Provođenje kvalitativnoga istraživanja (od 1. do 4. godine).
5. Organiziranje doktorskih seminara, okruglih stolova (od 2. do 5. godine).
6. Organiziranje stručnih i znanstvenih konferencija (od 2. do 5. godine).

5. INTERAKCIJA ZAJEDNICE I BIOLOŠKOGA OKOLIŠA

Istraživanja kulturnih, društvenih i sociobioloških aspekata zdravlja i dobrobiti te odnosa prema okolišu neke su od ključnih istraživačkih niša u polju etnologije i antropologije. Fokussirajući se na dva temeljna istraživačka smjera, ova tema će s jedne strane ponuditi istraživanja javnih politika zdravlja i dobrobiti kroz prizmu kompleksnih društveno-ekonomskih, političkih i kulturnih mreža utjecaja, a s druge strane razvijat će pristupe koji spajaju promišljanja bioekologije ljudskoga razvoja i kulture zdravlja, političke ekologije i antropologije dobrobiti s krajnjim ciljem razvijanja integriranih istraživanja koja žele razmotriti međusobne utjecaje ljudskih zajednica i biološkoga okoliša.

Ciljevi:

1. Prijaviti istraživanje srednjega i maloga obujma.
2. Dovršiti istraživanja manjega programskog obujma.
3. Organizirati konferenciju.
4. Objaviti rezultate istraživanja u periodičkim publikacijama, uredničkim i autorskim knjigama.

Aktivnosti:

1. Održavanje serije predavanja i radionica domaćih i inozemnih (kontinuirano).
2. Prijave projekata na natječaje (2. i 3. godina).
3. Nabava relevantne literature (kontinuirano).
4. Provođenje kvalitativnoga istraživanja (od 2. do 4. godine).
5. Organiziranje doktorskih seminara, okruglih stolova (od 2. do 5. godine).
6. Organiziranje stručnih i znanstvenih konferencija (od 2. do 5. godine).

POLJE ZNANOST O UMJETNOSTI (6.06)

Odsjek za komparativnu književnost svojim katedrama za filmologiju, odnosno za teatrologiju i dramatologiju, središte je ostvarivanja ciljeva navedenih kao prioriternih za znanstveno polje znanosti o umjetnosti. U tome će se području rada djelatnicima Odsjeka za komparativnu književnost pridružiti i pojedini znanstvenici drugih katedara filoloških odsjeka i Odsjeka za povijest umjetnosti srodnih znanstvenih interesa.

1. SUVREMENE TEORIJE FILMA I IZVEDBENIH UMJETNOSTI. KONTEKSTI, REPREZENTACIJE, IDENTITETI I POLITIKE

Tema se odnosi na različite suvremene pristupe i metodološke protokole koji omogućuju šire i potpunije razumijevanje filma i izvedbenih umjetnosti (od teorija filma, kazališta,

drame, medija, izvedbe, filmske i kazališne dramaturgije, naratologije, postkolonijalne i psihoanalitičke teorije filma i kazališta do feminističke teorije filma i kazališta). Uvažavajući specifičnosti filmskoga jezika, film se postavlja u odnos prema drugim umjetnostima, posebice izvedbenima, i njihovim jezicima, kao i u odnos prema novim medijima. Tema obuhvaća i proučavanja specifičnosti i preklapanja nacionalnih, regionalnih i transnacionalnih kinematografija i izvedbenih praksi te, na koncu, metodiku nastave izvedbenih umjetnosti i filma i novih medija.

Ciljevi:

1. Priređivanje i objavljivanje znanstvenih radova: temata u znanstvenim časopisima; tri znanstvene monografije; jednoga zbornika radova te pet recenziranih znanstvenih radova.
2. Mentoriranje doktorskih radova iz opisanoga područja.

Aktivnosti:

1. Teorijska (temeljna i primijenjena) istraživanja, sudjelovanja na znanstvenim skupovima i drugi oblici suradnje u sklopu tekućih projekata.
2. Sudjelovanje u organiziranju godišnjih međunarodnih simpozija Animafest Scanner u sklopu festivala Animafest Zagreb te priprema zbornika radova.
3. Organizacija barem dva znanstvena skupa.
4. Prezentacije istraživačkih radova na znanstvenim skupovima iz teatrološko-dramatološkog i filmološkog područja, odnosno na interdisciplinarnim znanstvenim skupovima.
5. Nabava znanstvene i stručne literature.

2. POVIJEST FILMA, KAZALIŠTA I NOVIH MEDIJA. FILMOGRAFSKA, BIBLIOGRAFSKA I TEATROGRAFSKA OBRADA HRVATSKE FILMSKE I KAZALIŠNE BAŠTINE

Tema se odnosi na proučavanje povijesnih tendencija u razvoju kazališne i filmske umjetnosti u Hrvatskoj, Europi i svijetu, kao i na analizu povijesti televizije i srodnih medija. Istraživanje također obrađuje naslijeđe igranoga, dokumentarnoga, eksperimentalnoga, animiranoga, znanstveno-obrazovnoga i namjenskoga filma te televizijskih drama, kao i zanemarenih i neobrađenih podataka iz nedovoljno obrađenih povijesnih razdoblja. Tema se odnosi i na poredbenu analizu hrvatskih i međunarodnih filmskih i kazališnih tendencija i pojava te drugih međunarodnih relacija. Interes teme su i medijska historiografija i arheologija medija.

Ciljevi:

1. Izrada cjelovitih filmografskih i bibliografskih baza hrvatskoga igranog, dokumentarnog, eksperimentalnog, animiranog, znanstveno-obrazovnog i namjenskog film te televizijskih drama.
2. Izrada teatrografskih i bibliografskih baza hrvatskoga kazališta i izvedbenih umjetnosti.
3. Objavljivanje najmanje tri knjige i najmanje pet znanstvenih radova.
4. Opis i znanstvena obrada temeljnih tendencija i smjernica suvremenoga hrvatskog kazališta i filma (nakon 1990).
5. Mentoriranje doktorskih radova iz ovoga područja.

Aktivnosti:

1. Prijava projekta (Uspostavni istraživački projekti HRZZ).
2. Nastavak sudjelovanja u radu tekućih projekata (također i za temu 1).
3. Sudjelovanje na društvenim događanjima, znanstvenim skupovima.
4. Arhivska istraživanja u sklopu projekta (HERA).
5. Sudjelovanja na znanstvenim skupovima.
6. Organizacija godišnjih međunarodnih simpozija.
7. Objavlivanje knjiga i drugih znanstvenih publikacija.
8. Nabava relevantne stručne i znanstvene literature.
9. Usavršavanja i gostovanja na inozemnim institucijama.

3. GLUMA U KAZALIŠTU I GLUMA NA FILMU

Tema se odnosi na istraživanja teorije glume, glumačke škole i pedagogije glume. Gluma se promatra u kontekstu audiovizualnih medija (film, televizija, video, internetski žanrovi) te u različitim izvedbenim situacijama. Istraživanje obuhvaća i povijest glume te tradiciju glume u Hrvatskoj, Europi i svijetu, kao i poredbenu analizu glumačkih fenomena u različitim kulturama i školama glume.

Ciljevi:

1. Sudjelovanje na najmanje tri međunarodna znanstvena skupa.
2. Razvijanje intenzivnih veza i češćih razmjena s austrijskim, njemačkim, poljskim, češkim, skandinavskim i drugim inozemnim sveučilištima.
3. Objavlivanje najmanje jedne znanstvene knjige i najmanje tri recenzirana znanstvena rada.

Aktivnosti:

1. Organizacija međunarodnoga skupa i doktorske radionice „Feminisms in a transnational perspective“.
2. Razvijanje suradnje s Doktorskom školom za proučavanje Istočne i Jugoistočne Europe Sveučilišta u Regensburgu te Sveučilišta „Ludwig Maximilian“ u Münchenu, Humboldtovim sveučilištem u Berlinu, Sveučilištem Karl Franzen u Grazu i drugim srodnim institucijama.
3. Sudjelovanje na međunarodnim skupovima.
4. Priprema temata o kazališnoj i filmskoj glumi u časopisima, priprema znanstvenih knjiga i znanstvenih radova.
5. Održavanje gostujućih kolegija na Sveučilištu Karl Franzen u Grazu.
6. Nabavka relevantne teatrološke i filmološke literature.

4. KAZALIŠNA I FILMSKA REŽIJA

Tema se odnosi na redateljsko kazalište, korežiju i kolektivnu režiju, režiju u performansu i suvremenome plesu, režiju autorskoga filma, klasičnu režiju, modernističku režiju, režiju eksperimentalnoga filma te režiju u producenškome i autorskome filmskom sustavu. Istraživanje se

također odnosi na specifičnosti režije u kazalištu, filmu, televiziji, videoumjetnosti i digitalnim medijima, kao i na stvaralačke metodologije u kazalištu i u filmu (produkcijske teorije, istraživački „laboratoriji“).

Ciljevi:

1. Sudjelovanje na najmanje tri znanstvena skupa s temama iz ovoga područja.
2. Objavljivanje najmanje dvije knjige i najmanje četiri recenzirana znanstvena rada u časopisima i znanstvenim zbornicima
3. Obogaćivanje nastave na svim razinama (od preddiplomske do doktorske) temama o kazališnoj i filmskoj režiji.
4. Mentoriranje diplomskih radova i najmanje jednoga doktorskog rada iz ovog područja.

Aktivnosti:

1. Sudjelovanje na znanstvenim skupovima.
2. Uvođenje novih tema o kazališnoj i filmskoj režiji u kolegije studija komparativne književnosti i Doktorskoga studija znanosti o književnosti, teatrologije i dramatologije, filmologije, muzikologije i studija kulture.
3. Priprema znanstvenih radova i drugih publikacija.
4. Nabava stručne i znanstvene literature.

5. MATERIJALNI UVJETI NASTANKA I RECEPCIJE KAZALIŠNE PREDSTAVE I FILMSKOGA DJELA. KAZALIŠNE I FILMSKE PUBLIKE. IZVEDBENI PROSTORI. STVARALAČKI PROCESI.

Tema se odnosi na teorije kazališne i filmske recepcije, kazališnu i filmsku kritiku, gledatelja kao sustvaratelja, pasivnost i aktivnost gledatelja kazališne predstave, filma ili televizijske emisije te aktivnost gledatelja u novim medijima. Također uključuje različite oblike kazališnih građevina i performativnih prostora te kreativnih metodologija. Istraživanje se bavi vrednovanjem filma i kazališne predstave u Hrvatskoj nakon 1945. i nakon 1990. godine. Tema se bavi i distribucijom, reprizom, festivalima, prijenosima i revijama kao modusima filmske i kazališne komunikacije; kazališnim i filmskim grupama i klubovima te kazališnim i filmskim amaterizmom.

Ciljevi:

1. Objavljivanje najmanje dviju knjiga i najmanje triju znanstvenih radova iz ovoga područja
2. Mentoriranje najmanje triju doktorskih disertacija iz ovoga područja na Doktorskome studiju znanosti o književnosti, teatrologije i dramatologije, filmologije, muzikologije i studija kulture.
3. Razvijanje suradnje s odsjecima za povijest, psihologiju i sociologiju u istraživanju teme posredovanja i recepcije „narativa o ratu devedesetih u Hrvatskoj“.

Aktivnosti:

1. Organizacija međunarodnog skupa i doktorske radionice Feminisms in a transnational perspective (također i za temu 3).
2. Sudjelovanja na godišnjim skupovima američke udruge za slavističke i euroazijske studije ASEES u SAD-u.

3. Razvijanje suradnje s Doktorskom školom za proučavanje Istočne i Jugoistočne Europe Sveučilišta u Regensburgu te Sveučilišta „Ludwig Maximilian“ u Münchenu, Humboldtovim sveučilištem u Berlinu, Sveučilištem Karl Franzen u Grazu i drugim srodnim institucijama (također i za temu 3).
4. Suradnja u interdisciplinarnome istraživanju s Odsjecima za povijest, psihologiju i sociologiju u istraživanju teme Povijesni, društveni i psihološki aspekti posredovanja i recepcije narativa o ratu devedesetih u Hrvatskoj.
5. Rad u organizaciji Svjetskoga festivala animiranog filma Animafest Zagreb (također i za temu 1).
6. Organizacija gostujućih predavanja međunarodno priznatih istraživača (npr. suradnja sa Švedskim institutom, Odsjekom za film i medije Sveučilišta u Stockholmu).
7. Nabava znanstvene i stručne literature.
8. Priprema znanstvenih studija i drugih publikacija.